

แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

GUIDELINES FOR MORAL DEVELOPMENT OF LOWER SECONDARY SCHOOL
STUDENTS OFFICE OF SAMUTPRAKAN EDUCATIONAL SERVICE AREA 6

พระมะลิ ชิตธมโม (ท้าวประเสริฐ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

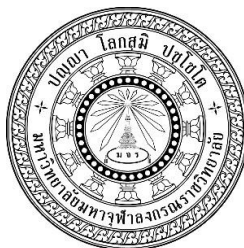
แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

พระมะลิ ชิตธมโม (ท้าวประเสริฐ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Guidelines for Moral Development of Lower Secondary School
Students Office of Samutprakan Educational Service Area 6

Phra Mali Chitathammo (Thuamphrasert)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Educational Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

(พระมหาสมปूरณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.วิชุดา หุ่นวิไล)

กรรมการ

(รศ. ดร.อินตา ศิริวรรณ)

กรรมการ

(ดร.ยุทธีร์ แก้วทองใหญ่)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รศ. ดร.อินตา ศิริวรรณ

ประธานกรรมการ

ดร.ยุทธีร์ แก้วทองใหญ่

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระมะลิ ชิตธมโม)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖
- ผู้วิจัย** : พระมะลิ ชิตธมโม (ท้วมประเสริฐ)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : รศ. ดร.อินดา ศิริวรรณ พธ.บ. (การบริหารการศึกษา),
M.Ed. (Educational Administration),
Ph.D. (Educational Administration)
 - : ดร.ยุทธิวีร์ แก้วทองใหญ่, ค.บ (การบริหารการศึกษา),
ค.ม (การบริหารการศึกษา),
Ed.D. (Educational Leadership and Administration)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๙ คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

๑. ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศและชั้นปีที่ศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ พบว่า การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งสู่การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คือ การเน้นวิถีชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เรื่องการกิน อยู่ ดู ฟัง ไปจนกระทั่งเรื่องการพัฒนาทักษะทั้งในการด้านการใช้ร่างกาย การคิด การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การนำเด็กเข้าสู่ประสบการณ์ตรงในวิถีปฏิบัติของชาวพุทธ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การให้เด็กเป็นผู้บริการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การบริการครู บริการผู้อาวุโสหรือแขกผู้ใหญ่ที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน การล้างจานให้เพื่อน การปลูกผักรับประทานเอง การประกอบอาหาร หรือการใช้ศิลปะ ดนตรี เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของเด็ก การเล่านิทานที่มีเนื้อหาสอดแทรกคติธรรม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เพื่อให้เด็กตระหนักต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับโลกรอบตัว ทั้งนี้ ครูหรือผู้สนใจที่ต้องการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก จำเป็นจะต้องศึกษาแนวคิดสำคัญของคุณธรรมเหล่านั้นให้เข้าใจอย่างแท้จริง คำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก และความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กที่แตกต่างกันออกไป ตามพื้นฐานของเด็กและสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นสำคัญ แล้วจึงนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทหรือหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียน ครูจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ตนในฐานะกัลยาณมิตรของเด็ก ถือเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจำเป็นจะต้องฝึกหัดขัดเกลิตนเอง เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งฝึกฝนพิจารณาใคร่ครวญถึงคุณค่าแท้ของคุณธรรมที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กอย่างแท้จริง จึงจะสามารถนำกระบวนการดังกล่าวไปใช้อย่างได้ผล

Thesis Title : Guidelines for Moral Development of lower Secondary School
Students Office of Samutprakan Educational Service Area 6

Researcher : Phra Mali Chitathammo (Thuamphrasert)

Degree : Master of Arts (Buddhist Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Dr. Intha Siriwan, B.A. (Educational Administration),
M.Ed. (Educational Administration),
Ph.D. (Educational Administration)

: Dr.Yutthavee Keawthongyai, B.Ed. (School Administration),
M.Ed. (Educational Administration),
Ed.D. (Educational Leadership and Administration)

Date of Graduation : February 15, 2019

Abstract

The main objectives of this research were: 1) to study the problems of moral development of lower secondary school students Office of Samutprakan Educational Service Area 6. 2) To compare the opinions on the moral development of junior high school students Samutprakan Educational Service Area 6, that classified by personal factors. 3) To propose guidelines for moral development of junior high school students Samutprakan Educational Service Area 6. It was a survey research and in-depth interview which has a mixed methodology research between quantitative research and qualitative research. The sample group of 379 persons by Simple Random Sampling method. The machine was used for collecting data and questionnaire. The statistics were used for analysis namely frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.) and t-test. One-way analysis of variance (One Way ANOVA)

The results were found as follows:

1. Opinions of moral development of lower secondary school students Office of Samutprakan Educational Service Area 6. It found that each and all over parts were at the moderate level.

2. The comparative result for moral development of lower secondary school students Office of Samutprakan Educational Service Area 6, classify by each factor found that students had sex and different revel studied had the opinion for moral development of lower

secondary school students Office of Samutprakan Educational Service Area 6 were not different.

3. The suggestions for moral development of lower secondary school students Office of Samutprakan Educational Service Area 6, by overall found that they should have activities learning aimed at cultivating ethics and morals, then emphasizing the way of life of children. From their viewpoint of eating, listening to the development of skills in the field of the use of their bodies. Thinking of actions that benefit oneself and others to bring them into direct experience in Buddhist practical, such as participation in Buddhist Activities, Prayer, Meditation, Daily Practice Providing the child has a service to others, such as teacher services, senior services, or guests. Those who comes to visit the school. Washing dishes for friends Growing vegetables. Cooking or the use of music as a tool for children's learning. The story talking and the natural environment. Therefore, teachers or those interested in cultivating the virtues of children. There was necessary to study the essential concepts of these virtues to truly understand. Taking into account the nature of children's learning, and the interest in learning the child was different. The basis of the child and the surrounding environment were important. Then it was applied to the context or union of learning in the school. Teachers should mind that they were an important part of children's learning process. Need to practice self-purification. To be a good role model. Also, consider practice meditating on the true value of the virtues that need to be cultivated to happen with the child. Then it could be used effectively.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย รศ. ดร.อินดา ศิริวรรณ และ ดร.ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขมาด้วยดีโดยตลอด

เจริญพรขอบพระคุณ รศ. ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, รศ. ดร.วิชุดา หนูวิไล, รศ. ดร.สินงาม ประโคน, รศ. ดร.อำนาจ เดชชัยศรี และ ผศ. ดร.สมหมาย จันทรเรือง ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ให้กระจ่างจนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมาย

ขอขอบพระคุณ พระอาจารย์สุรัชย์ สุรชัย, ดร. และ ดร.บุญเชิด ขำนิศาสตร์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการวิจัย ที่ผู้วิจัยมีข้อติดขัด ให้กระจ่างจนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมาย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ ผู้ปกครอง และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนผู้วิจัย

สุดท้าย ขอขอบพระคุณพระอาจารย์ทุกรูป และคณาจารย์คณะครุศาสตร์ทุกท่าน และอาจารย์สุทิศ สวัสดิ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ได้ให้ความรู้ ประสิทธิ์ประสาทวิทยากร และประสบการณ์ รวมถึงให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อ ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาตลอด คุณความดี การทำประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ มารดา บิดา ญาติสนิท มิตรสหายและเพื่อนร่วมชั้นเรียนทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์ ที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง รวมทั้งญาติ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระมะลิ ชิตธมโม (ท้าวประเสริฐ)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฦ
บทที่ ๑. บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ	๖
บทที่ ๒. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม	๘
๒.๒ ทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรม	๒๐
๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๙
๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๐
บทที่ ๓. วิธีดำเนินการวิจัย	๔๒
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๔๒
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๒
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๔
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๕
๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖
บทที่ ๔. ผลการวิจัย	๔๙
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๐
๔.๒ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖	๕๐

เรื่อง	หน้า
๔.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๖๐
๔.๔ ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖	๖๓
๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์	๖๖
๔.๖ องค์กรความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๗๓
บทที่ ๕. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๗๗
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๗๗
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๘๑
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๙
บรรณานุกรม	๙๑
ภาคผนวก	๙๗
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	๙๘
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	๑๐๘
ภาคผนวก ค ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	๑๑๐
ภาคผนวก ง ผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๑๑๖
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม	๑๑๙
ภาคผนวก ฉ หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม	๑๒๕
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการสัมภาษณ์	๑๕๒
ประวัติผู้วิจัย	๑๕๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๓
๔.๑	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๐
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยภาพรวม	๕๑
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความขยัน	๕๒
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความประหยัด	๕๓
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความซื่อสัตย์	๕๔
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความมีวินัย	๕๕
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสะอาด	๕๖
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสุภาพ	๕๗
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสามัคคี	๕๘
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความมีน้ำใจ	๕๙
๔.๑๑	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามเพศ	๖๐

ตารางที่	หน้า
๔.๑๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา ๖๑	
๔.๑๔ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	๖๒

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๒.๑	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๑
๔.๑	องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา	๗๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในระบบการบริหารงานของทุก ๆ องค์กรกลไกสำคัญที่จะทำให้ดำเนินการไปสู่จุดหมายที่
ตั้งมาก็คือ “ผู้นำ” ทั้งนี้ เนื่องจากผู้นำมีบทบาทในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดการรวมถึง
ความคิดริเริ่มในการวางแผน การบริหารกำกับและการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้
สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายขององค์กร ผู้นำจึงเป็นผู้มีอิทธิพลที่สามารถส่งผลกระทบต่อความเป็นไปใน
องค์กรในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านที่เกี่ยวกับการบริหารและงานบุคคล ภาวะผู้นำหรือความเป็น
ผู้นำ (Leadership) นั้นเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้อื่น ปัจจัยที่สำคัญยิ่ง
อย่างหนึ่งแห่งความสำเร็จของการทำหน้าที่ผู้นำก็คือ การเป็นผู้ประกอบด้วยภาวะผู้นำที่ดีเหมาะสม
ถูกต้อง ดังนั้น ในทุกองค์กรจึงจำเป็นต้องมีผู้นำที่ดี

ประเทศไทย นั้นมีการนับถือพระพุทธศาสนาเป็นเวลานาน โดยเป็นสถาบันหลัก
และเอกลักษณ์ของชนชาติไทย เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยมาเป็นเวลานาน ซึ่งหลัก
คำสอนของพระพุทธศาสนา นั้นมุ่งส่งเสริมให้มีการคิดอย่างมีเหตุผล และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข^๑
ดังนั้น ความสำคัญของการพัฒนาพฤติกรรมทางด้านร่างกายจิตใจและสังคมจึงมีหลักการที่สำคัญ
สำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้ใดมีสุขภาพสมบูรณ์
สามารถควบคุมร่างกายและจิตใจได้เป็นอย่างดีจิตจะทำหน้าที่ควบคุมและสั่งการการทำงานทุกอย่างของ
ร่างกายให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ^๒ ของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขพระพุทธศาสนามี
หลักศีล ๕ ที่เรียกว่า เบญจศีลเป็นแนวทางเบื้องต้นเพื่อมีคุณธรรมจึงจะสามารถขัดเกลานิสัยใจคอให้
มนุษย์มีความประณีตยิ่งขึ้นมีความประพฤติ และการกระทำที่ดีงามรู้จักยับยั้งชั่งใจ จะกระทำ จะพูด
จะคิด ก็ต้องไตร่ตรองให้รอบคอบดีเสียก่อน^๓ ถ้าสังคมขาดการควบคุมด้วยศีล ล่วงละเมิดสิทธิของ
ผู้อื่นด้วยกายบ้าง ทางทรัพย์สินบ้าง มนุษย์จะรู้สึกหวาดหวั่น สะพรึงกลัวไม่ปลอดภัยในชีวิตและ
ทรัพย์สิน ถ้าสังคมควบคุมด้วยศีลไม่ประทุษร้ายกัน ด้วยกาย วาจาสังคมของเราจะน่าอยู่มากทีเดียว^๔
ดังนั้น ศีล แปลว่า ปกติ เย็น ระเบียบวินัย เป็นต้น กล่าวคือ ผู้มีศีลต้องมีกายวาจาและใจเย็นสบายไม่

^๑คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, **พระไตรปิฎกศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์รายวัน, ๒๕๕๒), หน้า ๒.

^๒รังสรรค์ แสงสุขและคณะ, **ความรู้คู่คุณธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔), หน้า ๑๘๘.

^๓บุญมี แท่นแก้ว, **จริยศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ โอ. เอ.พรินต์ติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๕๓), หน้า ๕-๖.

^๔วศิน อินทสระ, **พุทธจริยา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๓๗ - ๓๘.

เราร้อนด้วย รากะ โทสะ และโมหะ เป็นผู้มียุสสุจริต วิสสุจริต และมโนสุจริตศีล ๕ จึงเป็นข้อปฏิบัติที่มีประโยชน์ต่อสังคมจึงจำเป็นต้องเข้าใจในศีล ๕ เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนรักษาเอง และเพื่อความสงบสุขของสังคมด้วย^๕

การนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันตามลักษณะของปัญหา ตามสติปัญญาและความประสงค์ของแต่ละบุคคล ดังนั้นระดับคำสอนของพระพุทธศาสนาจึงมีหลายระดับทั้งที่เป็นสังฆธรรมเบื้องต้นเบื้องต้นกลางและเบื้องต้นสูง มีทั้งส่วนที่เรียกว่าเป็นโลกียธรรมและโลกุตระธรรมเป็นต้น^๖ การนำหลักธรรมมาใช้ในการแก้ปัญหาของสังคมถือเป็นสิ่งสำคัญในสังคมไทยปัจจุบัน ในสังคมทุกๆ สังคมย่อมมีผู้นำ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และความสามารถในการนำสมาชิกไปสู่เป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ร่วมกัน สังคมไทยก็เช่นเดียวกัน ย่อมมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงพุทธ หมายถึง ผู้ที่มีความรอบรู้ รอบคอบ มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถรับผิดชอบในการทำงาน มีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มองผู้ใต้บังคับบัญชาในแง่ดี มีความยุติธรรม มีหัวใจพระพรหม รู้รักสามัคคี มีความเสียสละ ไม่มีมานะทิฐิ ปราศจากอคติ ซึ่งคุณธรรมต่างๆ เหล่านี้จะต้องมีอยู่ในตัวของผู้นำที่จะทำให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงานด้วยการบริหารตน การบริหารคน และการบริหารงานในองค์กร ตามแนวทางของพระพุทธศาสนาถือว่าการที่จะเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ดีนั้น ต้องมีคุณสมบัติตามหลักพุทธธรรม ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงพุทธที่จะนำบุคคลอื่นนั้น ตามรอยพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญมาก ยิ่งองค์กรมีขนาดใหญ่เท่าใด ความสำคัญของผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงพุทธที่มีต่อสมาชิกในองค์กรก็ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นองค์กรใดได้ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ดีองค์กรนั้นก็จะได้ไปด้วย ในทางตรงกันข้ามองค์กรใดได้ผู้นำที่ไม่มีภาวะผู้นำเชิงพุทธองค์กรนั้นก็จะต้องประสบกับความยากลำบากในการบริหารงานขององค์กรนั้น ๆ

การบริหารสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิผลตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำ กระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานของตน ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์จึงจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยต้องสามารถปรับตัว และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้อย่างเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ และใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์แก่การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ผู้บริหารที่ดีควรมีความสามารถในการบริหารงานโดยให้บุคลากรร่วมมือปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ ผู้บริหารต้องมีความสามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในงาน เกิดความรักความศรัทธาในหน่วยงาน เสียสละเพื่องาน พุ่มเท กำลังกายกำลังใจ กำลังความคิดสติปัญญา หาทางปรับปรุงให้งานนั้นเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ผู้บริหารในสถานศึกษามีตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ระดับต้นไปสู่ระดับสูง แต่ละระดับย่อมมีความสำคัญทั้งสิ้น เปรียบเสมือนผู้ควบคุมกลไกขับเคลื่อนสิ่งต่าง ๆ ไปทุกส่วน ดังนั้นผู้บริหารทุกระดับจึงมีความสำคัญไม่แพ้กัน ซึ่งบุคคลเหล่านั้นนอกจากจะมีลักษณะต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงความเป็น

^๕ พระเทพวินทร์ เทวินโท, พุทธจริยศาสตร์จริยศาสตร์ และจริยธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: นงลักษณ์ ครุฑแก้ว, ๒๕๕๔), หน้า ๘๓.

^๖ สมบูรณ์ สุขสำราญ, “พุทธศาสนากับการเมือง”, วารสารสังคมศาสตร์, (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๓): ๘.

ผู้บริหารทั้งด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ มีบาร์มี มีอำนาจที่น่าเกรงขาม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้อาวุโสก็ตาม แต่สิ่งที่ขาดไม่ได้เลยก็คือ ภาวะผู้นำที่จะต้องนำพาสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องไปสู่การพัฒนา เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของการศึกษาชาติ

การศึกษาในโรงเรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นแก่ชีวิตรวมถึงกระบวนการถ่ายทอดความรู้ และวัฒนธรรม จึงสามารถกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญที่บุคคลนำมาพัฒนาความสามารถทั้งด้านทัศนคติ และพฤติกรรมตามค่านิยมของสังคม รวมทั้งกระบวนการถ่ายทอดความรู้ทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ ศิลธรรมและวัฒนธรรมที่สำคัญเป็นเครื่องชี้แนวทางให้ประพฤติปฏิบัติและใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมโดยรวม อันเป็นเจตคติที่ต้งามทางด้านความมีน้ำใจ ซึ่งการปฏิบัติต่อส่วนรวาในทางที่ดี ก่อให้เกิดทักษะความคล่อง ความชำนาญ ในการปฏิบัติตามในแนวทางที่เหมาะสม ตามขอบเขตศีลธรรม ทั้งความประพฤติภายนอก และคุณธรรมภายใน^๗ ถึงปัจจุบันและแนวโน้มอนาคต เพื่อใช้เป็นแบบแผนและแนวทางการดำรงชีวิตต่อไปแต่เท่าที่ผ่านมาจะเห็นว่า การเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิต คือ ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะว่าการสอนจะเน้นแต่ทฤษฎีและความรู้ จึงทำให้นักเรียนขาดกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ซึ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากนโยบายในการบริหารจัดการศึกษาบางส่วนยังไม่เหมาะสมกับการศึกษาของไทยให้ได้มากที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ที่มุ่งเน้นการประยุกต์จริยธรรม วิธีการจัดการเรียนการสอนเรื่องการประยุกต์ใช้จริยธรรม นำมาบริหารจัดการบริหารโรงเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สร้างแรงจูงใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องความสนใจในแนวคิดนวัตกรรม และการควบคุมการทำงาน และการพัฒนาการเรียนการสอนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างการนำไปสู่โรงเรียนวิถีพุทธอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

^๗ประภาศรี สีหอำไพ, พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑.

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพปัญหาการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” มีการกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ทั้ง ๘ ข้อ ได้แก่^๔

- ๑) ความขยัน
- ๒) ความประหยัด
- ๓) ความซื่อสัตย์
- ๔) ความมีวินัย
- ๕) ความสะอาด
- ๖) ความสุภาพ
- ๗) ความสามัคคี
- ๘) ความมีน้ำใจ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำนวน ๒๕ โรงเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น ๒๘,๑๖๓ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา

ตัวแปรตาม คือ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ทั้ง ๘ ข้อ ได้แก่ ๑) ความขยัน ๒) ความประหยัด ๓) ความซื่อสัตย์ ๔) ความมีวินัย ๕) ความสะอาด ๖) ความสุภาพ ๗) ความสามัคคี ๘) ความมีน้ำใจ

^๔กระทรวงศึกษาธิการ, **คุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ**, (กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.ท.), ๒๕๕๐), หน้า ๑๕.

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ภายในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำนวน ๒๕ โรงเรียน เป็นพื้นที่ในการวิจัย

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน เมษายน ๒๕๖๑ – มีนาคม ๒๕๖๒ รวมเป็นระยะเวลา ๑๐ เดือน

๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ นักเรียนที่มีชั้นปีศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรม หรือใช้กระบวนการต่างๆ โดยความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเริ่มจากการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การอำนวยการ การควบคุมและการจัดการต่างๆ เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ และผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา สำหรับการมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม

การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานตั้งแต่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาจริยธรรมแก่นักเรียน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม หมายถึง การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมของครูและการจัดกิจกรรมส่งเสริมความดีให้แก่ นักเรียน ให้มีคุณธรรม ดังต่อไปนี้ โดยยึดหลัก ๘ ด้าน ได้แก่

๑. ความขยัน หมายถึง ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อดทน ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญาแก้ปัญหาจนเกิดความสำเร็จผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร เป็นคนสู้งานมีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รักงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

๒. ความประหยัด หมายถึง การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควร พอประมาณให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตนคิดก่อนใช้คิดก่อนซื้อ เก็บออม ใช้ทรัพย์สิน สิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

๓. ความซื่อสัตย์ หมายถึง ประพฤติตรงไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

๔. ความมีวินัย หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ชื้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคมผู้มีความมีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มที่และตั้งใจ

๕. ความสะอาด หมายถึง ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใส เป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

๖. ความสุภาพ หมายถึง เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่งดงาม มีสัมมาคารวะผู้ที่มีความสุภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้มีการยาท วางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

๗. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพียงกัน ความกลมเกลียวกันความปรองดองกันร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ปราศจากการทะเลาะวิวาทไม่เอาัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิดความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้เรียกอีกอย่างว่า “ความสมานฉันท์”

๘. ความมีน้ำใจ หมายถึง ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็นความสุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

ครู หมายถึง ครูผู้สอนอยู่ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๗.๑ ครูได้ทราบปัญหาการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

๑.๗.๒ ผู้บริหารได้ทราบการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ผู้บริหารสำนักเขตพื้นที่การศึกษาได้ทราบแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งการนำเสนอเป็น ๔ ส่วน ดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

๒.๑.๑ ความหมายของจริยธรรม

๒.๑.๒ ความสำคัญของจริยธรรม

๒.๑.๓ โครงสร้างของจริยธรรม

๒.๑.๔ ลักษณะของจริยธรรม

๒.๑.๕ ประเภทของจริยธรรม

๒.๑.๖ องค์ประกอบของจริยธรรม

๒.๒ ทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรม

๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๑ งานวิจัยภายในประเทศ

๒.๔.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

๒.๑.๑ ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาในระดับบุคคลและระดับประเทศ ในการพัฒนาประเทศนั้นต้องพัฒนาไปโดยใส่ใจต่อจริยธรรมควบคู่กันไปเช่นกัน และจุดมุ่งหมายของการพัฒนาประเทศก็เพื่อที่จะให้ประชาชนในประเทศมีความเจริญ และมีความสมบูรณ์ โดยยึดหลัก ๓ ประการ คือ ๑) ความก้าวหน้า ๒) ความมีเสถียรภาพ และ ๓) ต้องมีความยุติธรรมในสังคม สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนา คือ การมีอวิชชาในการพัฒนา ความเหลื่อมล้ำ และการฉ้อโกง ซึ่งเกิดจากความโลภ และ ตัณหา การมีหรืออึดป๊ะ นับเป็นสิ่งสำคัญในตัวบุคคล เพราะว่าถ้าทุกคนต่างมีความละเอียดใจตน และเกรงกลัวต่อบาปในการประพฤติปฏิบัติที่ผิดศีลธรรมแล้วการพัฒนาจะสามารถดำเนินไปได้ และหากมีสติสัมปชัญญะควบคู่ด้วยจะเป็นสิ่งที่จะช่วยนำไปสู่จริยธรรม และจริยธรรมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา

จากการศึกษาพบว่า “จริย” แปลว่าความประพฤติ หรือกิจที่สามารถประพฤติได้ เป็นคำที่มีความหมายทางรูปธรรม และคำว่า “ธรรม” มีความหมายหลายประการ เช่น ความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันจะได้เป็น จริยธรรม (Morality) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ ดังนี้

กนก จันทร์ขจร ได้กล่าวความหมายของจริยธรรมว่า “จริยธรรม หมายถึง การประพฤติ ถูกธรรมตามคุณลักษณะของพลเมืองดี มีคุณภาพบุคลิกลักษณะอุปนิสัยและความประพฤติที่ดี มีศีลธรรมตามความต้องการ และความจำเป็นของประเทศชาติ”^๑

โกวิท ประวาลพุกษ์ อธิบายความหมายของจริยธรรม ว่ามี ๒ นัย ดังนี้^๒

๑. จริยธรรมเป็นหลักการและเหตุผลที่พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำการพิจารณาตัดสินใจ และการตัดสินใจ ซึ่งเป็นความหมายที่คนทั่วไปเข้าใจกันมาดั้งเดิม

๒. จริยธรรมเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำ เป็นคุณธรรมทางจริยธรรมที่มีพื้นฐานอยู่บนการกระทำหรือเจตคติที่สามารถสังเกตเห็นได้ ซึ่งความหมายนี้เป็นความหมายในแนวคิดแบบใหม่

ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้กล่าวว่า จริยธรรม คือ ระบบการทำความดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งคำว่าระบบนี้หมายถึงทั้งสาเหตุที่บุคคลจะกระทำหรือไม่กระทำ และผลของการกระทำหรือไม่กระทำนั้น ตลอดจนกระบวนการเกิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านั้นด้วย^๓

^๑กนก จันทร์ขจร, *ความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: เพชรสยามการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๘.

^๒โกวิท ประวาลพุกษ์, *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นวินัยและประชาธิปไตย*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๑), หน้า ๑๒๓.

^๓ดวงเดือน พันธุมนาวิน, *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและพัฒนาบุคคล*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑๓.

ชัยพร วิชาวุธ และคณะ ได้กล่าวว่า จริยธรรม คือ แนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม ทั้งนี้ จริยธรรมไม่ใช่กฎหมาย แต่กฎหมายมีส่วนเกี่ยวข้องกับจริยธรรมในฐานะเป็นแรงหนุนส่งภายนอกเพื่อให้คนมีจริยธรรม^๔

ทศนา แคมมณี ได้กล่าวว่า จริยธรรม เป็นการแสดงออกของการประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม สะท้อนให้เห็นถึงการมีความละเอียดถี่ถ้วน ความเมตตากรุณา ความหวังดีความซื่อสัตย์สุจริต ความเห็นอกเห็นใจ ความจริงใจ ความยุติธรรม ความเที่ยงตรง ความเสียสละ ความสามัคคี ความอดทนอดกลั้น ความขยัน การให้อภัย ความเกรงใจและอื่น ๆ^๕

บุญมี แท่นแก้ว ได้กล่าวไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง หลักแห่งความประพฤติที่เห็นว่าดีงาม และถูกต้อง ในฐานะที่มนุษย์อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมมีความสัมพันธ์กันทั้งในการสร้างสรรค์และทำลาย^๖

พนัส หันนาคินทร์ ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม หมายถึงความประพฤติที่สังคมมุ่งหวัง ความดีงามในความประพฤติ เป็นมโนธรรมที่สมาชิกของสังคมจะต้องประพฤติ^๗

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ การยังชีวิตให้เป็นไป การครองชีวิต การใช้ชีวิต การเคลื่อนไหวของชีวิตทุกแง่ทุกด้าน ทุกระดับชั้น ทั้งทางกาย วาจา และใจ ทั้งส่วนตัว ด้านสังคม อารมณ์ ด้านจิต ด้านปัญญา การดำเนินชีวิตหรือเป็นอยู่ทั้งระดับศีล ที่เราเรียกว่าศีลธรรม ทั้งระดับจิตใจคุณธรรมภายใน หรือคุณภาพจิตใจ สมรรถภาพทางจิตและสุขภาพจิตที่มีสมาธิเป็นแกนกลางและทั้งระดับปัญญาความคิด เหตุผล ความรู้เท่าทันความจริง ท่านเรียกว่า จริยธรรมทั้งสิ้น^๘

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของจริยธรรม ว่าเป็นข้อปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรมที่เป็นแนวทางในการประพฤติของแต่ละคนที่แสดงออกมาทางความคิด คำพูด การกระทำ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ ๒ ประการ คือ ศีลธรรม เป็นการงดเว้นจากการกระทำที่เป็นโทษ และคุณธรรม เป็นคุณภาพจิตฝ่ายดีซึ่งควรปฏิบัติ^๙

ลำดวน ศรีมณี ได้กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง การกระทำ การประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งความคิดและเหตุผลที่สอดคล้องกับการปฏิบัติสังคมนิยมชมชอบ ให้การ

^๔ชัยพร วิชาวุธ และคณะ, **พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน: ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๘๙.

^๕ทศนา แคมมณี, **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: เมธีพิปส์, ๒๕๕๖), หน้า ๒.

^๖บุญมี แท่นแก้ว, **จริยศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: โอ เอ พรินติ้งเฮาส์, ๒๕๕๗), หน้า ๑๖๘.

^๗พนัส หันนาคินทร์, **ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๑๙.

^๘พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๑๒ – ๑๓.

^๙ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒**, (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๕๖) หน้า ๒๑๔.

สนับสนุน และผู้กระทำให้เกิดความพอใจและเป็นการนำสันติสุขมาให้แก่สังคมและบุคคลได้ตามสมควร แก่กรณี รวมทั้งการกระทำในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย อุดมการณ์ วินัย มารยาท การดำเนินชีวิต ทั้งกาย วาจา ใจ อย่างถูกต้องเหมาะสม^{๑๐}

วศิน อินทสระ ให้ความหมายของ จริยธรรม ว่า หมายถึง “ความประพฤติการกระทำ และความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง สมบูรณ์เว้นสิ่งที่ควรเว้น การกระทำในสิ่งที่ควรกระทำด้วยความฉลาดรอบคอบ รู้เหตุรู้ผล ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล”^{๑๑}

วิทย์ วิศุทเวทย์ และ เสฐียรพงษ์ วรรณปก ได้ให้ความหมายของ จริยธรรม ว่าเป็นหลัก คำสอนว่าด้วยความประพฤติเป็นหลักสำคัญ สำหรับให้บุคคลยึดถือในการปฏิบัติตน^{๑๒}

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ได้กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ความถูกต้องที่พึงตาม สังคมทุก สังคมจะกำหนดกฎเกณฑ์ กติกา บรรทัดฐานของตนเองว่าอะไรคือสิ่งที่พึงตาม อะไรคือความถูกต้อง ดังนั้นสิ่งที่มีความดี ความถูกต้องในความคิดของแต่ละบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพื้นฐานการขัดเกลาของ บุคคลในสังคมนั้น ๆ^{๑๓}

ไสว มาลาทอง ได้กล่าวว่า จริยธรรม มากจากคำว่า จริยะ แปลว่าความประพฤติ กิริยา ที่ควรประพฤติ ธรรม แปลว่า คำสั่งสอนในศาสนา หลักปฏิบัติทางศาสนา ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้อง กฎเกณฑ์ เมื่อรวมกัน จริยธรรม แปลว่า กฎเกณฑ์แห่งความประพฤติ หลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติ^{๑๔}

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึงความดีที่ ควรประพฤติปฏิบัติ หรือกิริยาอาการที่แสดงความดี ซึ่งกิริยานั้นเป็นอาการทางกาย ทางวาจาและ ทางจิตใจ^{๑๕}

สรุปได้ว่า การพัฒนาจริยธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพจิตของมนุษย์ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพจิตที่มักตกอยู่ในอำนาจของกิเลส ตัณหา ให้กลับมามีคุณภาพดังเดิม ได้อีก การพัฒนาจริยธรรมจึงเป็นเรื่องของความประพฤติที่พึงประสงค์ของแต่ละคนตลอดจนผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอันจะเป็นเหตุให้เกิดประโยชน์สุขและทั้งเป็นปัจจัยให้เกิดสันติภาพแก่ส่วนรวมด้วย

^{๑๐}ลำดวน ศรีมณี, **จริยธรรมและจริยศาสตร์ตะวันออก**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ดวงแก้ว, ๒๕๕๓), หน้า ๑๐.

^{๑๑}วศิน อินทสระ, **จริยศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, ๒๕๕๑), หน้า ๗.

^{๑๒}วิทย์ วิศุทเวทย์ และ เสฐียรพงษ์ วรรณปก, **หนังสือสังคมศึกษารายวิชา ส.๔๐๒**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๐), หน้า ๒.

^{๑๓}สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, **จริยธรรมทางวิชาการ**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ เพ็ญฟ้า, ๒๕๕๒), หน้า ๓

^{๑๔}ไสว มาลาทอง, **คู่มือการศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครอง และประชาชนผู้สนใจทั่วไป**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๒), หน้า ๖.

^{๑๕}สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **ชุดฝึกอบรมผู้บริหารระดับสูงพฤติกรรมศาสตร์ เล่ม ๙**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๑), หน้า ๑๑๘.

๒.๑.๒ ความสำคัญของจริยธรรม

จริยธรรม เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาในระดับบุคคลและในระดับประเทศ จึงมีผู้ให้ความสำคัญของจริยธรรม ไว้หลายท่าน ดังนี้

ซูว่งศ์ ฉายะบุตร และม่งหมาย ชื่อตรง ได้สรุปความสำคัญของ จริยธรรมไว้ดังนี้

๑. ช่วยให้การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างสงบสุข
๒. ช่วยควบคุมความเจริญทางด้านวัตถุและจิตใจของมนุษย์ให้เติบโตไปพร้อม ๆ กัน
๓. ช่วยสร้างความมั่นคงทางจิตใจให้มนุษย์
๔. ช่วยให้คนเรามีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา
๕. ช่วยให้มนุษย์นำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้เรียนมาสร้างสรรค์แต่สิ่งที่มีคุณค่า
๖. ช่วยสร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในชาติ
๗. ช่วยส่งเสริมคนดีให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น
๘. ช่วยสร้างให้บุคคลในสังคมมีคุณธรรมประจำใจ เช่น การรู้จักเสียสละ การรู้จักสามัคคี

การงดเว้นจากการประพฤติดีมิชอบ

จริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมไทยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตกทำให้เกิดภาวะการแข่งขันขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมของประชาชน ดังนั้นการพัฒนาคนในภาวะที่สังคม เศรษฐกิจและการเมือง มีแต่การแข่งขัน จึงจำเป็นต้องเน้นให้คนมีจริยธรรมควบคู่ไปกับการศึกษาในส่วนอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้คนกับสังคมในปัจจุบัน ไม่เช่นนั้นแล้วคนก็จะคล้อยตามไปกับกระแสสังคมอุตสาหกรรมทุนนิยม จนลืมจริยธรรมอันดี

รัฐบาลเห็นความสำคัญในเรื่องการปลูกฝังจริยธรรม จึงได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาด้านจริยธรรมไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรในแผนการศึกษาทุกระดับ เพื่อมุ่งพัฒนาจิตใจของเยาวชนให้มีคุณธรรม โดยเฉพาะในเรื่องความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสะอาด ความซื่อสัตย์ การประหยัด รวมทั้งการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ความรู้ ความเข้าใจ และการกำหนดแนวทางของการปฏิบัติที่ถูกต้องที่มีผลต่อการพัฒนาชีวิตและสังคม และส่งเสริมให้สถานศึกษาฝึกอบรมโดยสอดแทรกจริยธรรมในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่เสมอ และดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ประพฤติตนตามหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนา ปลูกฝังพัฒนาจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์กล่าวได้ว่าการปลูกฝังจริยธรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาพลเมืองให้มีคุณภาพ ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีหน้าที่ที่จะต้องปลูกฝังจริยธรรมให้กับเยาวชนของชาติ ซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า มีความประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมและกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป^{๑๖}

^{๑๖} ซูว่งศ์ ฉายะบุตร และม่งหมาย ชื่อตรง, หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ช่วงชั้นที่ ๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๘), หน้า ๔ - ๖.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะทางจิตใจที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ช่วยสร้างเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนให้มีความเก่ง ความดี และมีความสุข ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด โดยเน้นจริยธรรมเป็นสำคัญ เพื่อหาแนวทางในการปลูกฝังค่านิยมและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนและสังคมไทย โดยมุ่งเน้นให้เยาวชนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๕ ประการ ได้แก่

๑. ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ เป็นคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงถึงความกระตือรือร้น สนใจใฝ่คิดค้นแสวงหาความรู้ด้านต่าง ๆ

๒. ความมีน้ำใจ เป็นคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงถึงความรู้สึกที่ต่อบุคคลกระทำเพื่อผู้อื่นและสังคม ความมีน้ำใจเป็นคุณลักษณะที่เด่นของคนไทยที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในสังคมชนบท ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเอื้ออาทรต่อกัน ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่น่าอยู่ การเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองที่เน้นเศรษฐกิจ ทำให้วิถีชีวิตของคนมีความเร่งรีบและต่อสู่มากขึ้น ซึ่งมีผลต่อการแสดงออกต่อกันด้านความมีน้ำใจ และปรากฏชัดมากขึ้นในสังคมอุตสาหกรรม หากสังคมไม่ให้ความสนใจในการส่งเสริมด้านความมีน้ำใจอาจทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ความมีน้ำใจมีพื้นฐานมาจากการรู้จักช่วยเหลือ รับผิดชอบต่อตนเอง และการรู้จักเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น รู้สึกรู้สีกเห็นอกเห็นใจอันจะนำมาซึ่งการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น รู้จักแบ่งปันและให้ ตลอดจนเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน

๓. ความมีวินัย เป็นคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่จะช่วยให้สามารถควบคุมตนเอง และปฏิบัติตามระเบียบเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม นักจิตวิทยาและนักสังคมวิทยาเชื่อว่าวินัยมีพื้นฐานมาจากวันแรกของชีวิต มีการเรียนรู้ การเลียนแบบและฝึกฝนจากบุคคลและสังคมแวดล้อมไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเกิดการซึมซับคุณธรรมขึ้นภายใน ทำให้เกิดพฤติกรรมจริยธรรม และคุณธรรมของบุคคล

๔. ความเป็นไทย เป็นคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงถึงการเห็นคุณค่าภาคภูมิใจและสำนึกในความเป็นไทยที่มีวัฒนธรรม พร้อมทั้งจะปฏิบัติ ปกป้องอนุรักษ์ และสืบทอด อีกทั้งเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม ยุคโลกไร้พรมแดน ความเป็นไทยจะคงอยู่ยาวนานเพียงใด ขึ้นอยู่กับการดูแลรักษาและอนุรักษ์ความเป็นไทย จึงต้องช่วยกันปลูกฝังสิ่งที่ตั้งมั่นด้านความเป็นไทยสู่จิตใจของเด็กและเยาวชน

๕. การบริโภคด้วยปัญญาในวิถีชีวิตไทย เป็นการวิเคราะห์และไตร่ตรอง ตัดสินใจเลือกรับหรือกระทำสิ่งใด ๆ ด้วยความรู้และเข้าใจในประโยชน์ และคุณค่าที่แท้จริง การศึกษาไทยควรเน้นในเรื่องการบริโภคด้วยปัญญา แต่ความก้าวหน้าทางวัตถุนิยมที่มนุษย์ไม่อาจควบคุมให้อยู่ในหลักการแห่งความพอเพียงให้เป็นความเสื่อมทางจิตใจ พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมาจึงมีลักษณะของการสร้างความเสื่อมแก่สภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือธรรมชาตินำไปสู่ความวิปริตของดินฟ้าอากาศ ทุกชีวิตในโลกจึงไร้ความปลอดภัย เพราะความเจริญทางด้านวัตถุแต่ขาดความเจริญทางด้านจิตใจ^{๑๗}

^{๑๗} สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, **สรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการ จิตพิสัย: มิติสำคัญของการพัฒนาคน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๐), หน้า ๑ - ๖.

สรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมไทยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การปลูกฝังจริยธรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาพลเมืองให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะกับเยาวชนของชาติซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้าให้มีความประพฤติและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นและร่วมกันพัฒนาประเทศต่อไป

๒.๑.๓ โครงสร้างจริยธรรม

โครงสร้างของจริยธรรม ประกอบด้วยแหล่งที่มาต่างกัน ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงโครงสร้างของจริยธรรมไว้ ดังนี้

ไสว มาลาทอง ได้กล่าวว่า จริยธรรมแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. จริยธรรมที่เป็นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ จริยธรรมซึ่งอยู่ในรูปของนามธรรม มีลักษณะเป็นคุณภาพหรือคุณสมบัติ นำความประพฤติของบุคคลให้ออกมาในรูปของความดีงามมีลักษณะเป็นค่านิยมที่บุคคลในสังคมส่วนใหญ่คาดหวัง แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑.๑ ความมีศีลธรรม (Moral Value) จริยธรรมในเชิงนี้มีกฎเกณฑ์ทางศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ได้แก่ ศีล ๕ ซึ่งเป็นศีลขั้นต้นของฆราวาสที่พึงประพฤติปฏิบัติตาม

๑.๒ ความมีคุณธรรม (Ethical Value) เป็นค่านิยมซึ่งบุคคลพึงประพฤติปฏิบัติ เพราะคนส่วนใหญ่ในสังคมต้องการให้ทำเช่นนั้น เช่น สังคมมหาวิทยาลัยต้องการให้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้อย่างถ่องแท้ พูดความจริงกับนักศึกษา เตรียมการสอนให้ครบถ้วนและ คอยช่วยเหลือนักศึกษา เป็นต้น อาจารย์ผู้มีความคุณธรรมจะต้องทำตามกล่าวนั้น ใครไม่ทำตามถือว่าไม่มีคุณธรรม เป็นต้น

๑.๓ ความมีวัฒนธรรม (Conventional Value) ได้แก่ การยึดถือและปฏิบัติตามระเบียบประเพณีของสังคม ไม่ประพฤติตนกริตนกรอย หรือเบี่ยงเบนออกจากเกณฑ์มาตรฐานของสังคม ผู้ที่เดินตามร่องรอยของขนบธรรมเนียม นับได้ว่าเป็นผู้มีจริยธรรม

๑.๔ ความมีกฎหมายและกฎเกณฑ์ (Legal Value) การที่บุคคลประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม เป็นการแสดงออกทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง เพราะกฎหมายคือหลักเกณฑ์นำความประพฤติของบุคคลไปในทางที่ดีงาม คนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย คือคนไร้จริยธรรมและคุณธรรม เช่น กฎหมายห้ามฉ้อโกงทรัพย์สินของผู้อื่น ผู้ใดฝ่าฝืนถือว่าไร้คุณธรรม เป็นต้น

๒. จริยธรรมในวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณ (Professional Value) เป็นจริยธรรมประจำกลุ่มอาชีพหนึ่ง ๆ เป็นจริยธรรมในเชิงปฏิบัติ เป็นกฎเกณฑ์ที่นำการปฏิบัติไปสู่เป้าหมายเพื่อความสำเร็จในการทำมาหาเลี้ยงชีพในแต่ละแขนง จริยธรรมในวิชาชีพเป็นกฎเกณฑ์ที่แคบใช้เฉพาะในกลุ่มอาชีพหนึ่ง ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวกับวิชาชีพอื่น ๆ นอกวงการ เรียกจริยธรรมทางอาชีพนี้ว่า จรรยาบรรณในวิชาชีพ (Code of Ethics) เป็นกฎเกณฑ์อย่างเป็นรูปธรรมร่างไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น

จรรยาบรรณของข้าราชการ ได้แก่ การรับใช้ประชาชน การทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน การเสียสละและการมีศีลธรรม เป็นต้น^{๑๔}

สรุปได้ว่า โครงสร้างของจริยธรรมสำหรับทุกสังคม จึงมีพื้นฐานจากขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา และวิชาชีพต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับเป็นข้อตกลงร่วมกันจากผู้คนส่วนมาก และต้องการให้ผู้ร่วมสังคมและวิชาชีพได้ยึดเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันในสังคมและองค์กรที่สังกัดอยู่ เพื่อความพร้อมเพรียงของหมู่คณะ

๒.๑.๔ ลักษณะของจริยธรรม

การจำแนกลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น นักพฤติกรรมศาสตร์หลายท่าน ได้จำแนกลักษณะของจริยธรรมไว้ ดังนี้

ศวิณี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ได้กล่าวว่า การจำแนกลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น นักพฤติกรรมศาสตร์ ได้จำแนกลักษณะทางจริยธรรมออกเป็น ๔ ลักษณะ คือ

๑. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ว่าคนในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนาส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด โดยเฉพาะในช่วงอายุ ๒ – ๑๐ ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ

๒. ทักษะเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่า ตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทัศนคติต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทัศนคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคลในเวลาหนึ่งยังอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

๓. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมคือ เพียเจต์ และ โคล์เบอร์ก ได้ใช้การอ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของบุคคล คือ พัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคล

๔. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่ง

^{๑๔}ไสว มาลาทอง, คู่มือการศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครอง และประชาชนผู้สนใจทั่วไป, หน้า ๑๐-๑๒.

เป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและให้การสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การให้ทาน การเสียสละ เพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่งคือ พฤติกรรมในสถานที่เฝ้าระวังใจ หรือในสภาพแวดล้อมที่บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ส่วนตน บางประการพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานที่เฝ้าระวัง เช่น การโกงสิ่งของ เงิน ทอง หรือคะแนน และการกล่าวเท็จเป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่า พฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

องค์ประกอบของจริยธรรมทั้ง ๔ ด้านเบื้องต้นนี้ คือ ความรู้เชิงจริยธรรม ทศนคติเชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยผู้มีจริยธรรมสูงนั้น มักเป็นผู้มีความรู้เชิงจริยธรรม และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นอย่างดี กล่าวคือ เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจว่าในสังคมของตนนั้นเป็นการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยใช้เหตุผลที่เหมาะสมมีเหตุผล

นอกจากนี้ยังมีทศนคติเชิงจริยธรรม กล่าวคือ มีความรู้สึกชอบพฤติกรรมที่เหมาะสมที่สังคมยอมรับและมีความรู้สึกไม่ชอบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือที่สังคมไม่ยอมรับ และมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมคือ กระทำในส่วนที่เป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุน จดเว้นการกระทำที่ผิดกฎเกณฑ์ของสังคม ส่วนผู้มีจริยธรรมต่ำนั้น อาจเป็นผู้ขาดองค์ประกอบทั้ง ๔ ด้านนี้ หรืออาจขาดองค์ประกอบบางอย่างได้^{๑๙}

ลำดวน ศรีมณี ได้กล่าวว่า ลักษณะทางสังคมของมนุษย์มีขอบเขตครอบคลุมถึง พฤติกรรมทางสังคม แต่สามารถสรุปลักษณะของจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรม มี ๒ ลักษณะ คือ

๑. ลักษณะที่สังคมต้องการ คือ พฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม และให้การสนับสนุนแก่ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ยกย่องสรรเสริญให้เป็นผู้มีเกียรติในสังคม

๒. ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการ คือ พฤติกรรมที่สังคมประณามว่าไม่ดี ไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม และไม่สนับสนุนผู้กระทำโดยวิธีการลงโทษผู้มีพฤติกรรมเช่นนั้น รู้สึกสำนึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และไม่ควรกระทำต่อไป^{๒๐}

สายสุรีย์ จุติกุล จำแนกจริยธรรมออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ๑๓ กลุ่ม ดังนี้

๑. การบังคับตนเอง คือ การมีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ฯลฯ
๒. ความรับผิดชอบต่อสังคมคือ เคารพระเบียบ เคารพกฎหมาย กฎข้อบังคับ ฯลฯ
๓. ความเสมอภาค คือ ความเป็นธรรมในสังคม รักษา และเคารพในสิทธิของผู้อื่นการไม่เบียดเบียนกัน ฯลฯ

๔. ความเสียสละ คือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ฯลฯ

๕. ความซื่อสัตย์ คือ ความไม่ฉ้อโกง ความตรง ไม่พูดเท็จ รักความจริง ฯลฯ

^{๑๙}ศรีวิณี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของครูให้แก่นักเรียน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔), หน้า ๑๓.

^{๒๐}ลำดวน ศรีมณี, จริยธรรมและจริยศาสตร์ตะวันออก, หน้า ๓ - ๔.

๖. ความกล้า คือ กล้ารับความจริง พุดความจริง กล้าที่จะมีความคิดเห็นของตนเองรวมทั้งกล้าที่จะสู้กับความผิดเพื่อความถูกต้อง ฯลฯ

๗. การมีแนวคิดกว้าง คือ มีความพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นที่ต่างจากตน ฯลฯ

๘. ความสามัคคี คือ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการร่วมงานกับผู้อื่น ฯลฯ

๙. เข้าใจและมีหลักธรรมศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว คือ รักสันโดษ รู้จักพอ ไม่โลภ ไม่หลง

๑๐. ความมีเมตตากรุณาและการให้อภัย

๑๑. ความ پاکเพียรและอดทน

๑๒. การรู้จักคุณค่าของการทำงาน คือ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีทัศนคติที่ดีต่องานบริสุทธิ์ทุกประเภท ค่าของคนอยู่ที่การทำงาน ฯลฯ

๑๓. การรู้จักค่าของทรัพยากร คือ การประหยัด และการออม ฯลฯ^{๒๑}

สรุปได้ว่า ลักษณะโดยทั่วไปของจริยธรรมมักอิงอยู่กับศาสนา ทั้งนี้เพราะคำสอนของศาสนามีส่วนสร้างระบบจริยธรรมในสังคม ระบบศีลธรรมในพระพุทธศาสนากำหนดหลักในการปฏิบัติในชีวิตประจำวันไว้อย่างไร นั้นหมายความว่าได้กำหนดหลักจริยธรรมไว้ให้ปฏิบัติ หลักจริยธรรมไม่ได้อิงพระพุทธศาสนาอย่างเดียวแต่หลักจริยธรรมยังมีอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอีกด้วย

๒.๑.๕ ประเภทของจริยธรรม

การจำแนกประเภทของจริยธรรม ได้มีการจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามมุมมองของนักวิชาการแต่ละสาขา ดังนี้

บุญช่วย จินดาพันธ์ ได้แบ่งประเภทของจริยธรรม ออกเป็น

๑. จริยธรรมประเภทสร้างความเจริญให้แก่ตนเอง คือ แนวประพฤติปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเรียน การทำงาน การสังคม ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การตรงต่อเวลา การประหยัด ความกล้าหาญ

๒. จริยธรรมประเภทสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์ ซึ่งมีจริยธรรมหลายประการ คือ ความสุภาพอ่อนโยน ความกตัญญูกตเวที ความเห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๓. จริยธรรมประเภทส่งเสริมชาติบ้านเมือง เน้นจริยธรรมที่แสดงค่านิยมในการแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว^{๒๒}

สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แบ่งประเภทของจริยธรรม ออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. จริยธรรมตามธรรมชาติ หมายถึง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เป็นไปเองโดยธรรมชาติหรือเป็นไปตามสัญชาตญาณ จริยธรรมประเภทนี้มีแม่กระทั่งในสัตว์เดียรฉาน ซึ่งจริยธรรมประเภทนี้ส่งผลดีต่อส่วนรวมมาก เพราะจะเป็นไปเองโดยเคร่งครัด

^{๒๑}สายสุรีย์ จตุกุล, นโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาวด้านจริยธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๓), หน้า ๑๔๐ - ๑๔๑.

^{๒๒}บุญช่วย จินดาพันธ์, การศึกษาเพื่อชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (ยะลา: ฝ่ายเอกสารตำรา, ๒๕๕๒), หน้า ๑๑๗.

๒. จริยธรรมแบบบังคับ หมายถึง การเว้นชั่วและทำความดีของคน เพราะถูกอำนาจบางอย่างบังคับไม่ให้ทำ เช่น กฎหมาย กฎทางศาสนา เป็นต้น ซึ่งจริยธรรมประเภทนี้ ยังไม่ดีแท้ เพราะถูกบังคับจึงทำ ถ้าไม่มีอะไรมาบังคับก็จะทำชั่วและเลิกทำความดีทันที

๓. จริยธรรมที่ประกอบด้วยเจตนา หมายถึง การเว้นชั่วและทำความดีด้วยเจตนา คือ ตั้งใจด้วยตนเอง โดยไม่มีใครมาบังคับ ซึ่งจริยธรรมประเภทนี้จัดว่าดีแท้ เพราะคนมีเจตนา จดเว้นจากความชั่ว ไม่ทำความชั่ว ทั้ง ๆ ที่มีโอกาสที่จะทำได้อย่างเต็มที่นั้น ถือว่าเป็นคนดี^{๒๓}

สรุปได้ว่า จริยธรรมทุกประเภทล้วนเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ และนำสังคมให้ดำเนินไปในวิถีทางที่ถูกต้อง ดีงามทั้งนั้น

๒.๑.๖ องค์ประกอบของจริยธรรม

จริยธรรมเปรียบเสมือนเครื่องชี้แนวทางให้ผู้คนในสังคมแต่ละคนใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุขของสังคม ฉะนั้น จริยธรรมจึงมีผู้ให้องค์ประกอบที่สำคัญไว้ ดังนี้

ประกาศรี สือฮาไฟ ได้แยกองค์ประกอบที่สำคัญของจริยธรรมไว้ ดังนี้

๑. ระเบียบวินัย (Discipline) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ ย่อมเดือดร้อนละส่ำระสาย ขาดผู้นำผู้ตาม ขาดระบบที่กระชับ ความเข้าใจเป็นแบบแผนให้ยึดถือปฏิบัติ การหย่อนระเบียบวินัย ยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียมชาติอื่น ๆ จึงควรประพฤติปฏิบัติตามจารีตประเพณีของสังคม

๒. สังคม (Society) การรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผนก่อให้เกิดขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงาม มีวัฒนธรรมอันเป็นความมีระเบียบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นกลุ่มที่ขยายวงกว้าง เรียกว่า สังคม

๓. อิสระเสรี (Autonomy) การมีจิตสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับก่อให้เกิดความอิสระ สามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ชีวิตมีความสุข อยู่ในระเบียบวินัย และสังคมของตน เป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระ สามารถปกครองตนเองและชักนำตนเองให้อยู่ในทำนองคลองธรรมสามารถปกครองตนเองได้^{๒๔}

ชัยพร วิชชาวุธ และคณะ ได้กล่าวว่า องค์ประกอบหรือส่วนที่สำคัญของจริยธรรมนั้นประกอบด้วย ๔ ประการ คือ

๑. ความเชื่อที่เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ มีส่วนกำหนดโครงสร้างของจริยธรรม เช่น ถ้าเชื่อว่ามนุษย์เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว ระบบจริยธรรมจะเป็นไปในลักษณะห้ามมนุษย์เอาเปรียบกัน ถ้ามีความเชื่อว่า มนุษย์มีธาตุแห่งความเป็นพุทธะซ่อนอยู่ ระบบจริยธรรมจะส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนั้นเพื่อความเป็นพุทธะที่เบ่งบานเต็มที่

^{๒๓}สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, รายงานการประชุมสัมมนา เรื่องกลวิธีเพื่อบรรลุผลในการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: กองบริการการศึกษา, ๒๕๕๐), หน้า ๒๐.

^{๒๔}ประกาศรี สือฮาไฟ, พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม, หน้า ๔๘.

๒. ความเชื่อที่เกี่ยวกับอุดมคติ เป็นการให้ความหมายหรือความสมเหตุสมผลแก่ระบบจริยธรรม เช่น ชาวพุทธฝ่ายมหายานที่บำเพ็ญตนเป็นพระโพธิสัตว์ เพราะเชื่อว่า วิถีชีวิตเช่นนั้นช่วยให้ตนตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ในกรณีนี้ความเป็นพระพุทธเจ้าจึงเป็นอุดมคติของเขา

๓. แนวทางแห่งการดำเนินชีวิต เป็นการชี้แนะว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ทั้งนี้เพื่อนำพาชีวิตไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดหรืออุดมคติ คนส่วนมากมักคิดกันว่าแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติเท่านั้นที่เป็นจริยธรรม ที่แท้จริยธรรมยังประกอบด้วย ความเชื่อที่เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ความเชื่อที่เกี่ยวกับอุดมคติ และเหตุจูงใจให้คนปฏิบัติดี

๔. เหตุจูงใจให้คนปฏิบัติดีและเลิกละปฏิบัติผิด เพราะเหตุจูงใจที่ทำให้คนดำเนินตามหลักจริยธรรมหรือกฎศีลธรรมมี ๓ ประการ คือ

๔.๑ ผลประโยชน์ส่วนตน เป็นเหตุจูงใจให้คนทำดีมีจริยธรรม เพราะถ้าไร้จริยธรรมสังคมอาจดำหนิ หรือคว่ำบาตร กฎหมายอาจลงโทษ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน คนเราจึงมีจริยธรรมทั้งนี้เพราะเล็งเห็นผลตอบแทนในชาตินี้หรือหวังสวรรค์ในชาติหน้า

๔.๒ ความเคารพศรัทธาเป็นนิสัย ทำให้คนอยู่ในระเบียบวินัยและดำเนินตามหลักจริยธรรม คนเราถูกฝึกตั้งแต่เล็กให้เชื่อฟังกติกา เคารพครูบาอาจารย์เพราะเห็นว่าสัญญาต้องเป็นสัญญา

๔.๓ ความมีน้ำใจต่อผู้อื่น อันรวมถึงความรักเคารพผู้อื่น ทำให้คนเรารักษาคำมั่นสัญญา หรือละเว้นการเบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งข้อนี้เป็นการบ่งชี้ว่าคนดี เพราะมีคุณธรรมประจำใจ^{๒๕}

กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาค้นโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวมีความชัดเจน เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม “**คุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ**” ที่ควรเร่งปลูกฝังประกอบด้วย^{๒๖}

๑. ความขยัน

ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อดทน ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญาแก้ปัญหาจนเกิดสำเร็จผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร เป็นคนสู้งานมีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรครักงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

^{๒๕}ชัยพร วิชชาวุธ และคณะ, พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน: ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม, หน้า ๘๙.

^{๒๖}กระทรวงศึกษาธิการ, **คุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ**, (กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.ท.), ๒๕๕๐), หน้า ๑๕.

๒. ความประหยัด

ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควรพอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตนคิดก่อนใช้คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

๓. ความซื่อสัตย์

ซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรงไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช้เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

๔. ความมีวินัย

มีวินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเอง และวินัยต่อสังคมผู้มีความวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

๕. ความสะอาด

สะอาด คือ ปราศจากความมัวหมองทั้งกายใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใส เป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

๖. ความสุภาพ

สุภาพ คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะผู้ที่มีความสุภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าวรุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้มีความประพฤติเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

๗. ความสามัคคี

สามัคคี คือ ความพร้อมเพียงกัน ความกลมเกลียวกันความปรองดองกันร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ปราศจากการทะเลาะวิวาทไม่เอาัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิดความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้เรียกอีกอย่างว่า “ความสมานฉันท์”

ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ที่มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

๘. ความมีน้ำใจ

มีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่นเข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีส่วนในการกำหนดจริยธรรมข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้เลือกนำ “คุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ” ที่กระทรวงศึกษาได้ประกาศขึ้นมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยเลือกจริยธรรม ๕ ประการที่เหมาะสมกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ได้แก่ ๑) ความขยัน ๒) ความประหยัด ๓) ความซื่อสัตย์ ๔) ความมีวินัย ๕) ความสะอาด ๖) ความสุภาพ ๗) ความสามัคคี ๘) ความมีน้ำใจ

๒.๒ ทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรม

นักทฤษฎีทั้งหลายยอมรับว่า จริยธรรมของมนุษย์นั้นพัฒนาขึ้นตามลำดับอย่างเห็นได้ชัด จากวัยทารกไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ แม้มนุษย์จะมีการพัฒนาจริยธรรมที่แตกต่างกันแต่นักทฤษฎียังเชื่อว่าการพัฒนาในบุคคลต่างกัน มีลำดับขั้นตอนเป็นแบบอย่าง คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ยังค้นคว้าทางจริยธรรมยังเห็นว่าต้นกำเนิด และแหล่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาจริยธรรมนั้นอยู่การเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ที่นำเสนอในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด หรือปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)

นักชีววิทยาที่ได้ศึกษาเรื่องพัฒนาการทางความรู้ ความคิดและเขาวนปัญญา โดยเสนอว่า ความรู้คิดและปัญญาของมนุษย์มีขั้นตอนการพัฒนาจากง่ายไปยากตามลำดับ จากรูปธรรม (Concrete) ไปสู่นามธรรม (Abstract) Piaget อธิบายว่าพัฒนาการของเขาวนปัญญามาจากการที่บุคคลปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมเริ่มจากปัจจัยทางชีวภาพที่ติดตัวเด็กมาแต่กำเนิด เด็กจะมีปฏิกิริยาต่อลักษณะของสภาพแวดล้อมที่ละขั้นตอน การพัฒนาด้านเขาวนปัญญา ประกอบไปด้วยสิ่งสำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. การรับไว้ (Assimilation) คือการที่มนุษย์ได้รับสิ่งที่ตนประสบเข้าใจไว้เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างของจิตใจของตน โดยสร้างเป็นแผนผังความคิด (Schema)

๒. การปรับตัว (Accommodation) คือวิธีการที่มนุษย์เรียนรู้โดยการปรับตัว คือการปรับผังความคิด เมื่อได้พบประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่เราไม่สามารถรับสิ่งนั้นไว้ได้ เพราะสิ่งนั้นไม่เข้ากับ

ความคิดรวบยอด (Concept) ที่เรามีอยู่เดิม เราต้องเปลี่ยนหรือสร้างความคิดรวบยอดขึ้นมาใหม่ ซึ่งก็คือการเรียนรู้เรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นนั่นเอง^{๒๗}

Piaget Jean ได้กล่าวถึงพัฒนาการของปัญญา ว่าประกอบด้วย ๓ ลำดับขั้นตอน โดยเริ่มจากวัยทารกจนถึงวัยรุ่น ได้แก่

๑. วัยแรกเกิด- ๒ ขวบ เรียกว่าปัญญาระดับการรับรู้สัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Intelligence)

๒. วัย ๒-๑๑ ปี เรียกว่าวัยของการเตรียมตัวและการรู้จักคิดเชิงรูปธรรม (Preparation and Organization of Concrete Operation)

๓. วัย ๑๑-๑๕ ปี เรียกว่าวัยของการใช้ความคิดเชิงนามธรรม (Formal or Abstract Formation) แม้ว่าจะมีกำหนดอายุไว้ แต่ลำดับขั้นตอนก็ได้กำหนดตายตัวตามอายุ แต่กำหนดตามลักษณะของพัฒนาการในแต่ละวัย ซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้นเป็นสำคัญ^{๒๘}

พัฒนาการทางความคิดและปัญญาในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้ คือ

๑. ขั้นการรับรู้สัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Intelligence Period) ตั้งแต่อายุแรกเกิด-๒ ขวบ ทารกจะแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมทางกล้ามเนื้อ และประสาทสัมผัส เด็กพัฒนาการใช้งานของกล้ามเนื้อ และการรับรู้ทางประสาทสัมผัสโดยการรับรู้สภาพแวดล้อมและเมื่อทารกอายุมากขึ้น ทารกจะเรียนรู้วิธีอื่นในการปรับตัว ทำให้ทารกสัมผัสสิ่งต่าง ๆ และทำให้เรียนรู้ลักษณะของสิ่งนั้น ๆ

๒. ขั้นการเตรียมตัวและการรู้จักคิดเชิงรูปธรรม (Preparation and Organization of Concrete Operation Period) แบ่งเป็น ๒ ขั้นตอนย่อย คือ ขั้นเตรียมตัวในการใช้ความคิด (Preoperational Thought Period) และขั้นการใช้ความคิดเชิงรูปธรรม (Concrete Operation)

๒.๑ ขั้นเตรียมตัวในการใช้ความคิด (Pre-operational Thought Period) อายุ ๒-๗ ปี เด็กจะรับเอาความรู้ต่าง ๆ ที่เรียนจากการใช้ประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อไว้ในตนเอง ซึ่งเป็นการเตรียมตัวในการที่จะเปลี่ยนจากการเรียนรู้โดยการกระทำไปสู่การเรียนรู้โดยการรู้จักคิด

๒.๒ ขั้นการใช้ความคิดเชิงรูปธรรม (Concrete Operation) อายุ ๗-๑๑ ปี เด็กเริ่มที่จะรวบรวมและสร้างความคิดเป็นระบบ พยายามแปลความหมายและจัดระเบียบการรับรู้ในปัจจุบัน โดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผ่านมาในอดีตและผสมผสานความคิดต่าง ๆ ให้เป็นรูปแบบ

๓. ขั้นการใช้ความคิดเชิงนามธรรม (Formal or Abstract Operation) อายุ ๑๑-๑๕ ปี พัฒนาการทางความคิดในขั้นนี้ถือเป็นการใช้ความคิดขั้นสูงสุด โดยคนบางกลุ่มอาจไม่พัฒนาถึงขั้นนี้ แม้จะมีระดับเชาวน์ปัญญาที่ไม่ต่ำ แต่อาจเกิดจากการขาดการกระตุ้นจากสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ด้านการเรียนรู้มีน้อย บางคนอาจมีการพัฒนาถึงระดับหนึ่งแล้ว แต่ผู้นั้นอาจมีความถนัด

^{๒๗}Piaget, Jean, *The Moral Judgment of the Child*, 2nd ed., (Illionis: The Free Press, 2000), p. 122.

^{๒๘}Ibid., p. 128.

หรือความสนใจเบนไปสู่การเรียนรู้ในอีกรูปแบบอื่นได้ เด็กในวัยนี้สามารถใช้ความคิดเชิงนามธรรมได้ คือ การรู้จักคิดด้วยเหตุผล สามารถคิดโดยไม่ต้องใช้วัตถุเป็นสื่อ มีความคิดรวบยอดได้ รู้จักคิดวิเคราะห์ดี ตีความหมายและทดสอบสมมติฐานได้^{๒๙}

ศรีเรือน แก้วกังวาน จากทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดและปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ได้ย้ำในประเด็นที่ว่า การพัฒนาจริยธรรมจำเป็นต้องไปตามลำดับขั้นตอน แต่อัตราการพัฒนาอาจแตกต่างกันได้ ดังนี้

๑. อายุแรกเกิด - ๒ ขวบ มีพัฒนาการลำดับขั้นการใช้สัมผัสและกล้ามเนื้อ (Sensorimotor Period) ลักษณะเด่น ได้แก่ รู้จักความแตกต่าง รู้จักแสวงหาสิ่งเร้า รู้จักจำสิ่งที่น่าสนใจ ภาษาพูดยังพัฒนาไม่เต็มที่ เข้าใจเรื่องราวได้โดยการเคลื่อนไหวและประสาทสัมผัส รู้ว่าวัตถุที่มีอยู่ย่อมไม่สูญหาย มีความเฉลียวฉลาด

๒. อายุ ๒-๓ ปี มีพัฒนาการลำดับขั้นกำหนดความคิดไว้ล่วงหน้า (Preoperational Thought Period) และขั้นคิดเอาเอง (Initiative) ๔-๗ ปี ลักษณะเด่น ได้แก่ เอาแต่ใจตัว ไม่ชอบคิดเป็นเหตุผล ไม่เข้าใจความคิดของผู้อื่น เห็นความเหมือนแต่ไม่เห็นความแตกต่าง รู้จักแบ่งพรรค แบ่งพวกใช้เหตุผลจากการรับรู้เป็นแม่บท รู้จักแยกประเภทและแบ่งชั้นเข้าใจความเกี่ยวพัน เข้าใจจำนวนเลข มีพัฒนาการความคิดเรื่องการทรงสภาพเดิม

๓. อายุ ๗-๑๑ ปี มีพัฒนาการลำดับขั้นใช้ความคิดดำเนินการเชิงรูปธรรม (Concrete Operation) ลักษณะเด่น เช่น รู้จักคิดอย่างใช้เหตุผล สามารถคิดย้อนกลับได้ในเชิงเลขคณิต รู้จักคิดในเชิงสัมพันธ์ รู้จักแบ่งแยกจัดหมวดหมู่ลำดับขั้น รู้จักองค์ประกอบลดหลั่นกันจากเล็กไปหาใหญ่ และเข้าใจเรื่องการทรงสภาพเดิม

๔. อายุ ๑๑-๑๕ ปี มีพัฒนาการลำดับขั้นใช้ความคิดดำเนินการอย่างเป็นระบบ (Formal Operation) ลักษณะเด่น ได้แก่ สามารถคิดโดยไม่ต้องใช้วัตถุเป็นสื่อ มีความคิดในเชิงตั้งคำถามและหาวิธีการหาคำตอบ มีความคิดรวบยอด รู้จักคิดวิเคราะห์ตีความหมาย คิดในรูปแบบต่าง ๆ ได้สมบูรณ์แล้ว รู้จักตั้งสมมติฐาน และแสวงหาความเป็นจริง เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน และพัฒนาความคิดเชิงอุดมคติที่เข้มข้น^{๓๐}

ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Ericson)

Ericson ให้ความสำคัญกับเด็กว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเด็กเห็นเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ และน่าตื่นเต้น ถ้าสิ่งแวดล้อมที่เด็กอยู่ทำให้เด็กมีความสุข เด็กจะมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความไว้วางใจผู้อื่นขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนาตามทฤษฎีของอีริกสัน (Ericson) มีดังนี้^{๓๑}

^{๒๙}Ibid. p. 143.

^{๓๐}ศรีเรือน แก้วกังวาน, จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม ๑) แนวคิดเชิงทฤษฎีเด็กตอนกลาง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๕๔ - ๕๖.

^{๓๑}Ericson อ้างใน ถวิล ธาราโกชน และศรัณย์ ดำริสุข, จิตวิทยาทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิทยวิสุทธิ์, ๒๕๕๑), หน้า ๔๑ - ๔๘.

ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นไว้วางใจกับไม่ไว้วางใจ (Trust and Mistrust) เกิดตั้งแต่ในช่วงแรกเกิด-๑ ปี อีริกสันเชื่อว่าในขั้นที่ ๑ นี้ ถ้ามารดาให้ความอบอุ่น เอ็นดู เลี้ยงดู และตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างดี ทำให้เด็กสร้างความไว้วางใจขึ้นได้ ในทางตรงกันข้าม หากมารดาเลี้ยงดูลูกอย่างปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง ขาดความรัก ไม่สนองตอบความต้องการของเด็กเหล่านี้ จะทำให้เด็กไม่ไว้วางใจในโลกและบุคคลรอบข้าง

ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นนี้มีความเป็นตัวของตัวเองกับความสงสัยในตัวเอง (Autonomy and Doubt) เกิดในช่วงอายุ ๑-๓ ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง เริ่มช่วยตัวเองในการเดิน การพูด แต่ก็ยังต้องพึ่งมารดาและบิดาอยู่ การเลี้ยงดูในระยะนี้ไม่เพียงแต่ป้องกันมิให้เกิดอันตรายเท่านั้น ก็เพียงพอ หากผู้ใหญ่บังคับให้เด็กกระทำในสิ่งที่เด็กไม่ชอบ เด็กจะเกิดความไม่มั่นใจในตัวเอง

ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นนี้มีความริเริ่มกับความรู้สึกผิด (Initiative and Guilt) เกิดในช่วงอายุ ๔-๕ ปี เป็นวัยก่อนเข้าเรียน ช่วงนี้เด็กจะมีจินตนาการ เรียนรู้และเข้าใจสภาพความเป็นจริงได้มากขึ้น มีความคิดริเริ่ม ซึ่งถ้ามีสภาพจิตใจไม่ดี หรือมีความคับข้องใจแล้วมักจะรู้สึกว่าคุณมีความผิด ทำให้เด็กชอบหลีกเลี่ยงสถานการณ์ได้

ขั้นตอนที่ ๔ ขั้นเอาการเอางานกับปมด้อย (Industry and Inferiority) เกิดในช่วงอายุ ๖-๑๑ ปี คุณลักษณะที่สำคัญในช่วงนี้ของเด็กคือการเป็นผู้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ และมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความสำเร็จ การพัฒนาความสามารถด้านการเรียนและทางสังคม การรู้จักทำงานในหน้าที่อย่างจริงจัง เป็นการเตรียมตัวเพื่อรับบทบาททางสังคมต่อไป ส่วนคุณลักษณะที่ตรงข้ามได้แก่ การมีปมด้อยอันเนื่องมาจากการทำงานไม่ดี เช่น เกียจคร้าน หลีกเลียงการแข่งขันที่ต้องใช้ความสามารถ หากเด็กไม่ประสบผลสำเร็จ จะทำให้รู้สึกหดหู่ใจ การสนับสนุนให้เด็กประสบความสำเร็จในกิจกรรมต่างถือเป็นสิ่งที่ดี

ขั้นตอนที่ ๕ ขั้นเข้าใจในจิตลักษณะตนกับไม่เข้าใจบทบาทของตน (Ego Identity and Role Confusion) เกิดในช่วงอายุ ๑๒-๒๐ ปี เด็กวัยนี้จะพยายามสร้างลักษณะประจำตัว เช่น มีเจตคติต่อโลกและชีวิตในแง่ลึกซึ้ง มีความเข้าใจโลกและชีวิตมากขึ้น เด็กรู้จักประกอบการทำงานตามหน้าที่และบทบาทของตน การรู้จักเป็นผู้นำและผู้ตาม เด็กต้องการการยอมรับ ส่วนคุณลักษณะที่ตรงข้ามคือถ้าเด็กไม่ได้รับการยอมรับ เด็กจะแสดงออกในทางก้าวร้าว มีความรู้สึกว่าวุ่นและสับสนเกี่ยวกับตัวเองทุกด้าน เช่น ด้านการงาน บทบาททางเพศ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๖ ขั้นรู้สึกเสน่หาและความรู้สึกเปล่าเปลี่ยว (Intimacy and Isolation) เกิดในผู้ใหญ่ตอนต้น อายุประมาณ ๒๐-๓๕ ปี คุณลักษณะที่ควรสร้าง ได้แก่ การรู้จักผูกพันกับผู้อื่น การมีความรักและการครองชีวิตคู่ในที่สุด ลักษณะตรงข้ามคือการขาดเพื่อและหลีกเลี่ยงการมีความรักผูกพันกับผู้อื่น มีปัญหาด้านลักษณะนิสัย มีพฤติกรรมสับสนไม่ชอบคบผู้คน ชอบแยกตัวออกจากสังคม

ขั้นตอนที่ ๗ การบำรุงส่งเสริมบุคคลอื่นกับการพะว้าพะวังแต่ตัวเอง (Generatively and Self-Sorption) เกิดในผู้ใหญ่ตอนกลาง อายุประมาณ ๓๕-๕๐ ปี เป็นวัยที่สร้างครอบครัวโดยมีบุตรสืบสกุล มีความภาคภูมิใจในความเป็นผู้ใหญ่ให้กำเนิด รู้จักใช้ชีวิตและมีความสามารถในการอบรมและแนะแนวทางให้แก่บุตรหลานได้ ลักษณะตรงข้ามคือ ความเบื่อหน่ายต่อชีวิต รู้สึกตัวเองไร้ค่า

ขั้นตอนที่ ๘ ความมั่นคงทางจิตใจกับความสิ้นหวัง (Integrity and Despair) เกิดในช่วงผู้ใหญ่ตอนปลายอายุประมาณ ๕๐-๖๐ ปี ลักษณะที่ดีของคนวัยนี้ คือพอใจกับชีวิตของตน ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ยอมรับวัฏจักรของชีวิต แต่สิ่งที่ตรงข้ามคือ เริ่มมีความรู้สึกกว่าช่วงเวลาที่เหลือสั้นเกินไป เพราะตัวเองยังไม่มีรู้สึกว่าการดำเนินชีวิตที่ผ่านมามีความหมาย มีความรู้สึกหมดศรัทธาในตัวเองและผู้อื่น ทำให้อยากมีโอกาสดีกครั้งในการดำเนินชีวิตสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าที่เป็นอยู่

ศรีเรือน แก้วกังวาน ได้สรุปขั้นตอนพัฒนาการของอีริกสันไว้ดังนี้

๑. อายุ ๐-๑๘ เดือน มีพื้นฐานพัฒนาการในความไว้วางใจแย้งกับความสงสัยน้ำใจผู้อื่น (Trust VS Mistrust) ซึ่งอิทธิพลต่อพัฒนาการ คือ แม่ ความรัก ความอบอุ่นมิตรไมตรีเมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคม หรือผ่านพัฒนาการในขั้นตอนนี้ จะส่งผลให้มีลักษณะพัฒนาการที่พึงประสงค์ คือ มีพลังกำลัง และมีความหวัง รู้จักอดทนเมื่อต้องรอคอย แต่ถ้าไม่ผ่านพัฒนาการขั้นนี้ เด็กจะมีพัฒนาการที่ไม่พึงประสงค์ คือ ขี้สงสัย หินสังคม และไม่ไว้วางใจใครเลย

๒. อายุ ๑๘ เดือน-๓ ปี มีพื้นฐานพัฒนาการในความเป็นอิสระตั้งใจ แย้งกับความละอายใจและไม่แน่ใจ (Autonomy VS Shame and Doubt) ซึ่งอิทธิพลต่อพัฒนาการ คือ พ่อ แม่ที่สนับสนุนลูก และการเลียนแบบ เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคม หรือผ่านพัฒนาการในขั้นตอนนี้ จะส่งผลให้มีลักษณะพัฒนาการที่พึงประสงค์ คือ รู้จักควบคุมตนเอง และมีความตั้งใจ แต่ถ้าไม่ผ่านพัฒนาการขั้นนี้ เด็กจะมีพัฒนาการที่ไม่พึงประสงค์ คือ ย้ำคิดย้ำทำ ลึกกลับ และต่อต้านสังคม

๓. อายุ ๓-๖ ปี มีพื้นฐานพัฒนาการในความคิดริเริ่มแย้งกับความรู้สึกผิด (Initiative VS Guilt) ซึ่งอิทธิพลต่อพัฒนาการ คือ พ่อ แม่ที่สนับสนุนลูก การอัตลักษณ์ และการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตนกับตัวแบบที่รู้จัก (เช่น พ่อ แม่) เริ่มรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคม หรือผ่านพัฒนาการในขั้นตอนนี้ จะส่งผลให้มีลักษณะพัฒนาการที่พึงประสงค์ คือ ทำอะไร ๆ อย่างมีจุดหมาย มุ่งความสำเร็จ มีแนวทางที่จะทำแต่ถ้าไม่ผ่านพัฒนาการขั้นนี้ เด็กจะมีพัฒนาการที่ไม่พึงประสงค์ คือ ระมัดระวังตัวเกินไป รู้สึกผิดมากเกินไป

๔. อายุ ๖-๑๓ ปี มีพื้นฐานพัฒนาการของความขยันเอาการเอางานแย้งกับความรู้สึกด้อย (Industry VS Inferiority) ซึ่งอิทธิพลต่อพัฒนาการ คือ โรงเรียน ครู การเรียนรู้ เพศศึกษา และการให้กำลังใจ เมื่อมีการเรียนรู้ทางสังคม หรือผ่านพัฒนาการในขั้นตอนนี้จะส่งผลให้มีลักษณะพัฒนาการที่พึงประสงค์ คือ รู้จักวิธีการ มีสมรรถภาพ แต่ถ้าไม่ผ่านพัฒนาการขั้นนี้ เด็กจะมีพัฒนาการที่ไม่พึงประสงค์ คือ มีปมด้อย รู้สึกว่าตนไร้สมรรถภาพ หรือต่ำด้อย

๕. อายุ ๑๓-๒๐ ปี มีพื้นฐานพัฒนาการของการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตนแย้งกับการไม่เข้าใจตนเอง (Identity VS Identity Definition) ซึ่งอิทธิพลต่อพัฒนาการ คือ เพื่อนร่วมรุ่น ผู้ที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง (Hero) เมื่อมีการเรียนรู้ทางสังคม หรือผ่านพัฒนาการในขั้นตอนนี้จะส่งผลให้มีลักษณะพัฒนาการที่พึงประสงค์ คือ ผูกพันกับผู้อื่นด้วยใจบริสุทธิ์ และจงรักภักดี แต่ถ้าไม่ผ่านพัฒนาการขั้นนี้เด็กจะมีพัฒนาการที่ไม่พึงประสงค์ คือ ขี้อาย ไม่ชอบและต่อต้านสังคม สับสนในอัตลักษณ์แห่งตนและเหงาหงอย

๖. อายุ ๒๐-๔๐ ปี มีพื้นฐานพัฒนาการของความสนิทสนมหา ความร่วมใจแย้งกับความเปล่าเปลี่ยว (Intimacy and Solidarity VS Isolation) ซึ่งอิทธิพลต่อพัฒนาการ คือ คู่ชีวิต เพื่อนร่วมงาน ผู้ที่เป็นที่ปรึกษา กลุ่มสังคมของตน และความโดดเดี่ยว เมื่อมีการเรียนรู้ทางสังคม หรือผ่าน

พัฒนาการในขั้นตอนนี้ จะส่งผลให้มีลักษณะพัฒนาการที่พึงประสงค์ คือ รู้จักการสร้างไมตรี มีความรัก มีความสนิทสนม แต่ถ้าวไม่ผ่านพัฒนาการขั้นนี้ ก็จะมีพัฒนาการที่ไม่พึงประสงค์ คือ ไม่อยากผูกมัดตนเอง คิดถึงเฉพาะตน หรือพรรคพวกตนเท่านั้น หลงตนเอง

๗. อายุ ๔๐-๖๐ปี มีพื้นฐานพัฒนาการของการบำรุงส่งเสริมผู้อื่นเกี่ยวกับการพะวงเฉพาะตน (Generatively VS Self-Sorption) ซึ่งอิทธิพลต่อพัฒนาการ คือ คู่ครอง ลูก เพื่อนร่วมงาน ชุมชน และสังคม เมื่อมีการเรียนรู้ทางสังคม หรือผ่านพัฒนาการในขั้นตอนนี้ จะส่งผลให้มีลักษณะพัฒนาการที่พึงประสงค์ คือ มีผลงานสร้างสรรค์ ให้อनुเคราะห์บุคคลอื่น มุ่งมั่นพัฒนาสังคมในอนาคตแต่ถ้าไม่ผ่านพัฒนาการขั้นนี้ ก็จะมีพัฒนาการที่ไม่พึงประสงค์ คือ เห็นคนอื่นไม่น่าคบ เห็นแก่ตัวทะนงตัว

๘. อายุ ๖๐ปีขึ้นไป มีพื้นฐานพัฒนาการของความมั่นคงทางใจกับความสิ้นหวัง (Integrity VS Despair) ซึ่งอิทธิพลต่อพัฒนาการ คือ คู่ชีวิต ญาติ เพื่อน ลูกหลาน ชุมชน และศาสนา เมื่อมีการเรียนรู้ทางสังคม หรือผ่านพัฒนาการในขั้นตอนนี้ จะส่งผลให้มีลักษณะพัฒนาการที่พึงประสงค์ คือ รู้จักปล่อยวาง ลดความยึดมั่นในตน ฉลาดเท่าทันโลกและชีวิตแต่ถ้าไม่ผ่านพัฒนาการขั้นนี้ ก็จะมีพัฒนาการที่ไม่พึงประสงค์ คือ เศร้าสร้อย สับสน รู้สึกเป็น ผู้ต่ำต้อย^{๓๒}

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคล์เบอร์ก (Kohlberg)

L. Kohlberg ได้กล่าวว่า ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนั้น ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ คือความรู้และความรู้สึกเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม มีผู้พบว่าความรู้เชิงจริยธรรมนั้น ส่วนใหญ่เด็กจะมีอยู่แล้วภายในปีที่เข้าโรงเรียนและการพัฒนาการทางด้านนี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายในอายุต่อมา ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งทำให้การศึกษาพัฒนาการทางด้านนี้เป็นไปอย่างยากลำบาก โคล์เบอร์กจึงเห็นว่าการใช้เหตุผลเพื่อตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมจะแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของบุคคลได้อย่างมีแบบแผน นอกจากนี้ยังอาจทำให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และท้ายสุดอาจทำให้สามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเขาในสถานการณ์แต่ละชนิดได้

L. Kohlberg เชื่อว่า การบรรลุวุฒิภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกมาในทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเด่นชัดที่สุด เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ เหตุผลเชิงจริยธรรมมิใช่การประเมินค่าการกระทำไปในทำนองว่าดีหรือเลว แต่จะเป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้ง ยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นเป็นลำดับไป ซึ่งขั้นการพัฒนาจริยธรรม ๖ ขั้น มีรายละเอียดดังนี้^{๓๓}

ขั้นที่ ๑ มุ่งการเชื่อฟังและการทำโทษ เป็นขั้นที่คนจะเชื่อฟังหรือยอมรับทำตามผู้ที่มีอิทธิพลเหนือกว่าตน และพยายามหลีกเลี่ยงจากการถูกทำโทษเพราะกลัวถูกตัดสินว่าเป็นคนไม่ดี

^{๓๒} ศรีเรือน แก้วกังวาน, จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม ๑) แนวคิดเชิงทฤษฎีวัยเด็กตอนกลาง, หน้า ๔๒ - ๔๓.

^{๓๓} L. Kohlberg, Moral Stages and Moralization: The Cognitive Development Approach and Social Issues, 2nd ed., (New York: Holt Rinhart and Winston, 2006), pp. 4 - 12.

ขั้นที่ ๒ มุ่งความพึงพอใจของตนเอง เป็นขั้นตอนที่คนจะกระทำตามใจของตนเองและต้องการรางวัลจากผู้อื่นด้วย เริ่มมีความรู้สึกนึกคิดที่จะสัมพันธ์กับผู้อื่นบ้าง มีการแลกเปลี่ยนการกระทำต่อกัน โดยแลกเปลี่ยนอย่างเท่าเทียมกัน

ขั้นที่ ๓ มุ่งความเป็นเด็กดี เป็นขั้นที่คนจะเกิดความสำนึกว่า จะต้องกระทำในสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าดี เป็นการกระทำตามความเห็นของคนส่วนมาก ต้องการให้เป็นที่ยกย่องของบุคคลอื่น ไม่กระทำการที่คนอื่นจะเห็นว่าไม่ดี

ขั้นที่ ๔ มุ่งอำนาจและการรักษาระเบียบของสังคม เป็นขั้นตอนที่ยึดการปฏิบัติตามหน้าที่เป็นสำคัญ การกระทำหรือไม่กระทำมิใช่กลัวถูกลงโทษ แต่เพื่อคงไว้ซึ่งระเบียบที่กำหนดไว้ ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ให้ทุกคนยึดถือปฏิบัติ ตระหนักถึงหน้าที่ของตนและมีศรัทธาต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่มสังคมมากพอสมควร และถ้าได้อยู่ในสังคมที่มีกฎเกณฑ์ดี ก็จะกลายเป็นคนดี แต่ถ้าเข้าไปอยู่ในสังคมที่ไม่ดี ก็จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมนั้น และกลายเป็นคนไม่ดีในที่สุด

ขั้นที่ ๕ มุ่งที่จะกระทำตามสัญญา เป็นขั้นที่คนใช้การเคารพตนเอง ทำตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับผู้อื่น ไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่นและจะมองผลประโยชน์ของสังคมส่วนร่วมเป็นสำคัญ การตัดสินใจการกระทำต่าง ๆ จะเป็นไปตามกฎเกณฑ์และสัญญา

ขั้นที่ ๖ มุ่งตระหนักในความสำนึก เป็นขั้นตอนที่คนจะเคารพในคุณค่าและมองเห็นความสำคัญของชีวิตมนุษย์ทุกคน เป็นพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นสูงสุด

พชณี วรกวิน ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของโคล์เบิร์ก พบว่า มี ๒ องค์ประกอบ คือ

๑. โครงสร้าง (Structure) หมายถึง เหตุผลที่บุคคลใช้อ้างในการตัดสินใจต่อเนื้อหาของความเชื่อถือที่เขาถืออยู่ มีลักษณะเป็นสากลและเป็นไปตามลักษณะของพัฒนาการ

๒. เนื้อหา (Content) หมายถึง แบบแผนของประสบการณ์ ซึ่งเป็นไปตามการเรียนรู้เนื้อหา จะบอกสิ่งที่เขาเชื่อถือว่า คืออะไร มีลักษณะเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรม ซึ่งเป็นประสบการณ์ของแต่ละคน^{๓๔}

พรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ ได้กล่าวว่า การสร้างทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น โคล์เบิร์กมีความเชื่อพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

๑. พัฒนาการทางจริยธรรมของแต่ละบุคคลจะผ่านไปตามขั้นพัฒนาการ (Sequential Stage) โดยมีพื้นฐานมาจากการใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ตามการศึกษาของเพียเจต์เหตุผลเชิงจริยธรรมจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเหตุผลตรรกศาสตร์

๒. การรับรู้ทางสังคม (Social Perception) และบทบาททางสังคม (Role Taking) ของแต่ละบุคคลนั้น จะมีความสัมพันธ์ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับพัฒนาการทางจริยธรรมของเขา

^{๓๔}พชณี วรกวิน, เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๕๗), หน้า ๘.

๓. บุคคลจะมีจริยธรรมขั้นสูง หรือการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงได้นั้น จะต้องสามารถใช้เหตุผลเชิงตรรกะและสามารถในการรับรู้ทางสังคมในระดับสูงก่อน^{๓๕}

จากการศึกษาในหลายประเทศของโคล์เบอร์ก (Kohlberg) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ด้วยสภาพการณ์สมมติปัญหาจริยธรรม ๙ เรื่อง คำถามที่ใช้เป็นแบบปลายเปิด ให้ผู้รับการสัมภาษณ์คิดหาเหตุผลในการตอบปัญหาแต่ละเรื่อง และวิเคราะห์คำตอบ เพื่อสร้างระดับจรรยาวิพากษ์ไว้ ดังนี้

๑. ระดับก่อนมีจริยธรรมอย่างเป็นเหตุเป็นผล เรียกว่า ก่อนเกณฑ์ ในระดับนี้พฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับเหตุผลที่มีผู้อ่านากำหนดให้ หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ โดยโคล์เบอร์ก (Kohlberg) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการระดับที่ ๑ ไว้ดังนี้ คือ

๑.๑ ระดับจริยธรรมของผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า หลักการหลีกเลี่ยงมิให้ถูกลงโทษ ได้แก่ การที่เด็กจะตัดสินใจว่า พฤติกรรมใดถูกหรือผิดนั้นขึ้นอยู่กับเหตุผลมีผู้อ่านากำหนดหรือพฤติกรรมของเขา กำหนดโทษ ได้แก่ บิดา มารดา หรือครูอาจารย์ของเขา เป็นต้น

๑.๒ ผลประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ ซึ่งเรียกว่า หลักการให้รางวัล ในขั้นนี้พฤติกรรมที่พึงามนั้น เหตุผลของเด็กจะขึ้นอยู่กับรางวัลหรือสิ่งที่เขาได้รับเป็นรางวัล เช่น คำชม ขนมน เงิน ในการกระทำที่แสดงว่าพฤติกรรมนั้นถูกต้องดีงาม

๒. ระดับมีจริยธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ เรียกว่า ระดับตามกฎเกณฑ์ หมายถึงการกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน ระดับนี้บุคคลเริ่มใช้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมากำหนดความถูกต้องความดีขึ้นมา โดยเริ่มจากการยอมรับของกลุ่มขึ้นเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดในสังคม เช่น ระเบียบประเพณี จนถึงกฎหมาย เป็นต้น เหตุผลทางจริยธรรมในระดับนี้แบ่งได้ ๒ ขั้น คือ

๒.๑ การยอมรับของกลุ่ม ซึ่งเรียกว่า หลักการทำความเห็นของผู้อื่น พฤติกรรมที่ถูกที่ควรในขั้นพัฒนาการในวัยนี้ คือ การยอมรับของกลุ่มหรือพรรคพวกเพื่อนพ้อง เช่น กลุ่มเพื่อน เป็นต้น

๒.๒ ระเบียบระบบของสังคม ซึ่งเรียกว่า หลักการทำตามหน้าที่ ตามระบบระเบียบของสังคม ในขั้นนี้พฤติกรรมที่ถูกที่ควร ขึ้นอยู่กับระเบียบ ประเพณี หรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดหรือตั้งไว้ เช่น การฆ่าสัตว์เป็นสิ่งที่ไม่ดี เพราะศีล ๕ ในพุทธศาสนาในข้อที่ ๑ ห้ามฆ่าสัตว์ การฆ่าสัตว์ผิดศีล จึงเป็นสิ่งที่ไม่ดี หรือตามประเพณีไทย ลูกผู้ชายต้องบวชเรียน ฉะนั้น การบวชเรียนของลูกชายถึงเป็นสิ่งที่ถูกที่ควร เป็นต้น

๓. ระดับมีจริยธรรมอย่างมีวิจารณ์ญาณ เรียกว่า ระดับเหนือกฎเกณฑ์ หมายถึงการตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดตรึกตรอง ซังใจโดยตนเอง ในระดับนี้พฤติกรรมทางจริยธรรมของโคล์เบอร์กนั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสังคมและกระบวนการสังคมประกิตของบุคคล สิ่งที่พึงามถูกต้อง คือสิ่งที่คนในสังคมส่วนมากยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม สิ่งที่ถูกที่ควร และจากการเรียนรู้ในการเป็นสมาชิกของสังคม สามารถทำให้บุคคลพัฒนาสิ่งที่ดีที่ควรได้ด้วยตนเองในลักษณะที่เป็นสากล นิยมโคล์เบอร์กได้แบ่งพัฒนาการจรรยาวิพากษ์ในระดับนี้ออกเป็น ๒ ขั้น คือ

^{๓๕}พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๒๔๑ - ๒๔๕.

๓.๑ สัญญาสังคม ซึ่งเรียกว่า หลักการมีเหตุผลและเคารพตนเอง พฤติกรรมที่ถูกที่ควรในขั้นนี้ ได้แก่ พฤติกรรมที่เสียส่วนมากในสังคมยอมรับ เช่น การช่วยเหลือคนจนเป็นสิ่งที่ดี เพราะคนส่วนมากยอมรับและเห็นด้วย การประกอบพิธีแต่งงานตามประเพณีเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นที่ยอมรับของคนส่วนมากในสังคมมากกว่าวิวาท์เหาะ เป็นต้น

๓.๒ คุณธรรมสากล ซึ่งเรียกว่า หลักการทำตามอุดมคติสากล เหตุผลที่ใช้ในจริยวิพากษ์ขั้นนี้นั้น Kohlberg เชื่อว่าน่าจะเป็นความถูกต้องที่เป็นสากล ได้แก่ ความถูกต้องที่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนมาก ทั่วโลก และสังคม เช่น ความมีใจยุติธรรมเป็นสิ่งที่ดี ไม่ว่าจะอยู่ในที่ใด หรือสถานการณ์ใดก็ตาม และคุณธรรมสากลนั้นจะหล่อหลอมจิตของมนุษย์โดยกาลเวลา และด้วยกระบวนการสังคมประกิตของมนุษย์แต่ละคน

การพัฒนาจริยธรรม กระทำได้ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับรู้ทัศนะของผู้อื่นซึ่งมีจริยธรรมอยู่ในขั้นสูงกว่า ๑ ขั้น และเปิดโอกาสให้บุคคลทดลองแสดงบทบาทของผู้อื่น โดยเฉพาะบทบาทผู้อื่นที่มีต่อบุคคลนั้น เพื่อให้มีโอกาสประสพกับทัศนะที่ขัดแย้งกับโครงสร้างความคิดทางจริยธรรมเดิมของตน ในจังหวะที่เกิดความขัดแย้งนี้ หากมีการชี้แนะที่เหมาะสมก็จะช่วยให้บุคคลพัฒนาเหตุผลทางจริยธรรมให้สูงขึ้นได้ โดยแนวคิดพื้นฐานในทัศนะของ โคล์เบอร์ก จริยธรรมหมายถึง กฎเกณฑ์ในการตัดสินความถูกต้องของการกระทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์นี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญา ซึ่งผูกพันกับอายุของบุคคล โคล์เบอร์กได้ยึดทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ เป็นหลักการสร้างทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม โดยแบ่งพัฒนาการออกเป็น ๓ ระดับภายในแต่ละระดับยังแบ่งพัฒนาการออกเป็น ๒ ขั้น ดังนี้

๑. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (อายุประมาณ ๒-๑๒ ปี)
 - ขั้นที่ ๑ ใช้การลงโทษเป็นเหตุผลในการตัดสิน
 - ขั้นที่ ๒ ใช้การตอบสนองความต้องการของตนเป็นเหตุผลในการตัดสิน
๒. ระดับกฎเกณฑ์สังคม (อายุประมาณ ๑๒-๒๐ ปี)
 - ขั้นที่ ๓ ใช้การเป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน
 - ขั้นที่ ๔ ใช้ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน
๓. ระดับเลยกฎเกณฑ์สังคม (อายุประมาณ ๒๐ ปีขึ้นไป)
 - ขั้นที่ ๕ ใช้สัญญาสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน
 - ขั้นที่ ๖ ใช้หลักการจริยธรรมสากลเป็นเหตุผลในการตัดสิน

ตามทัศนะของโคล์เบอร์ก (Kohlberg) จริยธรรมแต่ละขั้นเป็นผลของการคิดไตร่ตรองที่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่นำมาพิจารณาส่วนหนึ่งเป็นความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ทางสังคมที่ได้รับใหม่ มีการจำแนกประเด็นปัญหาต่างๆ ให้มีความชัดเจนและละเอียดมากขึ้น และมีการบูรณาการประเด็นต่างๆ เข้าด้วยกัน เป็นความเข้าใจใหม่สามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น ความเข้าใจใหม่เกิดจากการจัดระเบียบทางความคิด เป็นโครงสร้างความคิดใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม กระบวนการจำแนกและบูรณาการจึงเป็นกลไกของการพัฒนาจริยธรรม ผลของกระบวนการนี้ทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ขึ้นมาแทนที่ความเข้าใจเก่า จริยธรรมใหม่นี้จัดอยู่ในขั้นสูงกว่าจริยธรรมเก่า และแตกต่างจากจริยธรรมเก่าในเชิงคุณภาพอย่างสิ้นเชิง

สรุปได้ว่า จากทฤษฎีทางจริยธรรมทั้ง ๓ ทฤษฎี มองมนุษย์เป็น ๓ ลักษณะ คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดหรือปัญญาของเพียเจต์ มองพัฒนาการทางความคิดของคนเราว่าเป็นไปตามลำดับทางชีวภาพ หมายความว่า คนเราจะมีพัฒนาการที่เป็นเด็กถึงเป็นผู้ใหญ่ก็จะค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ ทฤษฎีพัฒนาการของอีริคสัน มองพัฒนาการของมนุษย์ว่ามีความต้องการเบื้องต้นทางด้านร่างกาย โดยอาศัยอวัยวะต่าง ๆ เป็นสื่อการตอบสนอง โดยการตอบสนองนั้นจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นในสังคมหรือสิ่งแวดล้อม ส่วนทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคล์เบอร์ก ได้ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของมนุษย์สัมพันธ์กับระดับอายุ ซึ่งหมายความว่า เด็กจะแสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมไปตามระดับของอายุ เมื่ออายุมากขึ้นก็จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางจริยธรรมไปด้วย ซึ่งทั้ง ๓ ทฤษฎีนั้น สามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้ โดยเฉพาะนักเรียนในระดับประถมศึกษา เนื่องจากทฤษฎีทั้ง ๓ ได้ให้แนวทางสำหรับที่จะนำไปปรับใช้ในการพัฒนาที่สัมพันธ์กัน โดยทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดของเพียเจต์ ให้พื้นฐานทางชีวภาพ ทฤษฎีพัฒนาการของอีริคสัน ให้พื้นฐานทางด้านจิตใจ ส่วนทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคล์เบอร์ก ได้ให้พื้นฐานทางพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยสรุปแล้ว ไม่มีทฤษฎีใดที่สำเร็จรูปที่สามารถนำไปใช้ได้เลยทันที ทั้งนี้เพราะมนุษย์เรามีจิตใจ มีอารมณ์ มีความรู้สึกดีใจ เสียใจ การที่จะนำมาใช้กับมนุษย์ได้ต้องนำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน เนื่องจากแต่ละทฤษฎีได้ให้องค์ความรู้แตกต่างกันในการนำมาปรับใช้ ต้องคำนึงถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของสังคมไทยด้วย

๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๑ งานวิจัยภายในประเทศ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ **คุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนภายในประเทศ** พบว่ามีผู้ทำการพัฒนางานวิจัยไว้ดังนี้

ดวงกมล ตันกิติภิญโญ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การใช้ชีวิตของนักเรียนมีความเหมาะสมในด้านการคบเพื่อน ส่วนการได้รับการเลี้ยงดู การมีวัฒนธรรมย่อยที่ดี และบุคลิกภาพที่เหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ด้านขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีน้ำใจ และรักษาสีสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี รักษาศาสนาพระมหากษัตริย์ และค่านิยม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบลักษณะคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา การอยู่อาศัย พบว่า ด้านเพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อลักษณะคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านอายุมีผลต่อความซื่อสัตย์นักเรียนที่มีอายุน้อย (๑๒ ปี) มีความซื่อสัตย์ในระดับปานกลาง แต่เมื่อมีอายุมากขึ้น (๑๓-๑๖ ปี) ความซื่อสัตย์อยู่ในระดับมาก ด้านการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีผลต่อความมีวินัย นักเรียนที่อยู่กับพ่อฝ่ายเดียว อยู่กับแม่ฝ่ายเดียว อยู่กับญาติ/ผู้ปกครอง จะมีวินัยในระดับปานกลาง แต่เมื่ออาศัยอยู่กับพ่อแม่จะมีวินัยระดับมาก ส่วนความ

สามัคคี นักเรียนที่อยู่กับพ่อฝ่ายเดียวจะมีความสามัคคีในระดับปานกลาง แต่เมื่ออาศัยอยู่กับพ่อแม่อยู่กับแม่ฝ่ายเดียว อยู่กับญาติ/ผู้ปกครองอาศัยอื่น ๆ จะมีความสามัคคีในระดับมาก^{๓๖}

นางลักษณ์ หล้าทุม ได้ศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนวัดศรีวิชัยวราราม อำเภอเมือง จังหวัดเลย” ผลการวิจัยพบว่า วิธีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดศรีวิชัยวราราม พบว่า มีวิธีการดังนี้ การประพาสดิน เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมจริยธรรม การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม การจัดสัมมนา การประกาศเกียรติคุณและการให้รางวัล การทำการวิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียน จะมอบหมายให้ครูประจำชั้นในแต่ละชั้นแต่ละห้องทำการวิจัยในชั้นเรียนในส่วนของคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในแต่ละชั้นของตนเอง โดยการทำการวิจัยทุก ๆ ปี การศึกษา โดยให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการเป็นที่ปรึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขและพัฒนาในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป ส่วนการจัดทำสื่อเผยแพร่ กระบวนการในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดศรีวิชัยวราราม พบว่า มีกระบวนการ ดังนี้ การเทศนาอบรมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามในเรื่องของกิริยามารยาททั้งในการปฏิบัติตนต่อสังคมทั้งในวัดและนอกวัดอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรม มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยแบ่งออกเป็น ๔ หมวดวิชา คือ หมวดวิชาพุทธประวัติ หมวดวิชาธรรมจริย หมวดวิชาศาสนาพิธี หมวดวิชาภาคปฏิบัติ และผลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดศรีวิชัยวราราม จากวิธีการและกระบวนการในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สามารถกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ดังนี้ การละเว้นสิ่งเสพติด ความมีวินัยและสนใจใฝ่รู้ ทักษะทางสังคมและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความขยันประหยัดอดออม^{๓๗}

ศศิวิมล รังคะภูติ ได้ศึกษาเรื่อง “สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ โรงเรียนขยายโอกาส อำเภอปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การพัฒนานครราชสีมา เขต ๔” ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหาร จำนวน ๑๓ คน และครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน ๑๘๒ คน รวม ๑๙๕ คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้แนวคิดจากพระราชบัญญัติการพัฒนาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๔๒ (ปรับปรุงแก้ไข ๒๕๔๕) นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนามาขึ้นพื้นฐานนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การพัฒนานครราชสีมาเขต ๔ ด้านลักษณะการจัดกิจกรรม พบว่าส่วนใหญ่ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรมในท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย ด้านการประเมินผลกิจกรรม พบว่า ส่วนใหญ่มีการประเมินผล ตลอดจนนำผลจากการประเมินมาใช้ในการพัฒนา ในด้านปัญหาการจัดกิจกรรม พบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ครูขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ครูไม่เข้าใจในการนำแนวคิดไปใช้ นักเรียนบางส่วนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ขาด

^{๓๖}ดวงกมล ตันกิติภิญโญ, “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๕๒).

^{๓๗}นางลักษณ์ หล้าทุม, “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนวัดศรีวิชัยวราราม อำเภอเมือง จังหวัดเลย”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๕๑).

ความร่วมมือของครูในการจัดกิจกรรม การวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมในปีที่ผ่านมาขาดความชัดเจน และครูมีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จการดำเนินกิจกรรมไม่เพียงพอ^{๓๘}

พรหมมินทร์ สุมาลี ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา” ผลจากการวิจัย พบว่า^{๓๙}

๑. สภาพการจัดกิจกรรมนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดดังนี้

๑.๑ ด้านการวางแผน พบว่า โรงเรียนมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเป็นผู้กำหนดนโยบายและแผนการจัดกิจกรรมโดยยึดหลักความต้องการ ความถนัดและความสนใจของนักเรียน ในการคัดเลือกครูที่ปรึกษากิจกรรมให้ครูทุกคนแจ้งความประสงค์ในแต่ละกิจกรรมโดยหัวหน้าหมวดกิจกรรมเป็นผู้กำหนดแนวปฏิบัติ

๑.๒ ด้านการดำเนินงาน พบว่า การจัดกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนแจ้งให้ทราบในที่ประชุมมีการเตรียมความพร้อมโดยให้ครูศึกษาจากเอกสารคู่มือการดำเนินงานจัดให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมรับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมตามความสนใจของครู หัวหน้าหมวดกิจกรรมเป็นผู้สำรวจข้อมูลความต้องการของนักเรียน จัดให้ตามความสมัครใจของนักเรียนโดยจำกัดจำนวนและเป็นผู้นิเทศการจัดกิจกรรมนักเรียนภายในโรงเรียน ด้านงบประมาณใช้เงินบำรุงการพัฒนาสถานที่สำหรับการดำเนินงานจัดกิจกรรมนักเรียน ใช้บริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน

๑.๓ ด้านการประเมินผล พบว่า โรงเรียนประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนภาคเรียนละ ๑ ครั้ง โดยใช้แบบประเมิน ให้ครูที่ปรึกษาแต่ละกิจกรรมเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินผลรายงานสรุปผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมินกิจกรรมนักเรียนไปใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมนักเรียน

๒. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

๓. ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

^{๓๘} ศศิวิมล รังคะภูติ, “สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ โรงเรียนขยายโอกาส อำเภอปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต ๔”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, ๒๕๕๖).

^{๓๙} พรหมมินทร์ สุมาลี, “การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๕๖).

๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียน ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

พระครูบวรภิกขิต (รอดทิม) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) มีวัตถุประสงค์ คือ (๑) เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (๒) เพื่อศึกษาข้อมูลปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) (๓) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับชั้นมัธยมศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) จำนวน ๒๐๘ คน จากจำนวนประชากร ทั้งหมด ๕๖๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการวัดระดับการ พัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ มีความเชื่อมั่น ๐.๘๖๑ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ โดยการหา ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (standard deviation) และการเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) วิเคราะห์โดย การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) และในกรณีที่พบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓ กลุ่มขึ้นไป ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (= ๒.๖๖) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรม นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้าน การสภาพแวดล้อมทางบ้าน ๒. การ เปรียบเทียบผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา –สมุทรปราการ) ในทุกด้าน ไม่ แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๔๐}

พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จันทโชโต) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อาเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อาเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความ ประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์ ๒. ผลการวิเคราะห์การ เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อาเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จาแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕, ๓. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อาเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบ จึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับ อิทธิพลจากสภาพการณ์ดังกล่าว^{๔๑}

พระครูประทีปธรรมนาถ (ชุตินธโร) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม ของนักเรียน โรงเรียนคลองเจริญราษฎร์ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมนั้นเป็นกิจกรรมที่พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด^{๔๒}

พระครูวิริยาณนุต (นิพนธ์ ญาณวีโร/โสตา) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสว้างสามัคคี อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสว้างสามัคคีการสอนศีลธรรมในโรงเรียนกุสว้างสามัคคี กิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับชุมชน บ้าน วัดและโรงเรียน คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพฤติ ปฏิบัติตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ ศีล ๕, พรหมวิหาร ๔, อิทธิบาท ๔

^{๔๐}พระครูบวรกิจวิธาน (รอดทิม), การพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา–สมุทรปราการ), **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙).

^{๔๑}พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จันทโชโต) , “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อาเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^{๔๒}พระครูประทีปธรรมนาถ (ชุตินธโร), “การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนคลองเจริญราษฎร์ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

และฆราวาสธรรม ๔ เป็นการจรรโลงศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป นักเรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำบุญ และปลูกฝังจิตสำนึก ให้นักเรียนรู้จักการเข้าวัด ลำดับการทำบุญตามหลักพระพุทธศาสนา มีอารมณ์ที่อ่อนโยน จิตใจสงบ มีสมาธิในการเรียน ส่วนพฤติกรรมทางศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดกุสุมาลย์ที่แสดงออกทางกาย และวาจา ได้แก่ การไหว้พระ และการฝึกสมาธิ แม่เมตตา การเคารพบิดา มารดา และครูอาจารย์การไม่ทำร้ายสัตว์หรือรังแกเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญทางชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ พุดจาไพเราะพูดคำสัตย์ การแนะนำสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนๆ การรู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ ความรู้ความเข้าใจ และนำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการดำเนินชีวิต การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา การทำบุญตักบาตร การเข้าค่ายอบรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต^{๔๓}

พระบุญทัน จารุณโณ (กณาลักษณ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการละเว้นอบายมุข ด้านความมีสัมมาคารวะ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีวินัยในตนเอง และด้านความเมตตากรุณา อยู่ในระดับปานกลาง ๒) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครอง ต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมความมีวินัยของนักเรียน โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ที่สำคัญได้แก่นักเรียน ควรสุภาพเรียบร้อยไม่นำอาหารมารับประทานขณะครูสอน เวลาผู้ใหญ่เดินผ่านโน้มตัวลงทำความเคารพ มีความเอ็นดูสัตว์ไม่ทำร้ายสัตว์ และไม่เสพสิ่งเสพติดของมึนเมา^{๔๔}

พระมหาไพฑูรย์ วิบุโล (บุญล้ำเลิศ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับสูงที่สุด และด้านการสั่งสอนอบรมทาง

^{๔๓}พระครูวีรญาณนุต (นิพนธ์ ญาณวีโร/โสดา), “กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสุมาลย์ สามัคคี อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสนดรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๔๔}พระบุญทัน จารุณโณ (กณาลักษณ์), “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสนดรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

จริยธรรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด ๒. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ระดับผลการเรียน พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนา จริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านการสั่งสอนอบรมทาง จริยธรรม , ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางจริยธรรม , ด้านการให้คำแนะนำปรึกษาทางจริยธรรม , ด้านการเรียนการสอนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับ ความเป็นจริง จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยทุกข้อที่ตั้งไว้ ๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาท ของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า ๑) ด้านการสั่งสอนอบรมทางจริยธรรมพระสงฆ์ควรเข้าไปจัดกิจกรรมให้มีการอบรมใน โรงเรียนมากขึ้น และพระสงฆ์ควรใช้สื่อที่เข้าใจง่ายเพื่อดึงดูดเยาวชน ๒) ด้านการสนับสนุนกิจกรรม ทางจริยธรรม ควรจัดกิจกรรมที่สนับสนุนให้เพิ่มมากขึ้นเช่น ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็น ต้น และควรจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง ๓) ด้านการให้คำแนะนำปรึกษาทางจริยธรรม พระสงฆ์ ควรมีการสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้มากขึ้น และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดง ความคิดเห็นในสาระการเรียนรู้ต่างๆ ๔) ด้านการเรียนการสอน ควรใช้สื่อการเรียนการสอนที่ สนับสนุนสาระการเรียนรู้ ไม่เน้น เนื้อหาที่เข้าใจยาก^{๔๕}

วรรัชกา บุญโชติรัตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความมีจริยธรรมด้านระเบียบวินัยของ นักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับ ความมีจริยธรรมด้านระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วินัยสำหรับตนเอง และวินัยสำหรับหมู่คณะ อยู่ในระดับปานกลาง ๒) ความมีจริยธรรมด้านวินัยสำหรับตนเองและวินัยสำหรับหมู่คณะ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่าง กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความมีจริยธรรมด้านวินัยสำหรับตนเอง และวินัยสำหรับหมู่คณะ พบว่า เพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ๓) นักเรียนที่ชั้นเรียนต่างกันมีจริยธรรม ด้านวินัยสำหรับตนเองและวินัยสำหรับหมู่คณะ โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๔) นักเรียนที่ชั้นเรียนต่างกันมีจริยธรรมด้านวินัยสำหรับตนเอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีจริยธรรม ด้านวินัยสำหรับตนเองสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๕ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และด้านวินัยสำหรับหมู่คณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีจริยธรรมด้านวินัยสำหรับหมู่คณะสูงกว่านักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖^{๔๖}

วันชัย ทศนิยม ได้ทำการศึกษาเรื่อง “สภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๑” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ๑)

^{๔๕}พระมหาไพฑูริย์ วิบุโล (บุญล้ำเลิศ), “บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการจัดการเชิง พุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^{๔๖}วรรัชกา บุญโชติรัตน์, “ความมีจริยธรรมด้านระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๒).

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านความกตัญญูตเวทียากที่สุด ด้านความสุภาพอ่อนน้อมด้าน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการมีวินัย ด้านความกล้า ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตามลำดับ ๒) นักเรียนหญิงมีสภาพจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๓) นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวอบอุ่นมีระดับจริยธรรมสูงกว่า นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวแตกแยกและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๔) นักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองรายได้ต่ำมีระดับจริยธรรมสูงกว่า นักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองรายได้สูงทุกด้าน และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๕) ปัญหาที่พบคือ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความกตัญญูตเวทียาก ด้านความกล้า ด้านการมีวินัย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสุภาพอ่อนน้อม ข้อเสนอแนะด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พบว่า ผู้ปกครองควรให้การอบรม ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า นักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ด้านความกตัญญูตเวทียาก พบว่า นักเรียนควรช่วยแบ่งเบาภาระของบิดามารดา ด้านความกล้า พบว่า นักเรียนต้องฝึกทำในสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อสังคม ด้านการมีวินัย พบว่า นักเรียนต้องการให้คุณครูเข้มงวดกับกฎระเบียบให้มากขึ้น ด้านการตรงต่อเวลา พบว่า นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบในตัวเอง และของสังคมโดยรวม ด้านความสุภาพอ่อนน้อม พบว่า นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองหรือผู้ปกครองคุณ ปลูกฝังและอบรม^{๔๗}

วิภาพร ทุนบาล ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ผลการวิจัยตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมากเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความ มีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสามัคคี ด้านความสะอาด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีน้ำใจ อยู่ในระดับดีปานกลาง ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความประหยัดตามลำดับ ๒. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ๑. ด้านความขยัน ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งใจเรียน นักเรียนส่งงานตรงเวลา ตามเวลาที่ ครูกำหนด ยกย่อง ชมเชยนักเรียนที่มีความตั้งใจเรียนและขยันหมั่นเพียร โดยการมอบเกียรติบัตรและของรางวัล ๒. ด้านความประหยัด ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักอดออม ประหยัด ใช้สิ่งของให้เกิดความคุ้มค่าที่สุดและให้นักเรียนจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน ๓. ด้านความซื่อสัตย์ ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนด้วยความจริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลังเมื่อเก็บสิ่งของได้ ต้องเอาคืนหรือประกาศหาเจ้าของ ไม่เก็บไว้ทั้งๆที่ไม่ใช่ของตนเอง ๔. ด้านความมีวินัย ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายให้ถูกระเบียบตามกฎระเบียบของโรงเรียน ฝึกให้นักเรียนเข้าแถว และเดินแถวเข้าห้องให้เป็นระเบียบส่งงานตามเวลาที่กำหนด ๕. ด้านความ

^{๔๗}วันชัย ทศนิยม, “สภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๑”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๓).

สุขภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่และครู อาจารย์ด้วยการไหว้ โนม์ตัวเมื่อเดินผ่านและมีข้อตกลงในห้องว่านักเรียนต้องพูดจากันด้วยความสุภาพเรียบร้อย ๖. ด้านความสะอาด ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างจิตสำนึกโดยฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ รักษาความสะอาด มีระเบียบวินัย ฝึกให้นักเรียนรักษาความสะอาดภายในห้องเรียนโดยครูจัดทำตารางเวรให้นักเรียนทำในแต่ละวัน ๗. ด้านความสามัคคี ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกัน โดยทำงานเป็นกลุ่มเพื่อสร้างความสามัคคีภายในกลุ่มและทำงานอย่างมีความสุข ๘. ด้านความมีน้ำใจ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักผลดีของการเสียสละแบ่งปันฝึกให้นักเรียนมีน้ำใจ มีจิตสาธารณะ ช่วยงานของห้องเรียนด้วยการทำเวรประจำวัน^{๔๘}

สัญญาพงศ์ ดีบุญมี ณ ชุมแพ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแห่ประจักษ์นคราห์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมในทางที่ดี เมื่อนักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม จะทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและประพฤติตน เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีของเพื่อนนักเรียนเป็นคนดีของพ่อแม่ ชุมชนสังคม และประเทศชาติ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแห่ประจักษ์นคราห์ ตามกรอบคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และ มีน้ำใจ โดยใช้หลักการวิจัยตามแนวคิดของ เคมมิส และ แม็คแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart) ดำเนินการเป็น ๒ วงรอบ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผล (Reflection) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในวงรอบที่ ๑ โดยใช้กลยุทธ์การฝึกอบรม ได้แก่ กิจกรรมค่ายคุณธรรม กลยุทธ์การเสริมแรง ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสา และการนิเทศติดตามประเมินผล ผลการดำเนินงานทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมตามกรอบ คุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ แต่มีข้อบกพร่องไม่ผ่านการประเมินตัวเองซึ่งไม่บรรลุผลเท่าที่ควรมีพฤติกรรมไม่มั่นคงยั่งยืน พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงขึ้น ๆ ลง ๆ จึงมีการพัฒนาในวงรอบที่ ๒ โดยได้มีการปรับแผนใช้กลยุทธ์การเสริมแรง ได้แก่ กิจกรรมประกวดคนดีศรีบ้านแห่ และ กิจกรรมคลินิกพฤติกรรมผลการดำเนินการทำให้นักเรียนทุกคนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีคุณธรรมจริยธรรมไปในทางที่ดี บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และเป็นที่ยอมรับของ ครู ผู้ปกครองและเพื่อน ๆ โดยสรุปการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแห่ประจักษ์นคราห์ โดยใช้กลยุทธ์ การฝึกอบรม กลยุทธ์การเสริมแรง และการนิเทศ ติดตามประเมินผล เมื่อครบ ๒

^{๔๘}วิภากร ทุนาบาล, “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคมน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

วรอบ ทำให้นักเรียนมพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมมั่นคง ยั่งยืนพัฒนาไปในสิ่งที่ตั้งตามสร้างสรรค์ จึงควรนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปพัฒนาในโรงเรียนอื่นต่อไป^{๔๙}

สุภาพร สุขสวัสดิ์ ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรีและทราบแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรีผลการวิจัย พบว่า ๑. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี ตามความเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการนักเรียนและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๒. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี จำแนกรายด้าน ดังนี้ ๑) ด้านการกำหนดนโยบายการพัฒนา ควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ปรับวิสัยทัศน์ พันธกิจ กำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน รายงานผลต่อผู้บริหารโรงเรียน ๒) ด้านการเรียนการสอน การสอนควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชา มีการวัดผลด้านคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับเนื้อหาสาระการเรียนการสอน ครูเป็นกลไกสำคัญในการอบรมขัดเกลาให้นักเรียน ๓) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จัดที่ประดิษฐานพลับพลาสัญลักษณ์ของโรงเรียนให้เหมาะสม ปลุกไม้ดอกประจำ โรงเรียน และต้นไม้ใหญ่ให้ร่มรื่น จัดภูมิทัศน์ให้เหมาะสมเป็นแหล่งเรียนรู้ พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้สะอาด มีระบบสุขาภิบาลที่ดีจากการมีส่วนร่วมของนักเรียน ๔) ด้านการปฏิบัติเป็นแบบอย่างของครูและบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรควรเป็นแบบอย่างของความศรัทธา ความเคารพนับถือและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนมีความสุข รู้จักควบคุมอารมณ์ มีความรักและปรารถนาดีต่อศิษย์ ๕) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ต้องส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการทำ ความดีด้วยตนเอง มีกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจในการกระทำ ความดีและส่งเสริมความสามัคคี ๖) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีโรงเรียนควรจัดทำ คู่มือการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้มอบให้ผู้ปกครอง จัดสัปดาห์การเยี่ยมบ้านนักเรียน ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน รับทราบพฤติกรรม อบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ๗) ด้านการประเมินผลเพื่อการพัฒนา ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการฯ กับ ติดตามประเมินผลการพัฒนา มีการประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีคุณงามความดี เป็นระยะอย่างต่อเนื่องและวางแผนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้มีประสิทธิภาพ^{๕๐}

เสาวณี ใหม่ด้วง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของพนักงานส่วนตำบล อำเภอเข็ญใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของพนักงานส่วนตำบลทั้ง ๔ ประเด็น ได้แก่ กาย วาจา ใจและสติปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและพบว่า พนักงานส่วนตำบลต้องการให้องค์กรปกครอง

^{๔๙}สัญญาพงศ์ ตีบุณมี ณ ชุมแพ, “การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแห่งประชานุเคราะห์ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๔).

^{๕๐}สุภาพร สุขสวัสดิ์, “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี”, *รายงานการศึกษาอิสระปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒).

ส่วนท้องถิ่น จัดทำโครงการฝึกปฏิบัติธรรมให้กับพนักงานส่วนตำบลที่ได้รับการบรรจุใหม่ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการยึดเหนี่ยวจิตใจในการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเมตตาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้ที่มาติดต่อราชการด้วยความสบายใจทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ นอกจากนี้พนักงานส่วนตำบลมีความสนใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจริยธรรมในการดำเนินชีวิตให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง สังคม ประเทศชาติให้เกิดความคุ้มค่า ตลอดจนให้เกิดความรัก ความเมตตากรุณาต่อสัตว์โลกอีกด้วย^{๕๑}

๒.๓.๒ งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน พบว่า มีผู้ทำการวิจัยในต่างประเทศ ไว้ดังนี้

Holstein ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของเด็กวัยรุ่นและปิตามารดาของเด็ก ทำการศึกษาแบบระยะยาวช่วงสามปี กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่น ชาย หญิง อายุ ๑๓ ปี จำนวน ๕๓ คน ที่มีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมระดับเดียวกัน พบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ ๓ และเด็กวัยรุ่นชายอยู่ในขั้นที่ ๒ ต่อมา มีการวัดซ้ำ อีกเมื่อเด็กมีอายุ ๑๖ ปี พบว่า วัยรุ่นชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ ๔ ขณะที่วัยรุ่นหญิง มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ ๓ และ ๕ ปีต่อมา มีการวัดซ้ำอีก ปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นชายและหญิง มีพัฒนาการทางจริยธรรมก้าวหน้าเร็วมาก^{๕๒}

McMullen ได้ศึกษาเกี่ยวกับวินัยและระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเมืองเพื่อเน้นพัฒนาวัยรุ่นพบว่าปัญหาทางวินัยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของโรงเรียนเพราะนักเรียนต้องการสิ่งแวดล้อมที่ดียืดหยุ่น ได้โรงเรียนให้ความสนใจเอาใจใส่และมีระเบียบวินัยการวิจัยโดยสนับสนุนให้โรงเรียนจัดระบบอย่างมีประสิทธิภาพได้ดังนี้ ๑) ฝึกครูให้มีการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในการเรียนการสอน ๒) สร้างความสัมพันธ์ ให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ๓) กำหนดความรับผิดชอบต่อปัญหาให้คำปรึกษา กำหนดแนวทางของ พฤติกรรม ๔) กำหนดโครงการให้นักเรียนหยุดพักการเรียนชั่วคราว ๕) วางแผนพัฒนาผู้ทำผิดบ่อยๆ แต่ละคนเป็นอย่างดี ๖) ให้ผู้ปกครองมีส่วนรับรู้และเกี่ยวข้องในการรักษาระเบียบวินัยของ โรงเรียน^{๕๓}

Lanier ได้ทำการวิจัยเรื่อง จริยธรรมและการพัฒนาความคิดรวบยอดในเด็ก หนุ่มสาว ขาวชนบท (การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนในชนบท) จุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาผล ของ

^{๕๑}เสาวณี ใหม่ดั่ง, “การพัฒนาจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของพนักงานส่วนตำบล อาเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙).

^{๕๒}Holstein, C.B., “Irreversible, Stepwise Sequence in the Development of Moral Judgment”, A Longitudinal Study of Males and Females, (Child Development. 47(9): 2006).

^{๕๓}McMullen, C.M. “Effective Discipline and Contingency Management System in an Urban Junior High/Middle School with and Emphasis on Development Needs to Young Adolescent”, Dissertation Abstracts International, 46 (7): 2005, 616- A.

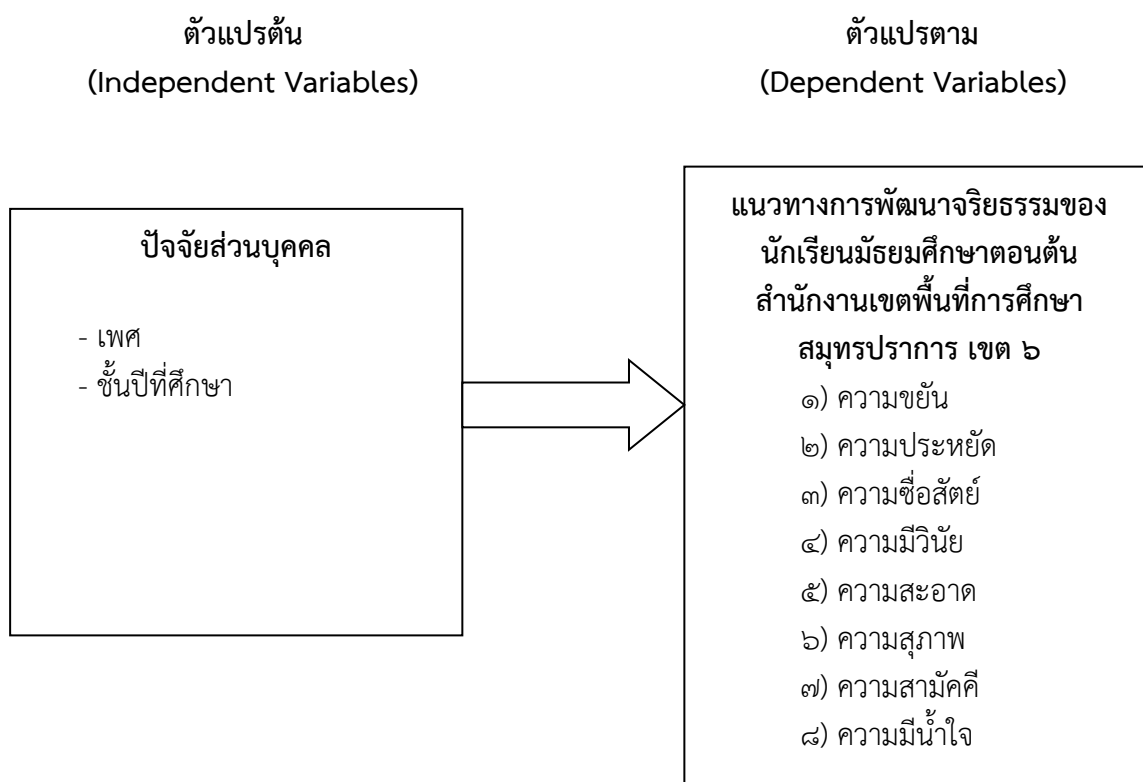
การจัดการศึกษาผลของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นที่ ๑๑ และ ๑๒ ในโรงเรียนชนบทเด็กนักเรียนในชนบทได้รับการอบรมให้คิดและปฏิบัติตามต่อกันมาซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมในยุคใหม่การทดลองได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการฝึก การให้คำแนะนำ และการจัดประสบการณ์และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนตั้งอยู่ โรงเรียนระดับกลางถึงโรงเรียนระดับสูงผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทั้ง ๒ กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ^{๕๔}

สรุปได้ว่า แนวคิดทางการส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาผู้มีบทบาท ในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนของครูผู้สอน ให้นักเรียนมีค่านิยมทางศีลธรรมและ คุณธรรมที่สังคมยอมรับเป็นปทัสถานในการวัด บุคคลที่กระทำก็เกิดความพอใจในการกระทำของตนเอง ซึ่งแสดงออกถึงคุณงามความดี เพื่อบรรลุสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์ และ เพื่อความสงบสุขของสังคมจริยธรรมหรือคุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดีงาม ถูกต้องอันเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของสังคมและจริยธรรมจะมีได้ต้องปลูกฝัง ฝึกหัด โดยเริ่มจาก การปลูกฝัง คุณธรรมลงในใจก่อน การปลูกฝังคุณธรรมจะต้องอาศัยหลักการสอนทางศาสนาอัน ได้แก่ หลักหรือกฎเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติเพื่อตัด หรือ ฝึกหัด กายวาจา ให้เรียบร้อย ให้เป็น ปกติ กล่าวคือ จะพูดหรือทำอะไร ให้เป็นไปตามปกติ อย่าให้ผิดปกติ (ผิดศีล) เช่น พูดไม่ถูกต้อง ให้เป็นธรรม กระทำให้ถูกต้อง เมื่อพูดหรือกระทำถูกต้องเป็นธรรม ย่อมมีความสุข ความสบาย เยือกเย็น ไม่เดือดร้อนอันเป็นผล การมีความสุขความสบาย เยือกเย็น ไม่เดือดร้อนดังกล่าว จึงเป็นผลแห่งการมีศีลหรือเป็นผลแห่งการมีคุณธรรมในจิตใจ เมื่อมีคุณธรรมในจิตใจแล้ว ก็เป็น เหตุให้ประพฤติจริยธรรมได้ถูกต้อง ดังนั้นคุณธรรมและศีล จึงเป็นโครงสร้างของจริยธรรม

๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ดังนั้นผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

^{๕๔}Lanier, S.P, Promotion Moral and Conceptual Development in Rural Adolescents, (London: Routledge and Kegan Paul, 2003), p.123.

ภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำนวน ๒๕ โรงเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น ๒๘,๑๖๓ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาจากประชากร ได้จำนวน ๓๗๙ คน โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane^๑ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องมากที่สุด จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

^๑Taro Yamane, **Statistics: An introductory analysis**, 2nd ed., (New York: Harper and Row, 2001), p. 112.

ตารางที่ ๒.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	โรงเรียน	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
๑	โรงเรียนสมุทรปราการ	๑,๖๘๑	๒๒
๒	โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ	๑,๓๕๔	๑๘
๓	โรงเรียนมัธยมวัดด่านสำโรง	๑,๑๐๙	๑๕
๔	โรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ	๑,๖๔๘	๒๒
๕	โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา	๗๙๒	๑๑
๖	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ	๑,๔๙๕	๒๐
๗	โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ ในพระบรมราชานุ เคราะห์	๖๗๖	๙
๘	โรงเรียนวัดทรงธรรม	๑,๓๑๙	๑๘
๙	โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ใน พระบรมราชูปถัมภ์	๑,๗๑๕	๒๓
๑๐	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ	๑,๖๑๓	๒๒
๑๑	โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์ สมุทรปราการ	๖๗๒	๙
๑๒	โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์	๙๑	๒
๑๓	โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์	๙๕๗	๑๓
๑๔	โรงเรียนมัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาเขต	๑๗๔	๓
๑๕	โรงเรียนปทุมคงคาสมุทรปราการ	๑,๑๑๒	๑๕
๑๖	โรงเรียนราชวินิตสุวรรณภูมิ	๔๖๔	๖
๑๗	โรงเรียนบางบ่อวิทยาเขต	๑,๖๙๔	๒๓
๑๘	โรงเรียนเป็ริงวิสุทธิธรรมา	๑๗๖	๓
๑๙	โรงเรียนหลวงพ่อบ้านคลองด่านอนุสรณ์	๘๖๑	๑๑
๒๐	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษา	๑,๓๐๐	๑๗
๒๑	โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง	๑,๖๐๙	๒๑
๒๒	โรงเรียนพุลเจริญวิทยาคม	๑,๖๑๗	๒๒
๒๓	โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว	๑,๘๕๓	๒๕
๒๔	โรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์	๘๘๖	๑๒
๒๕	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ	๑,๒๙๕	๑๗
รวม		๒๘,๑๖๓	๓๗๙

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
๓. สร้างเครื่องมือ จากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
๔. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๕. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Items Objective Congruence : IOC)^๒ ซึ่งจะต้องได้ค่า IOC มากกว่า ๐.๕ ทุกข้อ

๖. นำเครื่องมือที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)^๓

๗. ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ส่วนที่เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา โดยศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ และชั้นปีที่ศึกษา

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยแบบสอบถามมีลักษณะ

^๒Cronbach, Lee J, *Essentials of psychological testing*, 5th ed., (New York: Harper & Row, 2001), p. 123.

^๓ประยูร อาษานาม, *คู่มือวิจัยทางการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, ๒๕๕๑), หน้า ๘๗.

เป็น มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
๓	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
๒	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
๑	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ^๔

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ คือ ๑) ความขยัน ๒) ความประหยัด ๓) ความซื่อสัตย์ ๔) ความมีวินัย ๕) ความสะอาด ๖) ความสุภาพ ๗) ความสามัคคี ๘) ความมีน้ำใจ โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

๓.๓.๓ การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถาม โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๖๑ – มีนาคม ๒๕๖๒ รวม ๑๐ เดือน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกรูปแบบที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้^๕

^๔สุวรรีย์ ศิริโกการภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, หน้า ๑๔๐.

^๕ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๔) การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)

๕) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญ แล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)^๖

$$\text{สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา } \alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum s_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ

s_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

^๖บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๕), หน้า

หาค่าความสอดคล้องแบบ IOC^๗ โดยหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตร

$$\text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา
 $\sum R$ = ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

* ค่า IOC จะต้องมามีค่า ≥ 0.5 ขึ้นไปจึงจะใช้ได้

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

๑) ค่าสถิติพื้นฐาน^๘ ได้แก่

๑.๑ ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P = ร้อยละ
 f = ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ
 N = จำนวนความถี่ทั้งหมด

๑.๒ ค่ามัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)^๙

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{x}$ = มัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย
 $\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

๑.๓ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน^{๑๐} (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum f(x - \bar{x})^2}{N}}$$

S.D = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 f = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

^๗พิชญ์ พงศ์ศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เทียมผาการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓๘ - ๑๓๙.

^๘ธีรยุทธ พึ่งเทียร, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๕๕), หน้า ๑๒.

^๙เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑.

^{๑๐}พิชญ์ พงศ์ศรี, วิจัยทางการศึกษา, หน้า ๑๖๓ - ๑๖๔.

$$\begin{aligned}
 \bar{x} &= \text{จุดกึ่งกลางชั้น} \\
 x &= \text{มัธยฐานเลขคณิต} \\
 N &= \text{จำนวนข้อมูล} \\
 \sum &= \text{ผลรวมของข้อมูล } \sum f(x - \bar{x})^2
 \end{aligned}$$

๒) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t - test)^{๑๑}

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}} \\
 \bar{x}_1 - \bar{x}_2 &= \text{ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2} \\
 s_1^2, s_2^2 &= \text{ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2} \\
 n_1, n_2 &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2}
 \end{aligned}$$

๓) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าเอฟ (F - test) (One - way ANOVA)^{๑๒} โดยใช้สูตร

$$\begin{aligned}
 F &= \frac{MS_b}{MS_w} \\
 F &= \text{ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution} \\
 MS_b &= \text{ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม (Between Mean Square)} \\
 MS_w &= \text{ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยภายในกลุ่ม (Within Mean Square)}
 \end{aligned}$$

^{๑๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

^{๑๒}ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๒๓๖.

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ผลการศึกษา นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

๔.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๔ ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ และชั้นปีที่ศึกษา มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๗๙)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
- ชาย	๙๒	๔๐.๘๐
- หญิง	๑๓๔	๕๙.๒๐
๒. ชั้นปีที่ศึกษา		
- มัธยมศึกษาปีที่ ๑	๗๒	๓๑.๘๐
- มัธยมศึกษาปีที่ ๒	๗๔	๓๓.๐๐
- มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๘๐	๓๕.๒๐

จากตารางที่ ๔.๑ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จากจำนวน ๓๗๙ คน เป็นหญิง ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๒๐ และกำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๒๐

๔.๒ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ๑) ความขยัน ๒) ความประหยัด ๓) ความซื่อสัตย์ ๔) ความมีวินัย ๕) ความสะอาด ๖) ความสุภาพ ๗) ความสามัคคี ๘) ความมีน้ำใจ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ - ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยภาพรวม

(n = ๓๗๙)

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๖	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑. ด้านความขยัน	๓.๔๐	๐.๗๘	ปานกลาง
๒. ด้านความประหยัด	๓.๑๓	๐.๖๘	ปานกลาง
๓. ด้านความซื่อสัตย์	๓.๒๖	๐.๖๙	ปานกลาง
๔. ด้านความมีวินัย	๓.๒๔	๐.๗๕	ปานกลาง
๕. ด้านความสะอาด	๓.๒๐	๐.๕๘	ปานกลาง
๖. ด้านความสุภาพ	๓.๑๖	๐.๖๓	ปานกลาง
๗. ด้านความสามัคคี	๓.๓๓	๐.๘๙	ปานกลาง
๘. ด้านความมีน้ำใจ	๓.๒๕	๐.๘๑	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๓๕	๐.๗๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ ด้านความขยัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๘ ด้านความสามัคคี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๙ ด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๙ ด้านความมีน้ำใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๑ ด้านความมีวินัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕ ด้านความสะอาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๘ ด้านความสุภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๓ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความประหยัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความซื่อสัตย์

(n = ๓๗๙)

ด้านความซื่อสัตย์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑. นักเรียนช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	๓.๔๕	๐.๘๕	ปานกลาง
๒. นักเรียนมาโรงเรียนตั้งแต่เช้า ตรงตามเวลาทุกวัน	๓.๕๕	๐.๗๘	มาก
๓. นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือจนสอบไล่ได้คะแนนดี	๓.๓๖	๐.๙๕	ปานกลาง
๔. นักเรียนส่งการบ้านตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	๓.๔๐	๐.๙๒	ปานกลาง
๕. นักเรียนมีความตั้งใจทำงานด้วยความซื่อสัตย์และต่อเนื่อง	๓.๓๘	๐.๙๑	ปานกลาง
๖. นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน ๆ เมื่อมีเวลาว่าง	๓.๓๐	๐.๙๙	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๔๐	๐.๗๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมาโรงเรียนตั้งแต่เช้า ตรงตามเวลาทุกวัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๘ สำหรับข้ออื่น อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๕ นักเรียนส่งการบ้านตรงตามเวลาที่ครูกำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๒ นักเรียนมีความตั้งใจทำงานด้วยความซื่อสัตย์และต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๑ นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือจนสอบไล่ได้คะแนนดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๕ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน ๆ เมื่อมีเวลาว่าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความประหยัด

(n = ๓๗๙)

ด้านความประหยัด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๗. โรงเรียนมีวางแผนในการใช้จ่ายเงินให้ได้พอดีต่อวัน	๓.๑๘	๐.๗๗	ปานกลาง
๘. โรงเรียนมีการรณรงค์ให้รู้จักการบริโภคที่พอเพียง	๓.๑๕	๐.๗๒	ปานกลาง
๙. โรงเรียนมีการส่งเสริมการหารายได้ระหว่างการเรียนรู้ที่ครูกำหนดในโรงเรียน โดยการจัดตลาดนัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน	๓.๑๓	๐.๗๕	ปานกลาง
๑๐. โรงเรียนมีการยกย่องผู้ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพโดยรู้จักประหยัด	๓.๐๙	๐.๗๙	ปานกลาง
๑๑. โรงเรียนจัดให้มีการส่งเสริมการออมเงินไว้ในธนาคารจนนักเรียนมีเงินเก็บ	๓.๑๑	๐.๖๑	ปานกลาง
๑๒. โรงเรียนจัดให้มีการออมทรัพย์แบบสหกรณ์ขึ้นภายในสถานศึกษา	๓.๑๒	๐.๖๒	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๑๓	๐.๖๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความประหยัด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนมีวางแผนในการใช้จ่ายเงินให้ได้พอดีต่อวัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๗ โรงเรียนมีการรณรงค์ให้รู้จักการบริโภคที่พอเพียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๒ โรงเรียนมีการส่งเสริมการหารายได้ระหว่างการเรียนรู้ที่ครูกำหนดในโรงเรียน โดยการจัดตลาดนัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕ โรงเรียนจัดให้มีการออมทรัพย์แบบสหกรณ์ขึ้นภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๒ โรงเรียนจัดให้มีการส่งเสริมการออมเงินไว้ในธนาคารจนนักเรียนมีเงินเก็บ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๑ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๑ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการยกย่องผู้ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพโดยรู้จักประหยัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๙ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความซื่อสัตย์

(n = ๓๗๙)

ด้านความซื่อสัตย์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑๓. นักเรียนมีการประพฤติตนตรงไปตรงมาไม่คิดโกงผู้อื่น	๓.๒๙	๐.๖๐	ปานกลาง
๑๔. นักเรียนไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน	๓.๒๘	๐.๖๔	ปานกลาง
๑๕. นักเรียนจัดกิจกรรมได้ว่าที่ เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต	๓.๒๗	๐.๖๕	ปานกลาง
๑๖. โรงเรียนมีการประกาศเมื่อนักเรียนประพฤติดีมีความซื่อสัตย์สุจริต	๓.๒๒	๐.๖๘	ปานกลาง
๑๗. โรงเรียนมีการจัดแสดงประวัติผลงานบุคคลต่าง ๆ ที่มีความสุจริต เป็นตัวอย่างที่ดี	๓.๒๒	๐.๘๑	ปานกลาง
๑๘. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เพื่อรณรงค์ให้มีความซื่อสัตย์	๓.๒๐	๐.๘๑	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๖	๐.๖๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนมีการประพฤติตนตรงไปตรงมาไม่คิดโกงผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๙ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๐ นักเรียนไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๔ นักเรียนจัดกิจกรรมได้ว่าที่ เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๗ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๕ โรงเรียนมีการจัดแสดงประวัติผลงานบุคคลต่าง ๆ ที่มีความสุจริต เป็นตัวอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๑ โรงเรียนมีการประกาศเมื่อนักเรียนประพฤติดีมีความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๘ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เพื่อรณรงค์ให้มีความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านการมีวินัย

(n = ๓๗๙)

ด้านการมีวินัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑๙. นักเรียนมีการรักษา ควบคุม ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้	๓.๒๙	๐.๗๔	ปานกลาง
๒๐. โรงเรียนมีการสร้างกฎระเบียบวินัยด้วยตนเองไม่ขัดต่อศีลธรรม	๓.๒๔	๐.๗๘	ปานกลาง
๒๑. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ทุกคนประพฤติในหลัก ประชาธิปไตย คือรับผิดชอบควบคุมตนเอง	๓.๒๒	๐.๗๕	ปานกลาง
๒๒. นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึง กฎระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียน	๓.๒๓	๐.๗๙	ปานกลาง
๒๓. โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวินัย และการ ไต่สวนที่เรื่องการรักษาระเบียบวินัย	๓.๒๔	๐.๘๐	ปานกลาง
๒๔. โรงเรียนมีการรณรงค์เพื่อรักษาระเบียบ และ วินัย ต่างๆ ภายในโรงเรียน	๓.๒๕	๐.๘๐	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๔	๐.๗๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านการมีวินัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนมีการรักษา ควบคุม ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๙ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๔ โรงเรียนมีการรณรงค์เพื่อรักษาระเบียบ และ วินัย ต่างๆ ภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๐ โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวินัย และการไต่สวนที่เรื่องการรักษาระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๐ โรงเรียนมีการสร้างกฎระเบียบวินัยด้วยตนเองไม่ขัดต่อศีลธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๘ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงกฎระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๙ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ทุกคนประพฤติในหลักประชาธิปไตย คือรับผิดชอบควบคุมตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสะอาด

(n = ๓๗๙)

ด้านความสะอาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๒๕. นักเรียนปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามสุขลักษณะของโรงเรียนเป็นประจำ เช่น ทิ้งขยะลงถังขยะ ขับถ่ายในห้องน้ำ เป็นต้น	๓.๒๐	๐.๖๔	ปานกลาง
๒๖. นักเรียนเก็บเศษขยะที่ตกอยู่บริเวณโรงเรียนนำไปทิ้งลงถังขยะเป็นประจำ	๓.๑๔	๐.๖๘	ปานกลาง
๒๗. นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองทุกครั้งก่อนมาโรงเรียน	๓.๒๓	๐.๖๕	ปานกลาง
๒๘. นักเรียนมีความเต็มใจในการเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียน	๓.๒๔	๐.๔๙	ปานกลาง
๒๙. นักเรียนหมั่นทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ของตนเองเป็นประจำ	๓.๑๕	๐.๕๐	ปานกลาง
๓๐. นักเรียนมีการฝึกฝนจิตใจให้รู้สึกบริสุทธิ์ แจ่มใสอยู่เสมอ	๓.๒๕	๐.๕๒	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๐	๐.๕๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสะอาด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนมีการฝึกฝนจิตใจให้รู้สึกบริสุทธิ์ แจ่มใสอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๒ นักเรียนมีความเต็มใจในการเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๙ นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองทุกครั้งก่อนมาโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๕ นักเรียนปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามสุขลักษณะของโรงเรียนเป็นประจำ เช่น ทิ้งขยะลงถังขยะ ขับถ่ายในห้องน้ำ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๔ นักเรียนหมั่นทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ของตนเองเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๐ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด นักเรียนเก็บเศษขยะที่ตกอยู่บริเวณโรงเรียนนำไปทิ้งลงถังขยะเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสุภาพ

(n = ๓๗๙)

ด้านความสุภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๓๑. นักเรียนมีการรู้สำนึกในบุญคุณของผู้มีพระคุณ	๓.๒๕	๐.๖๕	ปานกลาง
๓๒. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเยาวชน	๓.๓๕	๐.๕๘	ปานกลาง
๓๓. โรงเรียนมีการจัดพิธีกรรมทางศาสนาและเทศกาลต่างๆ เช่น การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ	๓.๑๖	๐.๗๕	ปานกลาง
๓๔. โรงเรียนมีการจัดค่ายฝึกอบรมคุณธรรมในสถานศึกษา	๓.๒๐	๐.๗๒	ปานกลาง
๓๕. โรงเรียนมีการจัดป้ายนิเทศแสดงความเคารพต่อผู้มีอุปการคุณสถานศึกษา	๓.๑๘	๐.๗๑	ปานกลาง
๓๖. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมขอพรจากผู้อาวุโสต่าง ๆ ตามโอกาส	๓.๑๐	๐.๗๙	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๑๖	๐.๖๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสุภาพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเยาวชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๘ นักเรียนมีการรู้สำนึกในบุญคุณของผู้มีพระคุณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๕ โรงเรียนมีการจัดค่ายฝึกอบรมคุณธรรมในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๒ โรงเรียนมีการจัดป้ายนิเทศแสดงความเคารพต่อผู้มีอุปการคุณสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๑ โรงเรียนมีการจัดพิธีกรรมทางศาสนาและเทศกาลต่างๆ เช่น การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมขอพรจากผู้อาวุโสต่าง ๆ ตามโอกาส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสามัคคี

(n = ๓๗๙)

ด้านความสามัคคี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๓๗. นักเรียนมีความพร้อมเพรียงกัน ร่วมใจกันทำ			
กิจกรรมของโรงเรียนจนสำเร็จ	๓.๓๙	๐.๙๘	ปานกลาง
๓๘. นักเรียนมีความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน			
เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งกัน	๓.๓๖	๐.๙๓	ปานกลาง
๓๙. นักเรียนไม่เอาัดเอาเปรียบกัน มีการแบ่งปันสิ่งของ	๓.๓๔	๐.๙๖	ปานกลาง
ให้กับผู้อื่นอยู่เสมอ			
๔๐. นักเรียนมีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วย			
เหตุผลต่าง ๆ	๓.๒๘	๐.๘๐	ปานกลาง
๔๑. นักเรียนมีการปรับตัวการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ อยู่			
เสมอ	๓.๓๐	๐.๘๒	ปานกลาง
๔๒. นักเรียนมีการรวมพลังกันในการช่วยเหลือเกื้อกูล			
ผู้อื่น จนสำเร็จจุล่งไปได้ด้วยดี	๓.๓๑	๐.๘๓	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๓๓	๐.๘๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๙ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสามัคคี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนมีความพร้อมเพรียงกัน ร่วมใจกันทำกิจกรรมของโรงเรียนจนสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๙ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๘ นักเรียนมีความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๓ นักเรียนไม่เอาัดเอาเปรียบกัน มีการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๖ นักเรียนมีการรวมพลังกันในการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น จนสำเร็จจุล่งไปได้ด้วยดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๑ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๓ นักเรียนมีการปรับตัวการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๒ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนมีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วยเหตุผลต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖
ด้านความมีน้ำใจ

(n = ๓๗๙)

ด้านความมีน้ำใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๔๓. โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการเรื่องการบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อสังคม	๓.๒๙	๐.๘๐	ปานกลาง
๔๔. โรงเรียนมีการแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสมแล้วให้ นักเรียนไปศึกษาถึงการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม	๓.๒๘	๐.๘๔	ปานกลาง
๔๕. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนการแนะนำเพื่อน ๆ ที่ ต้องการความช่วยเหลือเสมอ	๓.๒๗	๐.๘๕	ปานกลาง
๔๖. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมรับบริจาคสิ่งของในการ ช่วยเหลือผู้ยากไร้	๓.๒๒	๐.๘๘	ปานกลาง
๔๗. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเมื่อว่างจากการเรียน ช่วยเหลืองานผู้ปกครองที่บ้านเสมอ	๓.๒๒	๐.๗๐	ปานกลาง
๔๘. นักเรียนช่วยเหลือสัตว์ต่าง ๆ เมื่อมันเกิดอันตราย	๓.๒๐	๐.๗๐	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๕	๐.๘๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความมีน้ำใจ โดยภาพรวม อยู่ใน
ระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนมีการ
จัดนิทรรศการเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๙ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๐
โรงเรียนมีการแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสมแล้วให้นักเรียนไปศึกษาถึงการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๔ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนการแนะนำเพื่อน ๆ ที่
ต้องการความช่วยเหลือเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๗ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๕ โรงเรียนมีการจัด
กิจกรรมรับบริจาคสิ่งของในการช่วยเหลือผู้ยากไร้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๘
โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเมื่อว่างจากการเรียนช่วยเหลืองานผู้ปกครองที่บ้านเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
๓.๒๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๐ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนช่วยเหลือสัตว์ต่าง ๆ เมื่อมัน
เกิดอันตราย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๐ ตามลำดับ

๔.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ และชั้นปีที่ศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๑ – ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามเพศ

(n = ๓๗๙)

การพัฒนาจริยธรรมของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๖	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านความขยัน	๓.๔๐	๐.๗๘	๓.๓๙	๐.๗๗	๐.๒๔	๐.๘๗
๒. ด้านความประหยัด	๓.๑๓	๐.๖๘	๓.๑๒	๐.๖๗	๐.๖๖	๐.๑๒
๓. ด้านความซื่อสัตย์	๓.๒๖	๐.๖๙	๓.๒๕	๐.๖๘	๐.๓๓	๐.๘๒
๔. ด้านความมีวินัย	๓.๒๔	๐.๗๕	๓.๒๓	๐.๗๔	๐.๗๒	๐.๕๔
๕. ด้านความสะอาด	๓.๒๐	๐.๕๘	๓.๑๙	๐.๕๗	๐.๑๕	๐.๘๙
๖. ด้านความสุภาพ	๓.๑๖	๐.๖๓	๓.๑๕	๐.๖๒	๑.๕๗	๐.๒๑
๗. ด้านความสามัคคี	๓.๓๓	๐.๘๙	๓.๓๒	๐.๘๘	๐.๒๔	๐.๙๑
๘. ด้านความมีน้ำใจ	๓.๒๕	๐.๘๑	๓.๒๔	๐.๘๐	๐.๔๑	๐.๗๔
รวม	๓.๓๕	๐.๗๒	๓.๓๔	๐.๗๑	๐.๖๓	๐.๕๒

จากตารางที่ ๔.๑๑ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา
(n=๓๗๙)

การพัฒนาจริยธรรมของ นักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๖	มัธยมศึกษาปีที่ ๑		มัธยมศึกษาปีที่ ๒		มัธยมศึกษาปีที่ ๓		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านความซื่อสัตย์	๓.๓๙	๐.๖๘	๓.๒๙	๐.๗๖	๓.๒๙	๐.๗๙	๒.๗๘	๐.๙๗
๒. ด้านความประหยัด	๓.๑๒	๐.๕๘	๓.๐๒	๐.๖๕	๓.๐๒	๐.๖๙	๕.๘๕	๐.๒๒
๓. ด้านความซื่อสัตย์	๓.๒๕	๐.๕๙	๓.๑๕	๐.๖๗	๓.๑๕	๐.๗๐	๖.๓๑	๐.๙๒
๔. ด้านความมีวินัย	๓.๒๓	๐.๖๕	๓.๑๓	๐.๗๓	๓.๑๓	๐.๗๔	๕.๔๐	๐.๖๔
๕. ด้านความสะอาด	๓.๑๙	๐.๔๘	๓.๒๙	๐.๕๖	๓.๐๙	๐.๕๙	๕.๘๕	๐.๙๙
๖. ด้านความสุภาพ	๓.๑๕	๐.๕๓	๓.๐๕	๐.๖๑	๓.๐๖	๐.๖๔	๖.๓๑	๐.๓๑
๗. ด้านความสามัคคี	๓.๓๒	๐.๗๙	๓.๒๒	๐.๘๗	๓.๒๓	๐.๙๐	๕.๔๐	๐.๙๙
๘. ด้านความมีน้ำใจ	๓.๒๔	๐.๗๑	๓.๑๔	๐.๗๙	๓.๑๕	๐.๘๒	๗.๓๒	๐.๗๘
รวม	๓.๓๔	๐.๖๒	๓.๒๔	๐.๗๑	๓.๑๕	๐.๗๓	๕.๓๙	๐.๖๒

จากตารางที่ ๔.๑๓ นักเรียนที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา
จริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖
โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อ
พิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังตารางที่ ๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑๔ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖	
เพศ	-	✓
ชั้นปีที่ศึกษา	-	✓

สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่านักเรียนที่มีเพศ และชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๔ ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต ๖

จากการรวบรวมแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามได้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต ๖ ดังสรุปได้ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต ๖ ด้านความขยัน สรุปได้ว่า

๑) โรงเรียนควรอบรมนักเรียนให้มีความขยัน เพียรพยายามในการเรียน การงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

๒) โรงเรียนส่งเสริมจัดให้มีความเพียรพยายามในการประกอบกรรมดี ละบาป ความขยันในข้อนี้ มี ๔ ประเภท คือ เพียรป้องกันหรือเพียรระวังไม่ทำบาป เพียรละบาป เพียรสร้าง ความดี และเพียรรักษาความดี

๒. ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต ๖ ด้านการประหยัด สรุปได้ว่า

๑) โรงเรียนควรอบรมนักเรียนในการนำแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

๒) โรงเรียนส่งเสริมจัดให้มีสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการออมของเด็กนักเรียน

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต ๖ ด้านความซื่อสัตย์ สรุปได้ว่า

๑) โรงเรียนควรมีการส่งเสริมการประพฤติตนตรงไปตรงมา ยึดหลักความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นสำคัญ

๒) โรงเรียนควรส่งเสริม เชิดชู คุณความดีของนักเรียนประพฤติที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต เช่น การให้ประกาศนียบัตร หรือทุนการศึกษา เป็นต้น

๔. ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต ๖ ด้านการมีวินัย สรุปได้ว่า

๑) โรงเรียนควรมีควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเหมาะสมอยู่เสมอ โดยมีการรณรงค์เพื่อรักษาระเบียบ และ วินัย ต่างๆ ภายในโรงเรียน

๒) โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงกฎระเบียบวินัย ต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อเกิดความเหมาะสมแก่นักเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตย

๕. ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสะอาด สรุปได้ว่า

๑) โรงเรียนควรจัดให้เด็กได้สำรวจความสะอาดร่างกายของตนเองก่อนเข้าเรียน และจัดกิจกรรมให้เด็กได้แปรงฟันหลังอาหาร ล้างมือ ล้างหน้า (หรืออาจอาบน้ำ) ก่อนเข้านอน ฝึกให้เด็กทำความสะอาดร่างกายของตนเองหลังการขับถ่าย การล้างมืออย่างถูกวิธีอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

๒) ทางโรงเรียนอาจสื่อสารกับทางบ้านให้ผู้ปกครองจัดเตรียมผ้าเช็ดหน้าให้เด็กมาโรงเรียนทุกวัน และทุกเช้าก่อนเริ่มเรียน คุณครูจะตรวจเช็ค ว่า เด็กได้พกผ้าเช็ดหน้ามาโรงเรียนหรือไม่ และสอนการใช้ผ้าเช็ดหน้าให้ถูกวิธี ตั้งแต่การปักชื่อของตัวเองลงบนผ้าเช็ดหน้า เพื่อให้รู้ว่าเป็นของใคร การพับผ้าเช็ดหน้าใส่กระเป๋า และการใช้เช็ดหน้าหรือปิดปาก เพื่อดูแลตัวเอง ไม่ให้แพร่เชื้อไปยังผู้อื่น

๖. ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสุภาพ สรุปได้ว่า

๑) โรงเรียนควรสอนให้เด็กรู้จักตัวเอง ทำความรู้จักกับตัวเอง ด้วยการวิเคราะห์ตัวเอง ว่าเราเป็นคนอย่างไร มีข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงอะไรบ้าง จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไข

๒) โรงเรียนควรสอนให้เด็กอยู่ร่วมกันในหมู่ด้วยดี ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งเพื่อนฝูง พี่น้อง บุคคลในครอบครัว ครูอาจารย์ ผู้ใหญ่รอบข้าง สอนให้เด็กกระทำต่อกัน คิดต่อกัน และพูดจាកันด้วยเมตตา แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนๆ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ใหญ่โดยเต็มใจ แสดงกิริยาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ประพฤติสุจริต มีมารยาทงดงาม เคารพรับฟังความคิดเห็น และสามารถนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๗. ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสามัคคี สรุปได้ว่า

๑) โรงเรียนควรสอนเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จะช่วยให้เด็กสามารถทำงานที่ยากลำบากให้สำเร็จได้ ช่วยให้เกิดความมั่นใจในตนเอง เพราะสามารถช่วยกันฟันฝ่าอุปสรรคจนลุล่วงไปได้

๒) โรงเรียนควรจัดการศึกษาในลักษณะที่เสริมสร้างให้เด็กเป็นคนตั้งมั่นอยู่ในศีล มีความเคารพนับถือตัวเอง มีความเคารพนับถือคนอื่น ไม่เบียดเบียนใคร ด้วยกาย ด้วยวาจา และเป็นผู้ที่คิดจะช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมเท่าที่จะทำได้ มีอุดมการณ์ในการสร้างประโยชน์ให้คนอื่นด้วย

๘. ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความมีน้ำใจ สรุปได้ว่า

๑) โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนให้รู้จักการช่วยเหลือผู้ที่มีความเดือดร้อน อยู่เสมอ เช่น การบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ เป็นต้น

๒) โรงเรียนส่งเสริมการมีน้ำใจเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การเป็นจิตอาสาในโครงการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ มีประเด็นสำคัญดังนี้

๑) ด้านความขยัน โรงเรียนควรอบรมนักเรียนให้มีความขยัน เพียรพยายามในการเรียน การงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ และ โรงเรียนควรส่งเสริมจัดให้มีความเพียรพยายามในการประกอบกรรมดี ละบาป ความขยันในข้อนี้ มี ๔ ประเภท คือ เพียรป้องกันหรือเพียรระวังไม่ทำบาป เพียรละบาป เพียรสร้างคุณดี และเพียรรักษาความดี

๒) ด้านการประหยัด โรงเรียนควรอบรมนักเรียนในการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน และส่งเสริมจัดให้มีสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการออมของเด็กนักเรียน

๓) ด้านความซื่อสัตย์ โรงเรียนควรมีการส่งเสริมการประพฤติตนตรงไปตรงมา ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสำคัญ และควรส่งเสริม เชิดชู คุณความดีของนักเรียนประพฤติที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น การให้ประกาศนียบัตร หรือทุนการศึกษา เป็นต้น

๔) ด้านการมีวินัย โรงเรียนควรมีควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเหมาะสมอยู่เสมอ โดยมีการรณรงค์เพื่อรักษาระเบียบ และ วินัย ต่างๆ ภายในโรงเรียน และควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงกฎระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อเกิดความเหมาะสมแก่นักเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตย

๕) ด้านความสะอาด โรงเรียนควรจัดให้เด็กได้สำรวจความสะอาดร่างกายของตนเองก่อนเข้าเรียน และจัดกิจกรรมให้เด็กได้แปรงฟันหลังอาหาร ล้างมือ ล้างหน้า (หรืออาจอาบน้ำ) ก่อนเข้านอน ฝึกให้เด็กทำความสะอาดร่างกายของตนเองหลังการขับถ่าย การล้างมืออย่างถูกวิธีอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น และทางโรงเรียนอาจสื่อสารกับทางบ้านให้ผู้ปกครองจัดเตรียมผ้าเช็ดหน้าให้เด็กมาโรงเรียนทุกวัน และทุกเช้าก่อนเริ่มเรียน คุณครูจะตรวจเช็ค ว่า เด็กได้พกผ้าเช็ดหน้ามาโรงเรียนหรือไม่ และสอนการใช้ผ้าเช็ดหน้าให้ถูกวิธี ตั้งแต่การปักชื่อของตัวเองลงบนผ้าเช็ดหน้า เพื่อให้รู้ว่า เป็นของใคร การพับผ้าเช็ดหน้าใส่กระเป๋า และการใช้เช็ดหน้าหรือปิดปาก เพื่อดูแลตัวเอง ไม่ให้แพร่เชื้อไปยังผู้อื่น

๖) ด้านความสุภาพ โรงเรียนควรสอนให้เด็กรู้จักตัวเอง ทำความรู้จักกับตัวเอง ด้วยการวิเคราะห์ตัวเอง ว่าเราเป็นคนอย่างไร มีข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงอะไรบ้าง จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไข และโรงเรียนควรสอนให้เด็กอยู่ร่วมกันในหมู่ด้วยดี ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งเพื่อนฝูง พี่น้อง บุคคลในครอบครัว ครูอาจารย์ ผู้ใหญ่รอบข้าง สอนให้เด็กกระทำต่อกัน คิดต่อกัน และพูดจាកันด้วยเมตตา แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนๆ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ใหญ่โดยเต็มใจ แสดงกิริยาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ประพฤติสุจริต มีมารยาทงดงาม เคารพรับฟังความคิดเห็น และสามารถนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๗) ด้านความสามัคคี โรงเรียนควรสอนเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จะช่วยให้เด็กสามารถทำงานที่ยากลำบากให้สำเร็จได้ ช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง เพราะสามารถช่วยกันฟันฝ่าอุปสรรคจนลุล่วงไปได้ และโรงเรียนควรจัดการศึกษาในลักษณะที่เสริมสร้างให้เด็กเป็นคนตั้งมั่นอยู่ในศีล มีความเคารพนับถือตัวเอง มีความ

เคารพนับถือคนอื่น ไม่เบียดเบียนใคร ด้วยกาย ด้วยวาจา และเป็นผู้ที่คิดจะช่วยเหลือเกื้อกูลสังคม
เท่าที่จะทำได้ มีอุดมการณ์ในการสร้างประโยชน์ให้คนอื่นด้วย

๘) ด้านความมีน้ำใจ โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนให้รู้จักการช่วยเหลือผู้ที่มีความ
เดือดร้อน อยู่เสมอ เช่น การบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ เป็นต้น และส่งเสริมการมีน้ำใจเสียสละ
ความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การเป็นจิตอาสาในโครงการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ
 เป็นต้น

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

สำหรับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ในครั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key
Information) ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๕ ท่าน ระหว่างเดือน กันยายน ๒๕๕๙ การ
พัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖
มีสาระสำคัญดังนี้

๑) ความขยัน

สรุปความคิดเห็น ในด้านความขยันต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น มีความเห็นว่า การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างให้เด็กเกิดความขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้าน
เจริญงอกงามขึ้นจนเด็กมีความพร้อมทางสมรรถภาพจิต มีความเข้มแข็ง อดทน^๑ ผ่านกิจกรรม
สร้างสรรค์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมศิลปะ การเล่นกีฬา การวิเคราะห์ตัวละคร การแสดงบทบาท
สมมติ การประดิษฐ์งานฝีมือต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้ล้วนต้องอาศัยสติที่จดจ่ออยู่กับงานตรงหน้า หรือ
การตั้งใจฟังครู เพื่อจับใจความสำคัญได้อย่างถูกต้อง^๒ การบริหารจัดการจริยปัญญา เพื่อพาเด็กไปสู่
ความสงบ มีสมาธิ พร้อมทั้งจะเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ รวมไปถึงการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ถือเป็นการ
ช่วยขัดเกลาจิตใจของเด็กให้เป็นผู้มีความละเอียดอ่อนและความเมตตา^๓ และเป็นผู้มีน้ำใจตนเอง
ให้คิดทำแต่สิ่งที่ดีต่างๆตามมา นอกจากนั้นผลงานที่เด็กๆได้สร้างสรรค์ขึ้นจากการประดิษฐ์สิ่งของ
ต่างๆ จากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยความเรียบร้อย จากการบริการผู้ใหญ่ จะทำให้เด็การู้สึก
ภาคภูมิใจ^๔ และมองเห็นคุณค่าความสามารถและความพยายามของตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างความ

^๑สัมภาษณ์ นายสวัสดิ์ เอื้อนจิตร, ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคาสมุทรปราการ, ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๒สัมภาษณ์ นายประสาล พันผา, หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์
ในพระบรมราชานุเคราะห์, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^๓สัมภาษณ์ นายสมเกียรติ ทรงสกุล, หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา โรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์, ๕
พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๔สัมภาษณ์ นายวิรุทธิ์ สร้อยเพชร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

เข้มแข็งทางจิตใจให้กับเด็ก นำไปสู่การเสริมสร้างพฤติกรรมเคยชินที่ดีงาม ที่เป็นผู้มีความขยัน ไม่เกียจคร้าน^๕

๒) ความประหยัด

สรุปความคิดเห็น ในด้านความประหยัดต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเห็นว่า โรงเรียนควรเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมองค์กรและวิถีชุมชนที่ใช้วิถีพอเพียงในชุมชนอย่างเข้มแข็ง เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน สนับสนุน เอื้อเพื่อ ให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน ร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นประโยชน์ต่อส่วนรวม^๖ ควรจัดให้มีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในบริบทของโรงเรียน เพราะหัวใจของเศรษฐกิจพอเพียง คือ สติและปัญญา ผู้รู้คือ รู้ตัวเอง ผิดฝนตนจนเกิดปัญญา สามารถตระหนักถึงคุณธรรม มีหิริโอตตัปปะ (ความละอายและเกรงกลัวต่อบาป) ความเมตตา กรุณา การไม่เบียดเบียนใคร รวมทั้งการมีปัญญา รู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ควรทำ ที่จะเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ความประหยัด พอดี พอเพียง จึงเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกัน และสร้างให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนเป็นบุคคลที่น่ารัก น่าคบ ทำให้โรงเรียนเกิดความอบอุ่น เอื้ออาทร เป็นชุมชนที่น่าอยู่^๗ ควรบูรณาการหลักวิชาการลงสู่วิถีชีวิต ครูจัดการเรียนการสอน ด้วยการให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้จากการทำโครงการ การลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ จากบุคคลและชุมชนต้นแบบจนเกิดความเข้าใจในการใช้ชีวิต อยู่กับธรรมชาติอย่างสมดุล เป็นการเรียนรู้ที่แนบอยู่กับวิถีการดำเนินกิจกรรมประจำวัน และการจัดการการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สมประโยชน์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น กับชุมชน และสังคมภายนอกโรงเรียน สามารถรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ต่างๆ ในสังคม เข้าถึงปัญหาและมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชนของตน ตลอดจนสังคมได้^๘ ทั้งนี้ โรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัย จัดพื้นที่ต่างๆในบริเวณโรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัย มีการรณรงค์ ลด-ละ-เลิก การบริโภคที่เกินจำเป็น ก่อให้เกิดขยะล้น มีการจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ดูแลจัดการทรัพยากรในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ จัดพื้นที่ให้คนในชุมชนทำเกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการบริโภคการแลกเปลี่ยนในครัวเรือน รวมถึง ปลุกฝังความประหยัดและอดออม จัดกิจกรรมต่างๆที่ปลุกฝังความประหยัดและอดออมให้กับทุกคนในชุมชน มีกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรม และความเป็นไทย ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น พร้อมทั้งเรียนรู้เท่าทันความหลากหลายของวัฒนธรรมต่างๆ^๙ และควรเลิกวิถีบริโภคที่ฟุ่มเฟือย คนในชุมชนพร้อมเพรียงและพร้อมใจกันลด-ละ-เลิก วิถีบริโภคที่ไม่พอเพียง ฟุ่มเฟือย เกินพอดี ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมี

^๕สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดด่านสำโรง, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๖สัมภาษณ์ นายสวัสดิ์ เอื้อนจิตร, ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๗สัมภาษณ์ นายประสาล พันผา, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^๘สัมภาษณ์ นายสมเกียรติ ทรงสกุล, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๙สัมภาษณ์ นายวิริยุทธ สร้อยเพชร, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ความมุ่งมั่น ตั้งใจ เลือกทำในสิ่งที่ดี มีความประหยัด อดออม สร้างพฤติกรรมที่ดีงามให้เกิดขึ้น จนกลายเป็นอุปนิสัยที่ดี ที่สามารถสร้างศรัทธาให้คนในชุมชนได้ปฏิบัติตาม^{๑๐}

๓) ความซื่อสัตย์

สรุปความคิดเห็น ในด้านความซื่อสัตย์ต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเห็นว่า การดำเนินชีวิตในสังคม ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น ไม่ว่าจะซื่อสัตย์ต่อตนเองหรือผู้อื่น^{๑๑} การที่เด็กจะมีความซื่อสัตย์สุจริต ครูจะต้องปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตอย่างถูกต้อง และให้เห็นโทษของการไม่ซื่อสัตย์สุจริตว่าจะส่งผลต่อตนเองและสังคมอย่างไรบ้าง แล้วทำอย่างไร ครูจึงจะเป็นกัลยาณมิตรที่จะนำพาเด็ก ๆ ให้เป็นคนที่เป็นที่พุดจริง ทำจริง เป็นคนจริงใจ เป็นคนตรง ซื่อสัตย์ เป็นที่เชื่อถือ เคารพนับถือของคนอื่น และเป็นผู้ที่เคารพนับถือตัวเองได้^{๑๒} การฝึกฝนให้เด็กสามารถพึ่งตนเองได้ในทางสติปัญญา ด้วยการที่ครูรู้จักและสอนเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง ถึงคุณค่าความดีงาม และเพิ่มพูนสติปัญญาของผู้เรียน โดยที่ความรู้ที่ได้นั้นได้ถูกไตร่ตรองถึงคุณค่าที่มีต่อชีวิตอย่างแท้จริง คำถามที่ว่าเรียนไปทำไม ได้รับการตอบอย่างกระฉ่างแจ้ว เด็กๆ ได้ทดลองคิด ทดลองทำ และนำมาสรุปจนกลายเป็นความรู้ของตน ในบรรยากาศที่ครูมีความเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียน^{๑๓} ครูมีเมตตากรุณาต่อผู้เรียนและรับฟังกันอย่างลึกซึ้ง ความรู้ที่ครูได้มานั้นจึงผ่านกระบวนการเรียนที่มีทั้งความสนุก ความสุข และความภาคภูมิใจในตนเอง เช่น การได้ลงมือทดลองทำจริง ได้สำรวจพื้นที่เรียนรู้จริง ได้สัมผัสจริง ได้คิดใคร่ครวญจริง ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้รู้จริง เป็นต้น จนผู้เรียนอยากคิดต่อ ทำต่อ โดยเชื่อมโยงและจินตนาการไปสู่ความรู้ใหม่ๆ ได้ด้วยความกระตือรือร้น การสอนวิชาความรู้ให้เข้าถึงคุณค่าความดีงาม เป็นการฝึกวิธีคิดให้แยบคาย คือ การน้อมเข้ามาใส่ใจใคร่ครวญด้วยสติปัญญา เข้าถึงความจริง แยกแยะคุณค่าแท้ออกจากคุณค่าเทียม และยกจิตให้เป็นกุศล^{๑๔}

ฝึกสติในชีวิตประจำวัน ทั้งครูและเด็ก แม้ครูจะมีความรู้มากมาย การจะทำการสอน ทำการงานต่างๆ ได้ดี ต้องอาศัยสติของตนคอยช่วยเหลือ กำกับตน และประทับประคองกาย วาจา ใจ ให้สามารถแสดงออกได้อย่างเป็นปกติ สามารถข่มใจ พ้น พุจิตใจให้สดใสได้^{๑๕}

เมื่อครูมีความรู้จริง มีสติ และใจแจ่มใสสดชื่น ขั้นตอนสำคัญต่อไป คือ การวางแผนการสอน โดยเริ่มจากการระบุคุณค่าวิชานั้นๆ ที่มีต่อจิตใจของผู้เรียนเป็นเรื่องราวอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นเป้าหมายคุณค่าที่ครูจะพานักเรียนไปให้ถึง แล้วจึงนำมาจัดลำดับขั้นตอนการสอน เพื่อให้นักเรียนสำนึกในคุณค่าเหล่านั้น โดยแสดงออกได้หรือนำไปใช้ได้ด้วยตนเอง จึงจะเป็นการเรียนรู้อย่างสนุก มี

^{๑๐}สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๑}สัมภาษณ์ นายสวัสดิ์ เอื้อนจิตร, ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๒}สัมภาษณ์ นายประสาด พันผา, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓}สัมภาษณ์ นายสมเกียรติ ทรงสกุล, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๔}สัมภาษณ์ นายวิรัช สร้อยเพชร, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๕}สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ความสุข และภาคภูมิใจในคุณค่าที่เกิดขึ้นกับตน คุณค่าที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนี้ก็คือ ความเห็นที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้เขากระทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง ความเห็นที่ถูกต้องนี้ เรียกว่า สัมมาทิฐิ^{๖๖}

๔) ความมีวินัย

สรุปความคิดเห็น ในด้านความมีวินัยต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเห็นว่า แนวทางที่สำคัญในการสร้างจิตสำนึกที่ควรเน้นการส่งเสริม คือ สร้างวินัยในตนเอง ให้มีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต^{๖๗}

การสร้างวินัย ควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็กเล็ก ซึ่งเป็นวัยที่กำลังสร้างลักษณะนิสัยและต่อเนื่องถึงเด็กวัยเรียนซึ่งจะมี กระบวนการเรียนรู้ คิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้น เด็กจะเลือกทำกิจกรรมอย่างที่สนใจและลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความจำและการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล^{๖๘}

การฝึกวินัยทำให้เด็กเกิดนิสัยในการควบคุมตนเอง อันจะช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้ โดยไม่ล่วงเกินสิทธิหรือประพฤติดมารยาทของสังคม การฝึกวินัยให้เด็กจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ค่อยเป็นค่อยไปโดยมีการยืดหยุ่นได้ตามสภาพของเด็ก และควรให้เด็กเข้าใจถึงเหตุผลของกฎระเบียบนั้น ๆ ควรหลีกเลี่ยงการข่มขู่ แต่ควรสนับสนุนให้กำลังใจยกย่องชมเชยเมื่อมีโอกาส สถาบันที่มีบทบาทในการปลูกฝังการมีวินัยแก่คนในชาติ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองและการปกครอง สื่อมวลชน และองค์กรอิสระ^{๖๙} ถึงแม้ว่าการพัฒนาการมีวินัยต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายสถาบัน การปลูกฝังการมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยเรียนนั้นเป็นหน้าที่สำคัญของ สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษาที่ต้องพยายามปลูกฝังความมีระเบียบวินัยให้เหมาะสมกับวัย โดยเริ่มแรกจากสถาบันครอบครัว เพราะบิดามารดามีบทบาทต่อพฤติกรรมของเด็กและคอย อบรมสั่งสอนให้เด็กมีพฤติกรรมความประพฤติที่ดีได้ และนอกจากนี้แล้ว ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเช่นกันในการเสริมสร้างวินัยให้เด็กเมื่ออยู่ในชั้น เรียน พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ควรร่วมมือกันและประสานแนวคิดระหว่างบ้าน และโรงเรียน เวลา และวิธีการทางบวกเพื่อสร้างวินัย^{๗๐}

๕) ความสะอาด

สรุปความคิดเห็น ในด้านความสะอาดต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเห็นว่า โรงเรียนควรปฏิบัติตัวให้เป็นผู้มีสุขนิสัยและสุขปฏิบัติที่ดี เพื่อเป็นแบบอย่างให้เด็กได้ปฏิบัติตาม ด้วยการแต่งกายสะอาด ระเบียบ ร้อย เหมาะสม รักษาความสะอาดร่างกาย และ

^{๖๖}สัมภาษณ์ นายสวัสดิ์ เอื้อนจิตร์, ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๖๗}สัมภาษณ์ นายประสาด พันผา, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^{๖๘}สัมภาษณ์ นายสมเกียรติ ทรงสกุล, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๖๙}สัมภาษณ์ นายวิรัช สร้อยเพชร, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๗๐}สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

เครื่องมือต่างๆ ตลอดจนโต๊ะทำงาน ห้องเรียน อาคารเรียน บริเวณโรงเรียน และอื่นๆ^{๒๑} การมีครูเป็นตัวอย่างที่ดี จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึมซับ และสามารถปฏิบัติตามได้ง่าย เนื่องจากเด็กวัยเรียนชอบเลียนแบบบุคคลที่ตัวเองเชื่อถือ นับถือ และศรัทธา^{๒๒}

๖) ความสุภาพ

สรุปความคิดเห็น ในด้านความสุภาพต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเห็นว่า ครูซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่สั่งสอน ให้การศึกษาแก่เด็ก ควรเป็นตัวอย่างประพฤติตนสุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ก้าวร้าว รุนแรง ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม^{๒๓}

ความมีเมตตาใส่ใจเด็กและประโยชน์สุขของเด็กเป็นที่ตั้ง เข้าถึงจิตใจ สามารถสร้างความรู้สึกสนิทสนม เป็นกันเอง ชวนให้เด็กอยากเข้าไปปรึกษาได้ถาม เป็นผู้หนักแน่น ถือหลักการเป็นสำคัญ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย^{๒๔}

ครูจะต้องมีความรู้จริง และเป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนอยู่เสมอ เป็นที่น่ายกย่อง ควรเอาอย่าง ทำให้เด็กเอ๋ยอ้างและรำลึกถึงด้วยความซาบซึ้ง มั่นใจ และภาคภูมิใจ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจง อธิบายให้เด็กเข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไร อย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่เด็ก^{๒๕}

ครูจะต้องพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาซักถาม ตลอดจนคำล่วงเกิน คำตักเตือน วิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ อดทนฟังได้ ไม่เบื้อหน่าย และกล่าวชี้แจงเรื่องต่างๆ ที่ยุ่งยากลึกซึ้งให้เข้าใจได้ และสอนเด็กให้ได้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป^{๒๖}

ครูจะต้องไม่ชักนำในทางเสื่อมเสีย หรือเรื่องเหลวไหลไม่สมควร ความมีกัลยาณมิตรและเป็นกัลยาณมิตรนี้ เป็นคุณสมบัติที่คนเป็นครูควรตั้งไว้เป็นข้อแรก และควรตั้งเป้าหมายว่า ทำอย่างไรจะให้ชุมชนหรือสังคมของเราเป็นชุมชนแห่งกัลยาณมิตร เพราะความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน จะเป็นปัจจัยในทางที่เอื้อต่อการศึกษาหรือการพัฒนาทุกด้าน ครูก็เป็นปัจจัยเอื้อต่อการพัฒนาชีวิตของลูกศิษย์ ครูด้วยตนเอง และเด็กต่อกันด้วยกันก็เป็นปัจจัยเอื้อต่อกัน ผู้บริหารก็เป็นปัจจัยเอื้อต่อการเจริญงอกงามของครูอาจารย์และของทุกคนในชุมชน^{๒๗}

^{๒๑}สัมภาษณ์ นายสวัสดิ์ เอื้อนจิตร, ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๒}สัมภาษณ์ นายประสาล พันผา, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^{๒๓}สัมภาษณ์ นายสมเกียรติ ทรงสกุล, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๔}สัมภาษณ์ นายวิริยยุทธ สร้อยเพชร, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๕}สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๖}สัมภาษณ์ นายสวัสดิ์ เอื้อนจิตร, ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๗}สัมภาษณ์ นายประสาล พันผา, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑.

๗) ความสามัคคี

สรุปความคิดเห็น ในด้านความสามัคคีต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเห็นว่า โรงเรียนควรจัดการศึกษาในลักษณะที่เสริมสร้างให้เด็กเป็นคนตั้งมั่นอยู่ในศีล มีความเคารพนับถือตัวเอง มีความเคารพนับถือคนอื่น ไม่เบียดเบียนใคร ด้วยกาย ด้วยวาจา และเป็นผู้ที่คิดจะช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมเท่าที่จะทำได้^{๒๘} มีอุดมการณ์ในการสร้างประโยชน์ให้คนอื่นด้วย ปลุกฝังให้เด็กมีความเป็นห่วงต่อเพื่อนมนุษย์ มีความเป็นห่วงต่อสิ่งแวดล้อม มีความเป็นห่วงต่ออนาคตของสังคม ของประเทศชาติ มีความคิดที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม จึงจะเป็นเอกลักษณ์ของมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ ที่เราทุกคนสามารถสร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น และสามารถมีความเคารพนับถือตัวเอง มีความสุข มีความรัก ความสามัคคี มีจิตใจเป็นบุญเป็นกุศล^{๒๙}

สาเหตุสำคัญที่ทำให้สังคมไทยมีปัญหามากมาย ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม สร้างทุกข์แก่ผู้คนเป็นอันมาก การขจัดทุกข์และสร้างสุขจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อครูปลุกฝังให้เด็กคิดถึงผู้อื่นมากกว่าตัวเอง เพราะการคิดถึงแต่ตัวเอง ทำให้จิตใจคับแคบ อึดอัดหรือตัวตนใหญ่ขึ้น ทำให้ถูกกระทบหรือเป็นทุกข์ได้ง่าย ขณะเดียวกันก็เป็นคนสุขยาก เพราะได้เท่าไร ก็ไม่พอใจเสียที ในทางตรงข้าม การคิดถึงผู้อื่น ช่วยให้ตัวตนเล็กลง เห็นความทุกข์ของตนเองเป็นเรื่องเล็กน้อย ยิ่งช่วยผู้อื่นมากเท่าไร ก็ยิ่งมีความสุข เพราะได้เห็นผู้อื่นมีความสุขด้วย เพราะเราไม่อาจอยู่คนเดียวในโลกนี้ แต่ต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น^{๓๐} การช่วยให้ผู้อื่นมีความสุข ก็ย่อมทำให้เรามีความสุขด้วย และยิ่งมีความเห็นแก่ตัวน้อยลงเพียงใด ก็ยิ่งมีความสุขเพิ่มขึ้นเพียงนั้น จิตที่พร้อมจะให้ จิตคิดที่จะให้ จิตพอใจที่จะให้ ยินดีที่จะช่วย ยินดีที่จะให้ เป็นคุณธรรมที่ทำให้มีความสุข เกิดความสามัคคี ความอบอุ่น ความรักกันอยู่ในชุมชน^{๓๑}

๘) ความมีน้ำใจ

สรุปความคิดเห็น ในด้านความมีน้ำใจต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเห็นว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข จำเป็นจะต้องเป็นผู้มีน้ำใจ มีไมตรีต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง^{๓๒} และความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่เด็กทุกคนสามารถทำได้ ด้วยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดถึงผู้อื่น^{๓๓} และแสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่ต้องการให้คนอื่นแสดงต่อตนเอง สามารถทำดีต่อผู้อื่นได้ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นผู้ให้มากกว่าที่จะเป็นผู้รับ แสดงน้ำใจกับคนรอบข้าง เสียสละกำลังทรัพย์ สติปัญญา กำลังกาย และเวลา ให้แก่ผู้เดือดร้อน เท่าที่เด็กๆ จะทำได้^{๓๔} ดังนั้น ถ้าเด็กมีนิสัยเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูล ให้ความรักแก่ผู้อื่น และให้ความร่วมมือ ช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถ

^{๒๘}สัมภาษณ์ นายสมเกียรติ ทรวงสกุล, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๙}สัมภาษณ์ นายวิรัช สร้อยเพชร, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๐}สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๑}สัมภาษณ์ นายสวัสดิ์ เอื้อนจิตร, ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๒}สัมภาษณ์ นายประสาธน์ พันผา, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^{๓๓}สัมภาษณ์ นายสมเกียรติ ทรวงสกุล, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๔}สัมภาษณ์ นายวิรัช สร้อยเพชร, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ด้วยความจริงใจที่มี ก็ย่อมเป็นที่รัก ที่ต้องการ เป็นคนมีคุณค่าต่อสังคม และเป็นที่ชื่นชมของผู้อื่นเสมอ การเป็นคนมีน้ำใจ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่ดีงาม เบิกบาน แจ่มใส ผิวพรรณผ่องใส มีมิตรสหายมาก ใครก็อยากคบหาสมาคมด้วย เพราะความมีน้ำใจแสดงถึงความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ ชีวิตก็ย่อมพบแต่ความสุข และหากเด็กทุกคนฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจ สังคมของเราจะเป็นสังคมที่น่าอยู่ ที่มีแต่ความสันติสุขโดยแท้^{๓๕}

สรุปได้ว่า การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งสู่การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คือ การเน้นวิถีชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เรื่องการกิน อยู่ ดู ฟัง ไปจนกระทั่งเรื่องการพัฒนาทักษะทั้งในการด้านการใช้ร่างกาย การคิด การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การนำเด็กเข้าสู่ประสบการณ์ตรงในวิถีปฏิบัติของชาวพุทธ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การให้เด็กเป็นผู้บริการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การบริการครู บริการผู้อาวุโสหรือแขกผู้ใหญ่ที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน การล้างจานให้เพื่อน การปลูกผักรับประทานเอง การประกอบอาหาร หรือการใช้ศิลปะ ดนตรี เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของเด็ก การเล่านิทานที่มีเนื้อหาสอดแทรกคติธรรม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เพื่อให้เด็กตระหนักต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับโลกรอบตัว ทั้งนี้ ครูหรือผู้สนใจที่ต้องการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก จำเป็นจะต้องศึกษาแนวคิดสำคัญของคุณธรรมเหล่านั้นให้เข้าใจอย่างแท้จริง คำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก และความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กที่แตกต่างกันออกไป ตามพื้นฐานของเด็กและสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นสำคัญ แล้วจึงนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทหรือหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียน ครูจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ตนในฐานะกัลยาณมิตรของเด็ก ถือเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกหัดขัดเกลาตนเอง เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งฝึกฝนพิจารณาใคร่ครวญถึงคุณค่าแท้ของคุณธรรมที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กอย่างแท้จริง จึงจะสามารถนำกระบวนการดังกล่าวไปใช้อย่างได้ผล

๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จึงสรุปมาเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ดังภาพที่ ๔.๑ ดังนี้

^{๓๕}สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

**แผนงาน : การจัดกิจกรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖**

คุณธรรม ๘ ประการ

ด้านความขยัน ๑) โรงเรียนควรอบรมนักเรียนให้มีความขยันเพียรพยายามในการเรียน การงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ๒) โรงเรียนส่งเสริมจัดให้มีการแข่งขันทักษะวิชาการเพื่อยกระดับความสามารถในการเรียน การงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	ด้านการประหยัด ๑) โรงเรียนควรอบรมนักเรียนในการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ๒) โรงเรียนส่งเสริมจัดให้มีการสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการออมของเด็กนักเรียน	ด้านความซื่อสัตย์ ๑) โรงเรียนควรมีการส่งเสริมการประพฤติตนตรงไปตรงมา ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสำคัญ ๒) โรงเรียนควรส่งเสริม เชิดชู คุณความดีของนักเรียนประพฤติที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น การให้ประกาศนียบัตรหรือทุนการศึกษา เป็นต้น	ด้านการมีวินัย ๑) โรงเรียน มีควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้ อย่างเหมาะสมอยู่เสมอ ๒) โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงกฎระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อเกิดความเหมาะสมแก่นักเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตย	ด้านความสะอาด ๑) โรงเรียนควรจัดให้เด็กได้สำรวจความสะอาดร่างกายของตนเองก่อนเข้าเรียน และจัดกิจกรรมให้เด็กได้ทำความสะอาดอย่างต่อเนื่อง ๒) ทางโรงเรียนอาจสื่อสารกับทางบ้านให้ผู้ปกครองจัดเตรียมผ้าเช็ดหน้าให้เด็กมาโรงเรียนทุกวัน และทุกเช้าก่อนเริ่มเรียน	ด้านความสุภาพ ๑) โรงเรียนควรสอนให้เด็กรู้จักตัวเอง ทำความรู้จักกับตัวเอง ๒) โรงเรียนควรสอนให้เด็กอยู่ร่วมกันในหมู่ด้วยดีใน ด้าน ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งเพื่อนฝูงที่น้อง บุคคลในครอบครัว ครู อาจารย์ ผู้ใหญ่รอบข้าง สอนให้เด็กกระทำต่อกัน คิดต่อกัน	ด้านความสามัคคี ๑) โรงเรียนควรสอนเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม ความเป็นมิตร ขอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๒) โรงเรียนควรจัดการศึกษาในลักษณะที่เสริมสร้างให้เด็กเป็นคนตั้งมั่นอยู่ในศีล มีความเคารพนับถือตัวเอง มีความเคารพนับถือคนอื่น	ด้านความมีน้ำใจ ๑) โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนให้รู้จักการช่วยเหลือผู้ที่มีความเดือดร้อนอยู่เสมอ เช่น การบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ เป็นต้น ๒) โรงเรียนส่งเสริมการมีน้ำใจเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การเป็นจิตอาสาในโครงการสาธารณประโยชน์
--	---	--	--	--	---	--	--

**การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖**

ความพึงพอใจสูงสุดของนักเรียน

**ภาพที่ ๔.๑ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖**

จากภาพที่ ๔.๑ แสดงแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน คือ ๑) แผนงานการจัดกิจกรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ๒) การพัฒนาจริยธรรม ๘ ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ และ ๓) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ซึ่งอธิบายในรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ แผนงานการจัดกิจกรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ เป็นการกำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ในภาพรวม และกำหนดเป็นแผนงานเพื่อการจัดกิจกรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ในระดับการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๒ การพัฒนาจริยธรรม ๘ ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ คือ ๑) ความขยัน ๒) ความประหยัด ๓) ความซื่อสัตย์ ๔) ความมีวินัย ๕) ความสะอาด ๖) ความสุภาพ ๗) ความสามัคคี ๘) ความมีน้ำใจ มากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จะออกมาเป็นแนวทางและวิธีการสำหรับผู้บริหารนำไปปฏิบัติกับครูอาจารย์ และนักเรียน รวมถึงเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ โดยรวม คือ

๒.๑ ด้านความขยัน เช่น ๑) โรงเรียนควรอบรมนักเรียนให้มีความขยัน เพียรพยายามในการเรียน การงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ๒) โรงเรียนส่งเสริมจัดให้มีความเพียรพยายามในการประกอบกรรมดี ละบาป ความขยันในข้อนี้ มี ๔ ประเภท คือ เพียรป้องกันหรือเพียรระวังไม่ทำบาป เพียรละบาป เพียรสร้างกรรมดี และเพียรรักษาความดี

๒.๒ ด้านการประหยัด เช่น ๑) โรงเรียนควรอบรมนักเรียนในการนำแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ๒) โรงเรียนส่งเสริมจัดให้มีสหกรณ์ออมทรัพย์ ขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการออมของเด็กนักเรียน

๒.๓ ด้านความซื่อสัตย์ เช่น ๑) โรงเรียนควรมีการส่งเสริมการประพฤติตนตรงไปตรงมา ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสำคัญ ๒) โรงเรียนควรส่งเสริม เชิดชู คุณความดีของนักเรียนประพฤติที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น การให้ประกาศนียบัตร หรือทุนการศึกษา เป็นต้น

๒.๔ ด้านการมีวินัย เช่น ๑) โรงเรียนควรมีควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเหมาะสมอยู่เสมอ โดยมีการรณรงค์เพื่อรักษาระเบียบ และ วินัย ต่างๆ ภายในโรงเรียน ๒) โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงกฎระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อเกิดความเหมาะสมแก่นักเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตย

๒.๕ ด้านความสะอาด เช่น ๑) โรงเรียนควรจัดให้เด็กได้สำรวจความสะอาดร่างกายของตนเองก่อนเข้าเรียน และจัดกิจกรรมให้เด็กได้แปรงฟันหลังอาหาร ล้างมือ ล้างหน้า (หรืออาจอาบน้ำ) ก่อนเข้านอน ฝึกให้เด็กทำความสะอาดร่างกายของตนเองหลังการขับถ่าย การล้างมืออย่างถูกวิธีอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น ๒) ทางโรงเรียนอาจสื่อสารกับทางบ้านให้ผู้ปกครองจัดเตรียมผ้าเช็ดหน้าให้เด็กมาโรงเรียนทุกวัน และทุกเช้าก่อนเริ่มเรียน คุณครูจะตรวจเช็ค ว่า เด็กได้พกผ้าเช็ดหน้ามาโรงเรียน

หรือไม่ และสอนการใช้ผ้าเช็ดหน้าให้ถูกวิธี ตั้งแต่การปักชื่อของตัวเองลงบนผ้าเช็ดหน้า เพื่อให้รู้ว่าเป็นของใคร การพับผ้าเช็ดหน้าใส่กระเป๋า และการใช้เช็ดหน้าหรือปิดปาก เพื่อดูแลตัวเอง ไม่ให้แพร่เชื้อไปยังผู้อื่น

๒.๖ ด้านความสุภาพ เช่น ๑) โรงเรียนควรสอนให้เด็กรู้จักตัวเอง ทำความรู้จักกับตัวเอง ด้วยการวิเคราะห์ตัวเอง ว่าเราเป็นคนอย่างไร มีข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงอะไรบ้าง จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไข ๒) โรงเรียนควรสอนให้เด็กอยู่ร่วมกันในหมู่ด้วยดี ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งเพื่อนฝูง พี่น้อง บุคคลในครอบครัว ครูอาจารย์ ผู้ใหญ่รอบข้าง สอนให้เด็กกระทำต่อกัน คิดต่อกัน และพูดจាកันด้วยเมตตา แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนๆ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ใหญ่โดยเต็มใจ แสดงกิริยาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ประพฤติสุจริต มีมารยาทงดงาม เคารพรับฟังความคิดเห็น และสามารถนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒.๗ ด้านความสามัคคี เช่น ๑) โรงเรียนควรสอนเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม ความเป็นทีม รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จะช่วยให้เด็กสามารถทำงานที่ยากลำบากให้สำเร็จได้ ช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง เพราะสามารถช่วยกันฟันฝ่าอุปสรรคจนลุล่วงไปได้ ๒) โรงเรียนควรจัดการศึกษาในลักษณะที่เสริมสร้างให้เด็กเป็นคนตั้งมั่นอยู่ในศีล มีความเคารพนับถือตัวเอง มีความเคารพนับถือคนอื่น ไม่เบียดเบียนใคร ด้วยกาย ด้วยวาจา และเป็นผู้ที่คิดจะช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมเท่าที่จะทำได้ มีอุดมการณ์ในการสร้างประโยชน์ให้คนอื่นด้วย

๒.๘ ด้านความมีน้ำใจ เช่น ๑) โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนให้รู้จักการช่วยเหลือผู้ที่มีความเดือดร้อน อยู่เสมอ เช่น การบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ เป็นต้น ๒) โรงเรียนส่งเสริมการมีน้ำใจ เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การเป็นจิตอาสาในโครงการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๓ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ เป็นขั้นตอนสูงสุดของการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ คือ เมื่อผ่านขั้นตอนที่ ๑ ขั้นตอนที่ ๒ แล้ว จะสามารถสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยได้วิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำนวน ๓๗๙ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีการหาคุณภาพ โดยการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ ๐.๘๗๖ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จากจำนวน ๓๗๙ คน เป็นหญิง ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๒๐ และกำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๒๐

๕.๑.๒ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

๑) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมาโรงเรียนตั้งแต่เช้า ตรงตามเวลาทุกวัน สำหรับข้ออื่น อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๒) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๓) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๔) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านการมีวินัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสะอาด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๖) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสุภาพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๗) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสามัคคี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๘) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความมีน้ำใจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้

๑) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

๒) นักเรียนที่มีชั้นปีศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ สรุปได้ว่า

๑) ด้านความขยัน โรงเรียนควรอบรมนักเรียนให้มีความขยัน เพียรพยายามในการเรียน การงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ และ โรงเรียนควรส่งเสริมจัดให้มีความเพียรพยายามในการประกอบกรรมดี ละบาป ความขยันในข้อนี้ มี ๔ ประเภท คือ เพียรป้องกันหรือเพียรระวังไม่ทำบาป เพียรละบาป เพียรสร้างคุณดี และเพียรรักษาความดี

๒) ด้านการประหยัด โรงเรียนควรอบรมนักเรียนในการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน และส่งเสริมจัดให้มีสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการออมของเด็กนักเรียน

๓) ด้านความซื่อสัตย์ โรงเรียนควรมีการส่งเสริมการประพฤติตนตรงไปตรงมา ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสำคัญ และควรส่งเสริม เชิดชู คุณความดีของนักเรียนประพฤติที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น การให้ประกาศนียบัตร หรือทุนการศึกษา เป็นต้น

๔) ด้านการมีวินัย โรงเรียนควรมีควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเหมาะสมอยู่เสมอ โดยมีการรณรงค์เพื่อรักษาระเบียบ และ วินัย ต่างๆ ภายในโรงเรียน และควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงกฎระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อเกิดความเหมาะสมแก่นักเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตย

๕) ด้านความสะอาด โรงเรียนควรจัดให้เด็กได้สำรวจความสะอาดร่างกายของตนเองก่อนเข้าเรียน และจัดกิจกรรมให้เด็กได้แปรงฟันหลังอาหาร ล้างมือ ล้างหน้า (หรืออาจอาบน้ำ) ก่อนเข้านอน ฝึกให้เด็กทำความสะอาดร่างกายของตนเองหลังการขับถ่าย การล้างมืออย่างถูกวิธีอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น และทางโรงเรียนอาจสื่อสารกับทางบ้านให้ผู้ปกครองจัดเตรียมผ้าเช็ดหน้าให้เด็กมาโรงเรียนทุกวัน และทุกเช้าก่อนเริ่มเรียน คุณครูจะตรวจเช็ค ว่า เด็กได้พกผ้าเช็ดหน้ามาโรงเรียนหรือไม่ และสอนการใช้ผ้าเช็ดหน้าให้ถูกวิธี ตั้งแต่การปักชื่อของตัวเองลงบนผ้าเช็ดหน้า เพื่อให้รู้ว่า เป็นของใคร การพับผ้าเช็ดหน้าใส่กระเป๋า และการใช้เช็ดหน้าหรือปิดปาก เพื่อดูแลตัวเอง ไม่ให้แพร่เชื้อไปยังผู้อื่น

๖) ด้านความสุภาพ โรงเรียนควรสอนให้เด็กรู้จักตัวเอง ทำความรู้จักกับตัวเอง ด้วยการวิเคราะห์ตัวเอง ว่าเราเป็นคนอย่างไร มีข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงอะไรบ้าง จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไข และโรงเรียนควรสอนให้เด็กอยู่ร่วมกันในหมู่ด้วยดี ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งเพื่อนฝูง พี่น้อง บุคคลในครอบครัว ครูอาจารย์ ผู้ใหญ่รอบข้าง สอนให้เด็กกระทำต่อกัน คิดต่อกัน และพูดจាកันด้วยเมตตา แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนๆ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ใหญ่โดยเต็มใจ แสดงกิริยาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ประพฤติสุจริต มีมารยาทงดงาม เคารพรับฟังความคิดเห็น และสามารถถนอมถนอมกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๗) ด้านความสามัคคี โรงเรียนควรสอนเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จะช่วยให้เด็กสามารถทำงานที่ยากลำบากให้สำเร็จได้ ช่วยให้เด็กเกิด ความมั่นใจในตนเอง เพราะสามารถช่วยกันฟันฝ่าอุปสรรคจนลุล่วงไปได้ และโรงเรียนควรจัด

การศึกษาในลักษณะที่เสริมสร้างให้เด็กเป็นคนตั้งมั่นอยู่ในศีล มีความเคารพนับถือตัวเอง มีความเคารพนับถือคนอื่น ไม่เบียดเบียนใคร ด้วยกาย ด้วยวาจา และเป็นผู้ที่คิดจะช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมเท่าที่จะทำได้ มีอุดมการณ์ในการสร้างประโยชน์ให้คนอื่นด้วย

๘) ด้านความมีน้ำใจ โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนให้รู้จักการช่วยเหลือผู้ที่มีความเดือดร้อน อยู่เสมอ เช่น การบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ เป็นต้น และส่งเสริมการมีน้ำใจเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การเป็นจิตอาสาในโครงการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า

สำหรับความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ในครั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๕ ท่าน ระหว่างเดือน กันยายน ๒๕๕๙ การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ มีสาระสำคัญ คือ การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งสู่การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คือ การเน้นวิถีชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เรื่องการกิน อยู่ ดู ฟัง ไปจนกระทั่งเรื่องการพัฒนาทักษะทั้งในการด้านการใช้ร่างกาย การคิด การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การนำเด็กเข้าสู่ประสบการณ์ตรงในวิถีปฏิบัติของชาวพุทธ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การให้เด็กเป็นผู้บริการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การบริการครู บริการผู้อาวุโส หรือแขกผู้ใหญ่ที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน การล้างจานให้เพื่อน การปลูกผักรับประทานเอง การประกอบอาหาร หรือการใช้ศิลปะ ดนตรี เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นนิทานที่มีเนื้อหาสอดแทรกคติธรรม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เพื่อให้เด็กตระหนักต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับโลกรอบตัว ทั้งนี้ ครูหรือผู้สนใจที่ต้องการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก จำเป็นจะต้องศึกษาแนวคิดสำคัญของคุณธรรมเหล่านั้นให้เข้าใจอย่างแท้จริง คำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก และความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กที่แตกต่างกันออกไป ตามพื้นฐานของเด็กและสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นสำคัญ แล้วจึงนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทหรือหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียน ครูจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ตนในฐานะกัลยาณมิตรของเด็ก ถือเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจำเป็นต้องฝึกหัดขัดเกลาตนเอง เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งฝึกฝนพิจารณาใคร่ครวญถึงคุณค่าแท้ของคุณธรรมที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กอย่างแท้จริง จึงจะสามารถนำกระบวนการดังกล่าวไปใช้อย่างได้ผล

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ มีการพัฒนาที่ดี มีประสิทธิภาพ เพียงพอใจ ณ ระดับหนึ่งเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรัชิกา บุญโชติรัตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความมีจริยธรรมด้านระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับความมีจริยธรรมด้านระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วินัยสำหรับตนเอง และวินัยสำหรับหมู่คณะ อยู่ในระดับปานกลาง ๒) ความมีจริยธรรมด้านวินัยสำหรับตนเองและวินัยสำหรับหมู่คณะ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความมีจริยธรรมด้านวินัยสำหรับตนเองและวินัยสำหรับหมู่คณะ พบว่า เพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ๓) นักเรียนที่ชั้นเรียนต่างกันมีจริยธรรมด้านวินัยสำหรับตนเองและวินัยสำหรับหมู่คณะ โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๔) นักเรียนที่ชั้นเรียนต่างกันมีจริยธรรมด้านวินัยสำหรับตนเอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีจริยธรรม ด้านวินัยสำหรับตนเองสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และด้านวินัยสำหรับหมู่คณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีจริยธรรมด้านวินัยสำหรับหมู่คณะสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖^๑ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูบวรกิจวิธาน (รอดทิม) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา – สมุทรปราการ) ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา –สมุทรปราการ) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง^๒ และสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

^๑วรรัชิกา บุญโชติรัตน์, “ความมีจริยธรรมด้านระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๒).

^๒พระครูบวรกิจวิธาน (รอดทิม), การพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ), วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙).

๑. ด้านความขยัน นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความขยัน อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก โรงเรียนมีความกระตือรือร้น ที่จะกระตุ้นให้นักเรียนมีความขยันในการรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองทำอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว จึงทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงกมล ตันกิติภิญโญ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่าการใช้ชีวิตของนักเรียนมีความเหมาะสมในด้านการคบเพื่อน ส่วนการได้รับการเลี้ยงดู การมีวัฒนธรรมย่อยที่ดี และบุคลิกภาพที่เหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมพบว่า ด้านขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีน้ำใจ และรักษาสีงแวดล้อม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี รักชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ และค่านิยม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบลักษณะคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา การอยู่อาศัยพบว่า ด้านเพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อลักษณะคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านอายุมีผลต่อความซื่อสัตย์นักเรียนที่มีอายุน้อย (๑๒ ปี) มีความซื่อสัตย์ในระดับปานกลาง แต่เมื่อมีอายุมากขึ้น (๑๓-๑๖ ปี) ความซื่อสัตย์อยู่ในระดับมาก ด้านการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีผลต่อความมีวินัย นักเรียนที่อยู่กับพ่อฝ่ายเดียว อยู่กับแม่ฝ่ายเดียว อยู่กับญาติ/ผู้ปกครอง จะมีวินัยในระดับปานกลาง แต่เมื่ออาศัยอยู่กับพ่อแม่จะมีวินัยระดับมาก ส่วนความสามัคคี นักเรียนที่อยู่กับพ่อฝ่ายเดียวจะมีความสามัคคีในระดับปานกลาง แต่เมื่ออาศัยอยู่กับพ่อแม่ อยู่กับแม่ฝ่ายเดียว อยู่กับญาติ/ผู้ปกครองอาศัยอื่น ๆ จะมีความสามัคคีในระดับมาก^๓

๒. ด้านความประหยัด นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก โรงเรียนมีการรณรงค์ให้รู้จักการบริโภคที่พอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นางลักษณ หล้าทุม ได้ศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนกรณีศึกษาโรงเรียนวัดศรีวิชัยนาราม อำเภอเมือง จังหวัดเลย” ผลการวิจัยพบว่า วิธีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดศรีวิชัยนาราม พบว่า มีวิธีการดังนี้ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมจริยธรรม การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม การจัดสัมมนา การประกาศเกียรติคุณและการให้รางวัล การทำการวิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียน จะมอบหมายให้ครูประจำชั้นในแต่ละชั้นแต่ละห้องทำการวิจัยในชั้นเรียนในส่วนของคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในแต่ละชั้นของตนเอง โดยการทำกรวิจัยทุก ๆ ปี การศึกษา โดยให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการเป็นที่ปรึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขและพัฒนาในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป ส่วนการจัดทำสื่อเผยแพร่ กระบวนการในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดศรีวิชัยนาราม พบว่า มีกระบวนการ ดังนี้ การเทศนาอบรมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามในเรื่องของกิริยามารยาททั้งในการปฏิบัติตนต่อสังคมทั้งใน

^๓ดวงกมล ตันกิติภิญโญ, “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒนา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๕๒).

ประสิทธิภาพได้ดังนี้ ๑) ฝึกครูให้มีการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในการเรียนการสอน ๒) สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ๓) กำหนดความรับผิดชอบต่อปัญหาให้คำปรึกษากำหนดแนวทางของพฤติกรรม ๔) กำหนดโครงการให้นักเรียนหยุดพักการเรียนชั่วคราว ๕) วางแผนพัฒนาผู้ทำผิดบ่อยๆ แต่ละคนเป็นอย่างดี ๖) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้และเกี่ยวข้องในการรักษาระเบียบวินัยของ โรงเรียน^๖

๕. ด้านความสะอาด นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสะอาด เนื่องจากโรงเรียนมีความกระตือรือร้น ที่จะกระตุ้นให้นักเรียนมีการรักษาความสะอาดเป็นประจำอยู่แล้ว จึงทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัณญพงศ์ ตีบุญมี ณ ชุมแพ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแห่ประชาชนเคราะห์ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมในทางที่ดี เมื่อนักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม จะทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและประสพติดตน เป็นผู้มีความประพฤติดี เป็นแบบอย่างที่ดีของเพื่อนนักเรียนเป็นคนดีของพ่อแม่ชุมชนสังคม และประเทศชาติ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแห่ประชาชนเคราะห์ ตามกรอบคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และ มีน้ำใจ โดยใช้หลักการวิจัยตามแนวคิดของ เคมีส และ แม็คแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart) ดำเนินการเป็น ๒ วงรอบ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผล (Reflection) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในวงรอบที่ ๑ โดยใช้กลยุทธ์การฝึกอบรม ได้แก่ กิจกรรมค่ายคุณธรรม กลยุทธ์การเสริมแรง ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสา และการนิเทศติดตามประเมินผล ผลการดำเนินงานทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมตามกรอบคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ แต่มีข้อบกพร่องไม่ผ่านการประเมินตัวเองซึ่งไม่บรรลุผลเท่าที่ควร มีพฤติกรรมไม่มั่นคงยังยั้งพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงขึ้น ๆ ลง ๆ จึงมีการพัฒนาในวงรอบที่ ๒ โดยได้มีการปรับแผนใช้กลยุทธ์การเสริมแรง ได้แก่ กิจกรรมประกวดคนดีศรีบ้านแห่ และ กิจกรรมคลินิกพฤติกรรมผลการดำเนินการทำให้นักเรียนทุกคนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีคุณธรรมจริยธรรมไปในทางที่ดี บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และเป็นที่ยอมรับของ ครู ผู้ปกครอง และเพื่อน ๆ โดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแห่ประชาชนเคราะห์ โดยใช้กลยุทธ์ การฝึกอบรม กลยุทธ์การเสริมแรง และการนิเทศ ติดตามประเมินผล เมื่อครบ ๒ วงรอบ ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมมั่นคง ยังยั้งพัฒนาไปในสิ่งที่ตั้งตามสร้างสรรค์ จึงควรนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปพัฒนาในโรงเรียนอื่นต่อไป^๗

^๖McMullen, C.M. “Effective Discipline and Contingency Management System in an Urban Junior High/Middle School with and Emphasis on Development Needs to Young Adolescent”, **Dissertation Abstracts International**, 46 (7): 2005,616- A.

^๗สัณญพงศ์ ตีบุญมี ณ ชุมแพ, “การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแห่ประชาชนเคราะห์ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๔).

๖. ด้านความสุภาพ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสุภาพ เนื่องจากโรงเรียนมีการรณรงค์ และกระตุ้นให้นักเรียนมีความสุภาพอ่อนน้อมเป็นประจำอยู่แล้ว จึงทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร สุขสวัสดิ์ ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรีและทราบแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรีผลการวิจัย พบว่า ๑. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี ตามความเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการนักเรียนและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๒. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนนทบุรี จำแนกรายด้าน ดังนี้ ๑) ด้านการกำหนดนโยบายการพัฒนา ควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ปรับวิธีทัศน์ พันธกิจ กำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน รายงานผลต่อผู้บริหารโรงเรียน ๒) ด้านการเรียนการสอน การสอนควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชา มีการวัดผลด้านคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับเนื้อหาสาระการเรียนการสอน ครูเป็นกลไกสำคัญในการอบรมขัดเกลาให้นักเรียน ๓) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จัดที่ประดิษฐานพลับพลาสัญลักษณ์ของโรงเรียนให้เหมาะสมปลูกไม้ดอกประจำ โรงเรียนและต้นไม้ใหญ่ให้ร่มรื่น จัดภูมิทัศน์ให้เหมาะสมเป็นแหล่งเรียนรู้ พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้สะอาด มีระบบสุขภาพที่ดีจากการมีส่วนร่วมของนักเรียน ๔) ด้านการปฏิบัติเป็นแบบอย่างของครูและบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรควรเป็นแบบอย่างของความศรัทธา ความเคารพนับถือและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนมีความสุภาพ รู้จักควบคุมอารมณ์ มีความรักและปรารถนาดีต่อศิษย์ ๕) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ต้องส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการทำ ความดีด้วยตนเอง มีกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจในการกระทำ ความดีและส่งเสริมความสามัคคี มีวินัย^๔

๗. ด้านความสามัคคี นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความสามัคคี เนื่องจากโรงเรียนมีการรณรงค์ และกระตุ้นให้นักเรียนมีความสมัครสมานสามัคคีเป็นประจำอยู่แล้ว จึงทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาพร ทุนาบาล ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคมน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ผลการวิจัยตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคมน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมากเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสามัคคี ด้านความสะอาด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีน้ำใจ

^๔สุภาพร สุขสวัสดิ์, “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒).

อยู่ในระดับดีปานกลาง ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ตามลำดับ ๒. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ๑. ด้านความขยัน ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งใจเรียน นักเรียนส่งงานตรงเวลา ตามเวลาที่ ครูกำหนด ยกย่อง ชมเชยนักเรียนที่มีความตั้งใจเรียนและขยันหมั่นเพียร โดยการมอบเกียรติบัตรและของรางวัล ๒. ด้านความประหยัด ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักอดออม ประหยัด ใช้สิ่งของให้เกิดความคุ้มค่าที่สุดและให้นักเรียนจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน ๓. ด้านความซื่อสัตย์ ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนด้วยความจริงใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลังเมื่อเก็บสิ่งของได้ ต้องเอาคืนหรือประกาศหาเจ้าของ ไม่เก็บไว้ทั้งๆที่ไม่ใช่ของตนเอง ๔. ด้านความมีวินัย ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายให้ถูกระเบียบตามกฎระเบียบของโรงเรียนฝึกให้นักเรียนเข้าแถว และเดินแถวเข้าห้องให้เป็นระเบียบส่งงานตามเวลาที่กำหนด ๕. ด้านความสุภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่และครู อาจารย์ด้วยการไหว้ โนม้มตัวเมื่อเดินผ่านและมีข้อตกลงในห้องว่านักเรียนต้องพูดจาด้วยความสุภาพเรียบร้อย ๖. ด้านความสะอาด ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างจิตสำนึกโดยฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ ความสะอาด มีระเบียบวินัย ฝึกให้นักเรียนรักษาความสะอาดภายในห้องเรียนโดยครูจัดทำตารางเวรให้นักเรียนทำในแต่ละวัน ๗. ด้านความสามัคคี ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกัน โดยทำงานเป็นกลุ่มเพื่อสร้างความสามัคคีภายในกลุ่มและทำงานอย่างมีความสุข ๘. ด้านความมีน้ำใจ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักผลดีของการเสียสละแบ่งปันฝึกให้นักเรียนมีน้ำใจ มีจิตสาธารณะ ช่วยงานของห้องเรียนด้วยการทำเวรประจำวัน^๙

๘. ด้านความมีน้ำใจ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ด้านความมีน้ำใจ เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดนิทรรศการเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูประทีปธรรมนาถ (ชุตินฺธโร) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม ของนักเรียน โรงเรียนคลองเจริญราษฎร์ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมนั้นเป็นกิจกรรมที่พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด^{๑๐}

^๙วิภาพร ทุณาบาล, “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

^{๑๐}พระครูประทีปธรรมนาถ (ชุตินฺธโร), “การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม ของนักเรียน โรงเรียนคลองเจริญราษฎร์ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

๑. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากชาย และหญิง ล้วนแต่เป็นนักเรียนเหมือนกันทั้งสิ้น จึงไม่ส่งผลต่อ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วันชัย ทศนิยม ได้ทำการศึกษาเรื่อง “สภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๑” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ๑) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านความกตัญญูตักเตือนมากที่สุด ด้านความสุภาพอ่อนน้อมด้าน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการมีวินัย ด้านความกล้า ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตามลำดับ ๒) นักเรียนหญิงมีสภาพจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๓) นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวอบอุ่นมีระดับจริยธรรมสูงกว่า นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวแตกแยกและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๔) นักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองรายได้ต่ำมีระดับจริยธรรมสูงกว่า นักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองรายได้สูงทุกด้าน และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๕) ปัญหาที่พบคือ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความกตัญญูตักเตือน ด้านความกล้า ด้านการมีวินัย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสุภาพอ่อนน้อม ข้อเสนอแนะด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่พบว่า ผู้ปกครองควรให้การอบรม ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า นักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ด้านความกตัญญูตักเตือน พบว่า นักเรียนควรช่วยแบ่งเบาภาระของบิดามารดา ด้านความกล้า พบว่า นักเรียนต้องฝึกทำในสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อสังคม ด้านการมีวินัย พบว่า นักเรียนต้องการให้คุณครูเข้มงวดกับกฎระเบียบให้มากขึ้น ด้านการตรงต่อเวลา พบว่า นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบในตัวเอง และของสังคมโดยรวม ด้านความสุภาพอ่อนน้อม พบว่า นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองหรือผู้ปกครองคุณ ปลูกฝังและอบรม^{๑๑}

๒. นักเรียนที่มีชั้นปีศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ โดยรวมไม่แตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนทุกคนอยู่ในสถานศึกษา หรือโรงเรียนที่เหมือนกัน จึงทำให้ความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระบุญทัน จารุวณโณ (กณาลักษณ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เทศบาลตำบลนิคมลำไถน้อย อำเภอสิรินคร จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า

^{๑๑}วันชัย ทศนิยม, “สภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๑”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๓).

๑) การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิรินคร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการละเว้นอบายมุข ด้านความมีสัมมาคารวะ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีวินัยในตนเอง และด้านความเมตตากรุณา อยู่ในระดับปานกลาง ๒) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิรินคร จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครองต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมความมีวินัยของนักเรียนโดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิรินคร จังหวัดอุบลราชธานี ที่สำคัญได้แก่ นักเรียน ควรสุภาพเรียบร้อยไม่นำอาหารมารับประทานขณะครูสอน เวลาผู้ใหญ่เดินผ่านโน้มตัวลงทำความเคารพ มีความเอ็นดูสัตว์ไม่ทำร้ายสัตว์ และไม่เสพสิ่งเสพติดของมึนเมา^{๑๒}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านความขยัน โรงเรียนควรอบรมนักเรียนให้มีความขยัน เพียรพยายามในการเรียน การงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ และ โรงเรียนควรส่งเสริมจัดให้มีการเพียรพยายามในการ ประกอบกรรมดี ละบาป ความขยันในข้อนี้ มี ๔ ประเภท คือ เพียรป้องกันหรือเพียรระวังไม่ทำบาป เพียรละบาป เพียรสร้างกรรมดี และเพียรรักษาความดี

๒. ด้านการประหยัด โรงเรียนควรอบรมนักเรียนในการนำแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน และส่งเสริมจัดให้มีสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นภายใน สถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการออมของเด็กนักเรียน

๓. ด้านความซื่อสัตย์ โรงเรียนควรมีการส่งเสริมการประพฤติตนตรงไปตรงมา ยึดหลัก ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสำคัญ และควรส่งเสริม เชิดชู คุณความดีของนักเรียนประพฤติที่มีความ ซื่อสัตย์สุจริต เช่น การให้ประกาศนียบัตร หรือทุนการศึกษา เป็นต้น

๔. ด้านการมีวินัย โรงเรียนควรมีควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่าง เหมาะสมอยู่เสมอ โดยมีการรณรงค์เพื่อรักษาระเบียบ และ วินัย ต่างๆ ภายในโรงเรียน และควรเปิด

^{๑๒}พระบุญทัน จารุณโณ (กณาลักษณ์), “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของ นักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิรินคร จังหวัดอุบลราชธานี”, *วิทยานพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

โอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงกฎระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อเกิดความเหมาะสมแก่นักเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตย

๕. ด้านความสะอาด โรงเรียนควรจัดให้เด็กได้สำรวจความสะอาดร่างกายของตนเองก่อนเข้าเรียน และจัดกิจกรรมให้เด็กได้แปรงฟันหลังอาหาร ล้างมือ ล้างหน้า (หรืออาจอาบน้ำ) ก่อนเข้านอน ฝึกให้เด็กทำความสะอาดร่างกายของตนเองหลังการขับถ่าย การล้างมืออย่างถูกวิธีอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น และทางโรงเรียนอาจสื่อสารกับทางบ้านให้ผู้ปกครองจัดเตรียมผ้าเช็ดหน้าให้เด็กมาโรงเรียนทุกวัน และทุกเช้าก่อนเริ่มเรียน คุณครูจะตรวจเช็ค ว่า เด็กได้พกผ้าเช็ดหน้ามาโรงเรียนหรือไม่ และสอนการใช้ผ้าเช็ดหน้าให้ถูกวิธี ตั้งแต่การปักชื่อของตัวเองลงบนผ้าเช็ดหน้า เพื่อให้รู้ว่า เป็นของใคร การพับผ้าเช็ดหน้าใส่กระเป๋า และการใช้เช็ดหน้าหรือปิดปาก เพื่อดูแลตัวเอง ไม่ให้แพร่เชื้อไปยังผู้อื่น

๖. ด้านความสุภาพ โรงเรียนควรสอนให้เด็กรู้จักตัวเอง ทำความรู้จักกับตัวเอง ด้วยการวิเคราะห์ตัวเอง ว่าเราเป็นคนอย่างไร มีข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงอะไรบ้าง จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไข และโรงเรียนควรสอนให้เด็กอยู่ร่วมกันในหมู่ด้วยดี ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งเพื่อนฝูง พี่น้อง บุคคลในครอบครัว ครูอาจารย์ ผู้ใหญ่รอบข้าง สอนให้เด็กกระทำต่อกัน คิดต่อกัน และพูดจากันด้วยเมตตา แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนๆ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ใหญ่โดยเต็มใจ แสดงกิริยาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ประพฤติสุจริต มีมารยาทงดงาม เคารพรับฟังความคิดเห็น และสามารถนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๗. ด้านความสามัคคี โรงเรียนควรสอนเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จะช่วยให้เด็กสามารถทำงานที่ยากลำบากให้สำเร็จได้ ช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง เพราะสามารถช่วยกันฟันฝ่าอุปสรรคจนลุล่วงไปได้ และโรงเรียนควรจัดการศึกษาในลักษณะที่เสริมสร้างให้เด็กเป็นคนตั้งมั่นอยู่ในศีล มีความเคารพนับถือตัวเอง มีความเคารพนับถือคนอื่น ไม่เบียดเบียนใคร ด้วยกาย ด้วยวาจา และเป็นผู้ที่คิดจะช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมเท่าที่จะทำได้ มีอุดมการณ์ในการสร้างประโยชน์ให้คนอื่นด้วย

๘. ด้านความมีน้ำใจ โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนให้รู้จักการช่วยเหลือผู้ที่มีความเดือดร้อน อยู่เสมอ เช่น การบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ เป็นต้น และส่งเสริมการมีน้ำใจเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การเป็นจิตอาสาในโครงการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. โรงเรียนควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งสู่การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คือ การเน้นวิถีชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เรื่องการกิน อยู่ ดู ฟัง ไปจนกระทั่งเรื่องการพัฒนาทักษะทั้งในการด้านการใช้ร่างกาย การคิด การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การนำเด็กเข้าสู่ประสบการณ์ตรงในวิถีปฏิบัติของชาวพุทธ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การให้เด็กเป็นผู้บริการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การบริการครู บริการผู้อาวุโส หรือแขกผู้ใหญ่ที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน การล้างจานให้เพื่อน การปลูกผักรับประทานเอง การประกอบอาหาร หรือการใช้ศิลปะ ดนตรี เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของเด็ก การเล่านิทานที่มีเนื้อหา

สอดแทรกคติธรรม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เพื่อให้เด็กตระหนักต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับโลกรอบตัว

๒. ครูหรือผู้สนใจที่ต้องการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก จำเป็นจะต้องศึกษาแนวคิดสำคัญของคุณธรรมเหล่านั้นให้เข้าใจอย่างแท้จริง คำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก และความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กที่แตกต่างกันออกไป ตามพื้นฐานของเด็กและสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นสำคัญ แล้วจึงนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทหรือหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียน ครูจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ตนในฐานะกัลยาณมิตรของเด็ก ถือเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจำเป็นจะต้องฝึกหัดขัดเกลาดตนเอง เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี

๓. โรงเรียนควรฝึกฝนพิจารณาใคร่ครวญถึงคุณค่าแท้ของคุณธรรมที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กอย่างแท้จริง จึงจะสามารถนำกระบวนการดังกล่าวไปใช้อย่างได้ผล

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะ การดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

๑. ควรศึกษาจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ที่มีการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมว่า มีการใช้หลักธรรมที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้

๒. ควรศึกษาการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน

๓. ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ในโรงเรียน หรือหน่วยงานต่อไป เพื่อจะได้พิจารณาผลสัมฤทธิ์ในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมต่อไป

บรรณานุกรม

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

๑. ภาษาไทย:

(๑) หนังสือ:

กนก จันทร์ขจร. ความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: เพชรสยามการ
พิมพ์, ๒๕๕๒.

กระทรวงศึกษาธิการ. คุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ
ภัณฑ์ (ร.ส.ท.), ๒๕๕๐.

โกวิท ประวาลพุกษ์. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นวินัยและประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๑.

คณะกรรมการการพัฒนาศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา. การสร้างเสริมคุณธรรมและ
จริยธรรมของนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา,
๒๕๔๘.

คณะกรรมการดำเนินการพัฒนากิจการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาออกชั้นเรียน. รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมนิสิตนักศึกษาด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: เอกสาร
ประกอบการอบรม, ๒๕๕๐.

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์รายวัน, ๒๕๕๒.

ชัยพร วิชชาวุธ และคณะ. พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน: ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยา
สังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร และมุ่งหมาย ชื่นตรง. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง
วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ช่วงชั้นที่ ๓ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช, ๒๕๔๘.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการ
พิมพ์, ๒๕๕๑.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

- ถวิล ธาราโกษณ์ และศรัณย์ ดำริสุข. **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๕๑.
- ทศนา แคมมณี. **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: เมธีพิปส์, ๒๕๕๖.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. **จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๑.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บิซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๑.
- ธีรยุทธ พึ่งเที่ยร. **สถิติเบื้องต้นและการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๕๕.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๕.
- บุญช่วย จินดาพันธ์. **การศึกษาเพื่อชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ยะลา: ฝ่ายเอกสารตำรา, ๒๕๕๒.
- บุญมี แท่นแก้ว. **จริยศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ โอ. เอ.พริ้นติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๕๗.
- ประกอบ กรรณสูตร. **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๕๒.
- ประกาศรี สีหอำไพ. **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- ประยูร อาษานาม. **คู่มือวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, ๒๕๕๑.
- พนัส หันนาคินทร์. **ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- พระเทพคุณาภรณ์ (โสภณ โสภณจิตโต ป.ธ.๙). **ศีลธรรมวันหยุด**. กรุงเทพมหานคร: วัดเทวราชกุญชรวรวิหาร, ๒๕๔๘.
- พระเทวินทร์ เทวินโท. **พุทธจริยศาสตร์จริยศาสตร์ และจริยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: นงลักษณ์ ครุฑแก้ว, ๒๕๕๔.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พระมหาสิทธิ รตนรสี. **คุณธรรมกับการพัฒนานักเรียนยุคปฏิรูปการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- พัชนี วรกวิน. **เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๕๗.
- พิษณุ พงศ์ศรี. **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เทียมฟ้าการพิมพ์, ๒๕๕๑.
- รังสรรค์ แสงสุขและคณะ. **ความรู้คู่คุณธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

ลำดวน ศรีมณี. **จริยธรรมและจริยศาสตร์ตะวันออก**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
ดวงแก้ว, ๒๕๕๓.

วศิน อินทสระ. **จริยศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, ๒๕๕๑.

_____. **พุทธจริยา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรม, ๒๕๔๙.

วิทย์ วิศทเวทย์ และ เสฐียรพงษ์ วรรณปก. **หนังสือสังคมศึกษารายวิชา ส.๔๐๒**. พิมพ์ครั้งที่ ๓.
กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๐.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม ๑) แนวคิดเชิงทฤษฎีเด็กตอนกลาง**.
พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔.

ศวิณี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. **การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของครูให้นักเรียน**. พิมพ์ครั้งที่
๒. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔.

สมบูรณ์ สุขสำราญ. “พุทธศาสนากับการเมือง”. **วารสารสังคมศาสตร์**. (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๓):
๘.

สายสุรีย์ จุติกุล. **นโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาวด้านจริยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๓.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. **จริยธรรมทางวิชาการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า,
๒๕๕๒.

ไสว มาลาทอง. **คู่มือการศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครอง
และประชาชนผู้สนใจทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา,
๒๕๕๒.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **ชุดฝึกอบรมผู้บริหารระดับสูงพฤติกรรมศาสตร์ เล่ม
๙**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๑.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. **สรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการ จิตพิสัย: มิติ
สำคัญของการพัฒนาคน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา,
๒๕๕๐.

สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. **รายงานการประชุมสัมมนา เรื่องกลวิธีเพื่อบรรลุผลในการพัฒนา
บุคลิกภาพและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: กองบริการการศึกษา,
๒๕๕๐.

(๒) รายงานการวิจัย/สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์:

ดวงกมล ตันกิติภิญโญ. “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียน
อนุราชประสิทธิ์ จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชา
ยุทธศาสตร์การพัฒนา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ๒๕๕๒.

- นงลักษณ์ หล้าทุม. “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนวัดศรีวิชัยวนาราม อำเภอเมือง จังหวัดเลย”. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาไทยศึกษา เพื่อการพัฒนา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๕๑.
- พรหมมินทร์ สุมาลี. “การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๖.
- พระครูบวรกิจวิชาน (รอดทิม). การพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ (ฉะเชิงเทรา-สมุทรปราการ). **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙.
- พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จันทโชโต). “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- พระครูประทีปธรรมนาถ (ชุตินธโร). “การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนคลองเจริญราษฎร์ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระครูวิธานนุยุต (นิพนธ์ ญาณวีโร/โสดา). “กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสุมาลี อำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระครูสมุห์ศรีธัญญ์ ปญญาวิชโร (ทำนุ). “การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- พระบุญทัน จารุฉนโน (กมลลักษณ์). “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับควมมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เทศบาลตำบลนิคมลำไถน้อย อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระมหาไพฑูลย์ วิบุโล (บุญล้ำเลิศ). “บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

- วรรณิกา บุญโชติรัตน์. “ความมีจริยธรรมด้านระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๒.
- วันชัย ทศนิยม. “สภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๓.
- วิภาพร ทุณาบาล. “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคมน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐.
- ศศิวิมล รังคะภูติ. “สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ โรงเรียนขยายโอกาส อำเภอบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต ๔”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, ๒๕๕๒.
- สัญญาพงศ์ ดีบุญมี ณ ชุมแพ. “การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแห่งประชาชนเคราะห์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๔.
- สุภาพร สุขสวัสดิ์. “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี”. **รายงานการศึกษาอิสระปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒.
- เสาวณี ใหม่ด้วง. “การพัฒนาจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของพนักงานส่วนตำบล อำเภอเข็ญใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

๒. ภาษาอังกฤษ:

- Cronbach, Lee J. **Essentials of psychological testing**. 5th ed. New York: Harper & Row, 2001.
- Gorton, R. A. **School administration and supervision: leadership, challenges and opportunities**. Dubuque: Wm. C. Brown, 2003.
- Hodge & Johnson. **Management and Organization Behavior**. New York: John Willey & Sons, 2000.
- Holstein, C.B. “Irreversible, Stepwise Sequence in the Development of Moral Judgment”. **A Longitudinal Study of Males and Females**. Child Development. 47(9): 2006.

- Kingsbury, J.B. **Personnel Administration for Thai Students**. Bangkok: Institute of Public Administration, Thammasat University, 2005.
- Piaget, Jean, **The Moral Judgment of the Child**, 2nd ed., (Illionis: The Free Press, 2000.
- Ralph M. Stogdill. **Personal Factor Associated with Leadership Survey of Literature in leadership**. Marryland Penguin Books, 2006.
- L. Kohlberg. **Moral Stages and Moralization: The Cognitive Development Approach and Social Issues**. 2nd ed. New York: Holt Rinhart and Winston, 2006.
- Lanier, S.P. **Promotion Moral and Conceptual Development in Rural Adolescents**. London: Routledge and Kegan Paul, 2003.
- McMullen, C.M. “Effective Discipline and Contingency Management System in an Urban Junior High/Middle School with and Emphasis on Development Needs to Young Adolescent”. **Dissertation Abstracts International**, 46 (7): 2005.
- Taro Yamane. **Statistics: An introductory analysis**. 2nd ed. New York: Harper and Row, 2001.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ และเปรียบเทียบความคิดเห็นตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มต่างๆ ว่ามีความคิดเห็นต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลไปใช้ประมวลผลเป็นผลการพัฒนาวิจัยประกอบการพัฒนาของนิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ เป็นคำถามวัดระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

ส่วนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

ขอเจริญพร ขอบคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่าน อาตมาภาพจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

พระมะลิ ชิตธมโม (ท้าวประเสริฐ)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ชื่อที่

๑. เพศ

() ชาย

() หญิง

๒. ชั้นปีที่ศึกษา

() มัธยมศึกษาปีที่ ๑

() มัธยมศึกษาปีที่ ๒

() มัธยมศึกษาปีที่ ๓

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในการช่องที่ตรงกับเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ที่	แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๑. ด้านความขยัน					
๑	นักเรียนช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน					
๒	นักเรียนมาโรงเรียนตั้งแต่เช้า ตรงตามเวลาทุกวัน					
๓	นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือจนสอบไล่ได้คะแนนดี					
๔	นักเรียนส่งการบ้านตรงตามเวลาที่ครูกำหนด					
๕	นักเรียนมีความตั้งใจทำงานด้วยความแข็งขันและต่อเนื่อง					
๖	นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน ๆ เมื่อมีเวลาว่าง					
	๒. ด้านความประหยัด					
๗	โรงเรียนมีวางแผนในการใช้จ่ายเงินให้ได้พอดีต่อวัน					
๘	โรงเรียนมีการรณรงค์ให้รู้จักการบริโภคที่พอเพียง					
๙	โรงเรียนมีการส่งเสริมการหารายได้ระหว่างการเรียนที่ครูกำหนดในโรงเรียน โดยการจัดตลาดนัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน					
๑๐	โรงเรียนมีการยกย่องผู้ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพโดยรู้จักประหยัด					
๑๑	โรงเรียนจัดให้มีการส่งเสริมการออมเงินไว้ในธนาคารจนนักเรียนมีเงินเก็บ					
๑๒	โรงเรียนจัดให้มีการออมทรัพย์แบบสหกรณ์ขึ้นภายในสถานศึกษา					

ที่	แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๓. ด้านความซื่อสัตย์					
๑๓	นักเรียนมีการประพฤติตนตรงไปตรงมาไม่คิดโกงผู้อื่น					
๑๔	นักเรียนไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน					
๑๕	นักเรียนจัดกิจกรรมได้ว่าที่ เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต					
๑๖	โรงเรียนมีการประกาศเมื่อนักเรียนประพฤติดีมีความซื่อสัตย์สุจริต					
๑๗	โรงเรียนมีการจัดแสดงประวัติผลงานบุคคลต่าง ๆ ที่มีความสุจริต เป็นตัวอย่างที่ดี					
๑๘	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เพื่อรณรงค์ให้มีความซื่อสัตย์					
	๔. ด้านการมีวินัย					
๑๙	นักเรียนมีการรักษา ควบคุม ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้					
๒๐	โรงเรียนมีการสร้างกฎระเบียบวินัยด้วยตนเองไม่ขัดต่อศีลธรรม					
๒๑	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ทุกคนประพฤติในหลักประชาธิปไตย คือรับผิดชอบควบคุมตนเอง					
๒๒	นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงกฎระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียน					
๒๓	โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวินัย และการได้ว่าที่เรื่องการรักษาระเบียบวินัย					
๒๔	โรงเรียนมีการรณรงค์เพื่อรักษาระเบียบ และ วินัยต่างๆ ภายในโรงเรียน					

ที่	แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๕. ด้านความสะอาด					
๒๕	นักเรียนปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามสุขลักษณะของโรงเรียนเป็นประจำ เช่น ทิ้งขยะลงถังขยะ ขับถ่ายในห้องน้ำ เป็นต้น					
๒๖	นักเรียนเก็บเศษขยะที่ตกอยู่บริเวณโรงเรียนนำไปทิ้งลงถังขยะเป็นประจำ					
๒๗	นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองทุกครั้งก่อนมาโรงเรียน					
๒๘	นักเรียนมีความเต็มใจในการเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียน					
๒๙	นักเรียนหมั่นทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ของตนเองเป็นประจำ					
๓๐	นักเรียนมีการฝึกฝนจิตใจให้รู้สึกบริสุทธิ์ แจ่มใสอยู่เสมอ					
	๖. ด้านความสุภาพ					
๓๑	นักเรียนมีการรู้สำนึกในบุญคุณของผู้มีพระคุณ					
๓๒	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเยาวชน					
๓๓	โรงเรียนมีการจัดพิธีกรรมทางศาสนาและเทศกาลต่างๆ เช่น การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ					
๓๔	โรงเรียนมีการจัดค่ายฝึกอบรมคุณธรรมในสถานศึกษา					
๓๕	โรงเรียนมีการจัดป้ายนิเทศแสดงความเคารพต่อผู้มีอุปการคุณสถานศึกษา					
๓๖	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมขอพรจากผู้อาวุโสต่าง ๆ ตามโอกาส					

ที่	แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๗. ด้านความสามัคคี					
๓๗	นักเรียนมีความพร้อมเพรียงกัน ร่วมใจกันทำกิจกรรมของโรงเรียนจนสำเร็จ					
๓๘	นักเรียนมีความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งกัน					
๓๙	นักเรียนไม่เอาัดเอาเปรียบกัน มีการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นอยู่เสมอ					
๔๐	นักเรียนมีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วยเหตุผลต่าง ๆ					
๔๑	นักเรียนมีการปรับตัวการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ อยู่เสมอ					
๔๒	นักเรียนมีการรวมพลังกันในการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี					
	๘. ด้านความมีน้ำใจ					
๔๓	โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม					
๔๔	โรงเรียนมีการแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสมแล้วให้นักเรียนไปศึกษาถึงการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม					
๔๕	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนการแนะนำเพื่อน ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือเสมอ					
๔๖	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมรับบริจาคสิ่งของในการช่วยเหลือผู้ยากไร้					
๔๗	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเมื่อว่างจากการเรียนช่วยเหลืองานผู้ปกครองที่บ้านเสมอ					
๔๘	นักเรียนช่วยเหลือสัตว์ต่าง ๆ เมื่อมันเกิดอันตราย					

ส่วนที่ ๓ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

๑. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านความซื่อสัตย์

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๒. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านประหยัด

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๓. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ ด้านซื่อสัตย์

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๔. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ **ด้านความมีวินัย**

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๕. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ **ด้านความสะอาด**

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๖. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ **ด้านความสุภาพ**

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๗. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ **ด้านความสามัคคี**

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๘. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖ **ด้านความมีน้ำใจ**

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอเจริญพรขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์
เรื่อง แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ :

ตำแหน่ง :

ที่อยู่ :

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์ :

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

๑. ท่านใช้การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน อย่างไร

- ๑.๑ ด้านความซื่อ
- ๑.๒ ด้านประหยัด
- ๑.๓ ด้านซื่อสัตย์
- ๑.๔ ด้านความมีวินัย
- ๑.๕ ด้านความสะอาด
- ๑.๖ ด้านความสุภาพ
- ๑.๗ ด้านความสามัคคี

๒. ท่านคิดว่า การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน ภายในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างไร

๓. ท่านคิดว่ามีปัญหอะไรบ้าง เกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน ภายในโรงเรียน

๔. ท่านมีแนวทางสำหรับแก้ไขปัญหาการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน ภายในโรงเรียน อย่างไร

ขอเจริญพร ขอบคุณที่ท่านได้สละเวลาตอบแบบสัมภาษณ์นี้

พระมะลิ ชิตธมโม (หัวมประเสริฐ)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖

หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม
ฉบับหนึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านประเมินข้อความแต่ละข้อ

$$\text{สูตร IOC} = \frac{R}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง
R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ที่	แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๑. ด้านความขยัน								
๑	นักเรียนช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	นักเรียนมาโรงเรียนตั้งแต่เช้า ตรงตามเวลาทุกวัน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือจนสอบไล่ได้คะแนนดี	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๔	นักเรียนส่งการบ้านตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	นักเรียนมีความตั้งใจทำงานด้วยความกระตือรือร้นและต่อเนื่อง	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๖	นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน ๆ เมื่อมีเวลว่าง	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	๒. ด้านความประหยัด								
๗	มีวางแผนในการใช้จ่ายเงินให้ได้พอดีต่อวัน	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้

ที่	การบูรณาการหลักมนุษยสัมพันธ์ กับหลักสังคหวัตถุ ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๒. ด้านความประหยัด (ต่อ)								
๘	มีการรณรงค์ให้รู้จักการบริโภคที่พอเพียง	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
๙	การส่งเสริมการหารายได้ระหว่างการเรียน โดยการจัดตลาดนัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	มีการยกย่องผู้ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพโดยรู้จักประหยัด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๑	จัดให้มีการส่งเสริมการออมเงินไว้ในธนาคาร	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๒	จัดให้มีการออมทรัพย์แบบสหกรณ์ขึ้นภายในสถานศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๓. ด้านความซื่อสัตย์								
๑๓	การประพฤติตนตรงไปตรงมาไม่คิดโกงผู้อื่น	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๔	การไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๕	มีการจัดได้ว่าที่ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๖	การประกาศเมื่อนักเรียนประพฤติดีมีความซื่อสัตย์สุจริต	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๗	มีการจัดแสดงประวัติผลงานบุคคลต่าง ๆ ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘	มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
	๔. ด้านการมีวินัย								
๑๙	การรักษา ควบคุม ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐	การสร้างกฎระเบียบวินัยด้วยตนเองไม่ขัดต่อศีลธรรม	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้

ที่	การบูรณาการหลักมนุษยสัมพันธ์ กับหลักสังคหวัตถุ ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๒๑	การส่งเสริมให้ทุกคนประพฤติในหลักประชาธิปไตย คือ รับผิดชอบควบคุมตนเอง	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๒	การได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึง กฎระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียน	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๓	การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวินัย และการได้วาที่เรื่องการ รักษาระเบียบวินัย	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๔	การณรงคเพื่อรักษาระเบียบ และ วินัย ต่าง ๆ ภายใน โรงเรียน	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
	๕. ด้านความสะอาด								
๒๕	นักเรียนปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามสุขลักษณะของ โรงเรียนเป็นประจำ เช่น ทิ้งขยะลงถังขยะ ขับถ่ายใน ห้องน้ำ เป็นต้น	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๖	นักเรียนเก็บเศษขยะที่ตกอยู่บริเวณโรงเรียนนำไปทิ้งลง ถังขยะเป็นประจำ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๗	นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองทุกครั้งก่อน มาโรงเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๘	นักเรียนมีความเต็มใจในการเป็นเวรทำความสะอาด ห้องเรียน	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๙	นักเรียนหมั่นทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ของตนเองเป็น ประจำ	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
๓๐	นักเรียนมีการฝึกฝนจิตใจให้รู้สึกบริสุทธิ์ แจ่มใสอยู่ เสมอ	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
	๖. ด้านความสุภาพ								
๓๑	การรู้สำนึกในบุญคุณของผู้มีพระคุณ	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๒	การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวันของเยาวชน	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๓	การจัดพิธีกรรมทางศาสนาและเทศกาลต่าง ๆ เช่น การ แสดงตนเป็นพุทธมามกะ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	การบูรณาการหลักมนุษยสัมพันธ์ กับหลักสังคหวัตถุ ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๖. ด้านความสุภาพ (ต่อ)								
๓๔	การจัดค่ายฝึกอบรมคุณธรรมในสถานศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๕	มีการจัดป้ายนิเทศแสดงความเคารพต่อผู้มีอุปการคุณ สถานศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๖	มีการจัดกิจกรรมขอพรจากผู้อาวุโสต่าง ๆ ตามโอกาส	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๗. ด้านความสามัคคี								
๓๗	นักเรียนมีความพร้อมเพรียงกัน ร่วมใจกันทำกิจกรรม ของโรงเรียนจนสำเร็จ	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๘	นักเรียนมีความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน เป็น น้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งกัน	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๙	นักเรียนไม่เอาัดเอาเปรียบกัน มีการแบ่งปันสิ่งของ ให้กับผู้อื่นอยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๐	นักเรียนมีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วย เหตุผลต่าง ๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๑	นักเรียนมีการปรับตัวการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ อยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๒	นักเรียนมีการรวมพลังกันในการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๘. ด้านความมีน้ำใจ								
๔๓	การจัดนิทรรศการเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม								
๔๔	มีการแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสมแล้วให้นักเรียนไป ศึกษาถึงการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๕	ส่งเสริมให้นักเรียนการแนะนำเพื่อน ๆ ที่ต้องการความ ช่วยเหลือเสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๖	มีการจัดกิจกรรมรับบริจาคสิ่งของในการช่วยเหลือผู้ ยากไร้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	การบูรณาการหลักมนุษยสัมพันธ์ กับหลักสังคหวัตถุ ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๘. ด้านความมีน้ำใจ (ต่อ)								
๔๗	ส่งเสริมให้นักเรียนเมื่อว่างจากการเรียนช่วยเหลืองาน ผู้ปกครองที่บ้านเสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๘	นักเรียนช่วยเหลือสัตว์ต่าง ๆ เมื่อมันเกิดอันตราย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

ผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability ค่าความเชื่อมั่น
Scale: ALL VARIABLES

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
A1	4.90	.305	30
A2	4.53	1.106	30
A3	4.77	.626	30
A4	4.67	.844	30
A5	4.80	.551	30
A6	4.77	.774	30
B1	4.67	.959	30
B2	4.80	.610	30
B3	4.70	.750	30
B4	4.70	.877	30
B5	4.73	.691	30
B6	4.80	.551	30
C1	4.63	.890	30
C2	4.57	1.006	30
C3	4.70	.702	30
C4	4.67	.959	30
C5	4.80	.551	30
C6	4.60	1.102	30
D1	4.63	.964	30
D2	4.83	.648	30
D3	4.70	.750	30
D4	4.70	.877	30
D5	4.77	.568	30
D6	4.77	.774	30
E1	4.77	.626	30
E2	4.83	.648	30
E3	4.67	.844	30
E4	4.80	.551	30
E5	4.67	.959	30
E6	4.80	.610	30
F1	4.70	.750	30
F2	4.70	.877	30
F3	4.73	.691	30
F4	4.80	.551	30
F5	4.63	.890	30

F6	4.80	.610	30
G1	4.73	.640	30
G2	4.70	.877	30
G3	4.73	.691	30
G4	4.80	.551	30
G5	4.63	.890	30
G6	4.57	1.006	30
H1	4.70	.702	30
H2	4.77	.626	30
H3	4.67	.844	30
H4	4.80	.551	30
H5	4.67	.959	30
H6	4.80	.610	30

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.976	.976	48

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร./๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๓๕๓ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. รศ.ดร.อินดา ศิริวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่	กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุมัติขอ
ให้ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไป
ปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุมัติ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

รักษาการผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

วันที่ ๒๗/๙/๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๔๔๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๔๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๔๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
เรียน รศ.ดร.อำนาจ เดชชัยศรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. รศ.ดร.อินดา ศิริวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่	กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนา
เครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

รักษาการผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.อำนาจ เดชชัยศรี)

วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้ถ้ายังไม่แจ้งผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการตอบกลับจากผู้ตรวจเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร./๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๓๕๓

วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.สิน งามประโคน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. รศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ

ประธานกรรมการ

๒. ดร.ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่

กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุมัติโครงการ
ให้ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะในการนำไป
ปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุมัติ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.สิน งามประโคน)

วันที่

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๔๙๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. รศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่	กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุมัติให้ท่าน
 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนา
 เครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

รักษาการผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง)

วันที่ ๙ ก.ย. ๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๔๔๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๑๔
 www.mcu.ac.th

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
 เรียน รศ.ดร.วิชุดา หุ่นวิไล
 สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. รศ.ดร.อินดา ศิริวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่	กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุญาตขอให้ท่าน
 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนา
 เครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)
 รักษาการผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.วิชุดา หุ่นวิไล)
 วันที่ ๑๖.๖.๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ภาคผนวก จ

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔

www.mcu.ac.th

2100

7 พ.ย. 2561

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ 16.06

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหาดอมรา อ.เสนา จ.ฉะเชิงเทรา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๑ ฉบับ

ด้วย พระแม่ลี ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

รศ.ดร....

วันที่ ๑๖ พ.ย. ๖๑

รศ.ดร....

รับทราบและได้ส่งลิ้งค์ไปยังอีเมลของโรงเรียนในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการส่งนามรับรอง
ลงชื่อ.....
๑ / ๖.๑. 61

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน	
โรงเรียนหาดอมรา อ.เสนา จ.ฉะเชิงเทรา	
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา	
(นางศรีนา หักนิยม)	
ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน	
☒ ทราบ	☐ ไม่ทราบ
☒ มอบกลุ่มบริหารงานวิชาการ	☐ มอบกลุ่มบริหารงานงบประมาณ
☐ มอบกลุ่มบริหารงานบุคคล	☐ มอบกลุ่มบริหารงานทั่วไป
☐ มอบงานกิจการนักเรียน	
ดำเนินการ	
.....	
.....	
.....	
(นายสมชาย ทองสุทธิ)	
ผู้อำนวยการโรงเรียนหาดอมรา อ.เสนา จ.ฉะเชิงเทรา	
วันที่ ๑๖ พ.ย. ๖๑	

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

เลขที่ ๒๕๖
วันที่ ๒๖ มี.ย. ๒๕๖๑
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอนครชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นวมินทร์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๒ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

๒ ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นวมินทร์

ขอแสดงความนับถือ

☒ เพื่อทราบ☒ คมความมอบกลุ่มบริหาร

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา☒ ทราบ☒ มอบกลุ่มบริหาร☐ ทวีไป☐ งบประมาณ☒ วิชาการ☐ งานแผนงาน☐ กิจกรรมนักเรียน☐ สำนักงาน ผอ.☐ งานบุคคล☐ อื่นๆ.....☐ พิจารณา☒ ดำเนินการ

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

โรงเรียนป้อมนาคราชสาทรยานนท์

เลขที่ ๕๕๒
 วันที่ ๐๖ พ.ย. ๒๕๖๑
 เวลา ๑๐ : ๕๔ น.

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนป้อมนาคราชสาทรยานนท์
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๓ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
 เรื่อง "แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖" เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖" ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
 การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน	
๑. ทราบ	
๒. มอบ	☐ ดำเนินการ ☐ วิชาการ ☐ ข้าราชการ ☐ บุคคล ☐ บริหารทั่วไป ☒ กิจกรรมนักเรียน

ขอแสดงความนับถือ

ดร.เกษม แสงนนท์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

๘ พ.ย. ๖๑

ม.อ. ชิตธมโม
 ศิษย์

๖.๕๕

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรงธรรม
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๗ ฉบับ

ร.ร. วัดทรงธรรม สมุทรปราการ
 วันที่..... ๒๕๖๑
 วันที่..... ๕ / ๑๐ / ๖๑
 เวลา..... ๑๑.๕๐ น.

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
 การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรงธรรม

ขอแสดงความนับถือ

๑. เมื่อโปรดทราบ

๒. เมื่อสมควรมอบกลุ่มบริหาร.....

๓.ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

(ดร.เกษม แสงนนท์)

- มจร.๕๓๗
 ๕๕- มจร.๕๓๗
 ๕๕
 พ. ๒๕๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์

เลขที่รับ..... ๒๓๖

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๑
 ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมฺโม นามสกุล ท้วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
 การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการ

1. เพื่อโปรดทราบ

2. เพื่อโปรดมอบ

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

☒ทราบ☐เห็นชอบ☒อนุมัติ☐ลงนามแล้ว☒ความเห็นเพิ่มเติม

หรือ

หรือ

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์)
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์) ผู้อำนวยการโรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์

ให้พิจารณาทราบ

๒๗ ก.ค. ๖๓

๗๔ หน้ ๑ ตำบลคำชะโนด อำเภอวังน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๕

www.mcu.ac.th

១ ព្យាគារ ២៥៦១

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตมหาดาลัย ฝ่ายมัธยม ๖๓๑๕๒๓ ในพระบรมราชูปถัมภ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๔๗ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท้วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินการวิจัย
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อเพื่อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

Min.

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพหุบริหารการศึกษาศึกษา

Q. 755

6. научно-техн.

[Signature]

ص. ۵۰۰

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

1. เพื่อโปรดทราบ

2. เห็นสมควร...

กรมสมการ.....
มอบหมายให้ทำกคทธร.

hmv. 59

ηδ/υ

[illegible]

Y2-000
N.A.B.

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๕๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๕๐๐๔
www.mcu.ac.th

ส่งที่ไป ๗๕๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

๒๙ พย ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๗ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการ

1. เพื่อโปรดทราบ

2. เห็นสมควรยกย่อง

12/๑๐/๖๑

☒	ทราบ/มอบ
☐	กลุ่มบริหารวิชาการ
☐	กลุ่มบริหารงบประมาณ
☐	กลุ่มบริหารงานบุคคล
☐	กลุ่มบริหารงานทั่วไป
☐	งานธุรการ
นาย อดิศักดิ์ อดิศักดิ์	
นาย อดิศักดิ์ อดิศักดิ์	
(นายประกาศ กรตพันธ์)	
12/๑๐/๖๑	

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๘๙ หมู่ ๑ ตำบลสีสุก อำเภอวังน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๐๐
 โทรศัพท์ ๐ ๘๕๒๘ ๘๖๖๐-๕ โทรสาร ๐ ๘๕๒๘ ๘๖๖๐
 www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการ ฝ่าย วิทยานิพนธ์บัณฑิต มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๗ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
 การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ขออนุญาต/เก็บข้อมูล

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

- สมศักดิ์ มณีธรรม -

๑๕ พ.ย. ๒๕๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอดำรงวิทยะ ๖ พย ๒๕
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนางสาววิชาคม
 สิ่งที่มาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๗ ฉบับ

ฝ่าย
☒ วิชาการ
☐ งบประมาณ
☐ บุคคล
☐ บริหารทั่วไป

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
 การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการ
☒ 1.เพื่อโปรดทราบ
☒ 2.เพื่อมอบหมายฝ่าย
☐ 3.เพื่อพิจารณาสั่งการ

✓ ทน
 3. มอบกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง
☒ วิชาการ
☐ บุคคล
☐ งบประมาณ
☐ ทั่วไป

มอบ

ผู้อำนวยการ
 ๖ พ.ค. ๖๑.

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

โรงเรียน.....
เลขที่.....
วันที่.....
เวลา.....

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพลเจริญวิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๒ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนพลเจริญวิทยา

☐ เพื่อโปรดทราบ☐ เพื่อดำเนินการ☐ กลุ่มบริหารวิชาการ☐ กลุ่มบริหารกิจการนักเรียน☐ กลุ่มบริหารงบประมาณและบุคคล☐ กลุ่มบริหารทั่วไป☐ อื่นๆ.....

ลงชื่อ.....

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

☒ กลุ่มบริหารวิชาการ☐ กลุ่มบริหารกิจการนักเรียน☐ กลุ่มบริหารงบประมาณและบุคคล☐ กลุ่มบริหารทั่วไป☐ อื่นๆ.....

ลงชื่อ.....

.....

.....

6 ม.ค. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๒๓

โรงเรียนราชวินิตสุวรรณภูมิ
เลขที่.....
วันที่.....
เวลา.....

มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓
 www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

โรงเรียนราชวินิตสุวรรณภูมิ

สํานักงาน

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตสุวรรณภูมิ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
 วันที่ ๑๘.๑๐.๖๑ เวลา ๑๔.๐๐ น.

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท้วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
 การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตสุวรรณภูมิ

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

- ☐ เพื่อโปรดทราบ
☒ เห็นควรขอ
☒ กลุ่มบริหารวิชาการ
☐ กลุ่มบริหารงานบุคคล
☐ กลุ่มบริหารงานงบประมาณ
☐ กลุ่มบริหารงานทั่วไป
☐ อื่นๆ.....

ลงชื่อ.....

๙ / พ.ย. / ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ทราบ

แจ้ง

- ☒ กลุ่มบริหารวิชาการ
☐ กลุ่มบริหารงานบุคคล
☐ กลุ่มบริหารงานงบประมาณ
☐ กลุ่มบริหารงานทั่วไป
☐ อื่นๆ.....

ทราบและดำเนินการ

ลงชื่อ.....

๙ / พ.ย. / ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

ร.ร. สาขาสุโขทัย
วันที่ ๕/๑๐/๖๑
วันที่ ๖/๑๐/๖๑
เวลา ๑๑.๐๐ น.

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๗ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

☒ เพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

☒ สมควรมอบกลุ่มบริหาร

วิชาการ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ทศ.ศ.

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

๖ พ.ค. ๖๑

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

☒ ทราบ☒ มอบกลุ่มบริหาร☐ ทัวไป☒ วิชาการ☐ กิจกรรมนักเรียน☐ งานบุคคล☒ พิจารณา☒ ดำเนินการ☐ งบประมาณ☐ วางแผนงาน☐ แผนงาน☐ อื่นๆ.....

๕
๖ พ.ค. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๑๔

www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

2162

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓ ฉบับ

6.๕.๖.61

๗.๑๔

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ม. คณาจารย์
เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม
เรื่อง การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน

(ดร.เอกhem แสงนันท)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

มจร.๐.มีชธกธ.นิต

6 พ.ย. 61

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหลวงพ่อปานคลองด่านอนุสรณ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๑ ฉบับ

โรงเรียนหลวงพ่อปานคลองด่านอนุสรณ์
เลขที่รับ 1498
รับวันที่ ๑6 พ.ย. 2561
รับเวลา 08.30

ด้วย พระเมธี ญาชา ชิตธมโม นามสกุล ท้วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการ

☒ เพื่อทราบ☒ เพื่อพิจารณาสั่งการ☒ เพื่อสมควรมอบกลุ่มงาน.....

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

๕.๑๕
๖ เม ๖1

กม

- ๒๐๐๓๖๑๕๕๐.

๗.๗.๕๙

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๔
www.mcu.ac.th

โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

ณ ที่ 2515

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๑ ฉบับ

บ.ศ. 5 พ.ย. 2561 เวลา 13.40 น.

ผู้รับ ผอ.ร.

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการ

เพื่อโปรดทราบ

เห็นสมควรมอบฝ่ายวิชาการดำเนินการ

ลงชื่อ

๕ พ.ย. 2561

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

1. ผอ.
2. อ.ร.
6 me 6/

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๑๔
 www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรปราการ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๒ ฉบับ

โรงเรียนสมุทรปราการ
เลขที่รับ ๓๖๒๒
วันที่ - 2 พ.ย. 2561
เวลา 15.00

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
 การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการ

๑. เพื่อทราบ

๒. สมควรมอบ

ก. ผอ. ม.ป.ร.
 พ.ท. กอ.ร.ม.

(นางพรทิพย์ ก้องอุบล)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงบประมาณ

๒ พ.ย. ๖๑

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ
 (นายศุภรัตน์ รักดิวงษ์)

ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ
 ๒ พ.ย. ๖๑

๒ พ.ย. ๖๑
 (นายศุภรัตน์ รักดิวงษ์)
 ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

๒ พ.ย. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

๑. ทน-ธอ

๒. รองผู้อำนวยการบริหาร

(นางมยุรี คนเจน)

รองผู้อำนวยการ รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรปราการ

๒ พ.ย. ๖๑

ที่ ศร ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๘ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

858

2 m. 61

ເວທີ

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคาสมุทรปราการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๕ ฉบับ

๑. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เก็บแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

จำนวน ๑๔ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท้วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

๑ เพื่อประโยชน์

2. พื้นที่สมทบรวบรวมพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

9 M.L. 61

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

สำนักงานข้าราชการ

2 W.N. 61

☒ นาย ☒ นอຍ ☐ ราช ☒ ๑/๑ ☐ ๑๒๓ ☐ ๑๓๓
☐ ๑๓๓ ☐ ๑๓๓ ☐ ๑๓๓
☒ ๑๓๓ ☐ ๑๓๓ ☐ ๑๓๓
☐ ๑๓๓ ☐ ๑๓๓ ☐ ๑๓๓
☐ ๑๓๓ ☐ ๑๓๓ ☐ ๑๓๓
☐ ๑๓๓ ☐ ๑๓๓ ☐ ๑๓๓

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

1888
- 5 พ.ย. 2561 13.25 น.
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๔๓-๕๕๑๑

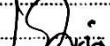
เรื่อง	ขออนุญาตสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	
เรียน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์	
สิ่งที่ส่งมาด้วย	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๒๒ ฉบับ
	๑.แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน ๑ ฉบับ
	๒. แจกแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวน ๒๑ ฉบับ

เพื่อการนี้ บิสดิมีความจำเป็นต้องแจกข้อมูลแบบสอบถามนักเรียนมัธยมศึกษาเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

☒ ทราบ ☐ ไม่ทราบ

นางสาวสุภาวดี ศรีจันทร์
โทรศัพท์ ๐๔-๑๒๓๔

๕ พ.ค. ๖๖

(ตรงข้าม แสงนันท)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ได้อัตตนา เก็บ - ๑๐๘
ท่านโดยทางนี้แล้วจน
ไปเป็นเกียรติยศ
๖ มี.ค. ๖๖

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔

www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดคันไผ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

๑. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

๒. เก็บแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

จำนวน ๑๕ ฉบับ

จำนวน ๑ ฉบับ

จำนวน ๑๔ ฉบับ

โรงเรียนมัธยมวัดคันไผ่	
รับที่	๒๕๘๙/๘
วันที่	๑๘ / ๑๐ / ๖๑
เวลา	๑๑.๓๕ น.
ผู้รับ	ก.

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนันท)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดคันไผ่

ขอเรียนขอ สัมภาษณ์และแจกแบบสอบถาม

ตามหัวข้อวิจัย

๐๘๕ ร่อง ๔ หน้า

ขอเรียนขอ สัมภาษณ์และแจกแบบสอบถาม

๑๕ ตุลาคม ๖๑

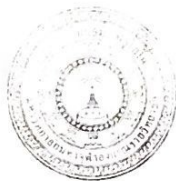
(นายประสาล พันผา)

รองผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษาราชการแทน

ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดคันไผ่

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๒๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๕๖๐๐๑ โทรสาร ๐ ๓๕๒๕ ๔๐๔๔๕

www.mcny.ac.th

รับที่ 1111

/2561

๒๗ กันยายน ๒๕๖๑

รับที่

1 ก.อ.๖1

เวลา

8.30 น.

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาภาพุทธระจาดทองอุปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๓๐ ฉบับ

☐ บ. ☐ ม. ☐ นก.
☐ บก. ☐ ก. ☐ อ.

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียน
 มัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนา
 จริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธ
 บริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความ
 เอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เอกhem แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

○ เพื่อโปรดทราบ

○ เพื่อพิจารณา

1 ก.อ.๖1

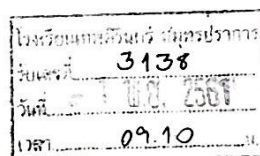
หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทดลองวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๑/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ชั้น ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๐๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๖๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 ๑. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
 ๒. เก็บแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

จำนวน ๒๒ ฉบับ

จำนวน ๑ ฉบับ

จำนวน ๒๑ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท้วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
 การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

นางสาว
 นงนภพร
 หัวหน้างาน

๑ ก.ย. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๒๓

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๔๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๔๐๓๔
www.mcu.ac.th โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

ในพระบรมราชานุญาต

เลขที่รับ.....๒๐๐๒

วันที่.....๒๕๖๑

วันที่.....๑๔/๑๐/๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ ในพระบรมราชานุญาต
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๙ ฉบับ
๑. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เก็บแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๘ ฉบับ

ด้วย พระมะลิ ฉายา ชิตธมโม นามสกุล ท่วมประเสริฐ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๓๐
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต ๖” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๖” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เห็นควรส่งเอกสาร: สังกัด

๒๕๖๑
ขอรับ
หัวหน้ากลุ่มงาน
๒ ม.ค. ๒๕๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ภาคผนวก ข

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคาสมุทรปราการ,
๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายวีรยุทธ สร้อยเพชร หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา
โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐไพเราะบวรราชานุเคราะห์, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายสมเกียรติ ทรงสกุล หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา โรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์,
๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายสวัสดิ์ เอื้อนจิตร รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์, ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายประสาธ พันธ์ผา รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดด่านสำโรง, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	: พระมะลิ ชิตธมโม (ท้าวประเสริฐ)
วัน เดือน ปีเกิด	: วันที่ ๒๑ เดือน มกราคม พ.ศ ๒๕๐๗
ภูมิลำเนาเดิม	: จังหวัดสมุทรปราการ
การพัฒนา	: นักรธรรมชั้นเอก, ป.บส. พุทธศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบารมีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม
อุปสมบท	: วันที่ ๑๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ ๒๕๓๒
หน้าที่การงาน	: ครูพระสอนศีลธรรม : ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม
ปีที่เข้าศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๐
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๑
ที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดด่านสำโรง ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐ โทร. ๐๙๘-๒๗๔-๐๒๔๕